

NADPŘIROZENO

Co vlastně Bible učí o neviditelném světě a proč na tom záleží

Michael S. Heiser

Přeložila

Kateřina Fridrichová

Supernatural

Copyright © 2015 by Michael S. Heiser

Supernatural Czech translation

© 2018, Miqlat

Obsah této knihy je možné kopírovat a šířit bez povolení autora nebo držitele autorských práv. Toto povolení se týká pouze překladu vydaného organizací Miqlat.org. Miqlat.org je nezisková organizace podle zákona Spojených Států (United States 501(c)(3) non-profit corporation). Toto povolení se tedy nevztahuje na žádný překlad do stejného nebo jiného jazyka, který je vydaný vydavatelstvím Lexham Press.

ISBN

Přeložila: Kateřina Fridrichová

Korektury: Martin Fridrich

*Mým rodičům,
Edovi a Jan Sperawovým.*

Kdo to mohl čekat?

Já myslím, že víme.

PRVNÍ SAMUELOVA 1,1–28

Poděkování k originální anglické verzi

Protože *Nadpřirozeno* je založené na mojí knize *The Unseen Realm*, myšlenky, které jsem v té knize vyjádřil, patří také sem, i když jen ve zkratce.

Díky náleží diskusní skupině, kterou jsem vytvořil online krátce poté, co jsem se rozhodl, že boží rada a neviditelný svět biblické teologie se stanou základem mé akademické kariéry. Asi není překvapivé, že jsem skupinu pojmenoval Divine Council Study Group (Skupina pro studium boží rady). Tato skupina byla rozpuštěna v roce 2004, kdy jsem získal doktorský titul a začal pracovat v Logos Bible Software, ale tato příprava mi přišla vhod, když jsem začal psát obě knihy.

Rukopis knihy *The Unseen Realm* se jmenoval *The Myth That is True (Pravdivý mýtus)* a napsal jsem ho pro ty, kdo četli mé webové stránky a můj román *The Façade (Maska)*. Hodně z\ tohoto materiálu se nejprve objevilo v mém newsletteru a později na blogu, když jsem se zavázal, že každý měsíc něco napíšu. První návrh „knížky o mýtu“, jak jsem tomu říkal, jsem dokončil v roce 2012. Tento rukopis se zlepšoval díky zpětné vazbě od čtenářů. Konkrétní přispívatelé jsou vyjmenováni v poděkováních k *The Unseen Realm*.

Za publikaci knihy *The Unseen Realm* a tím také za publikaci *Nadpřirozeno* byli tři vedoucí pracovníci Faithlife Corporation/Logos Bible Software: Bob Pritchett, Dale Pritchett a Bill Nienhuis. Nejenže pozvedli můj rukopis na vyšší úroveň, ale zároveň předvíдали potřebu destilované verze jejího obsahu. *Nadpřirozeno* je tedy výsledkem jejich vize.

Dave Lambert, který editoval *The Unseen Realm*, také editoval *Nadpřirozeno*. Přínos jeho dovedností je vidět na každé stránce. Pořád mi před oči stavěl laického čtenáře.

A nakonec, jsem také vděčný své ženě Drenně. To ona my umožňuje všechno, co dělám.

Poděkování k tomuto překladu

Chtěl bych poděkovat dárcům Miqlat.org. Bez vaší štědrosti by tento překlad nebyl možný.

Obsah

KAPITOLA JEDNA: Věřit Bibli

KAPITOLA DVA: Neviditelná říše: Bůh a bohové

KAPITOLA TŘI: Králové, kteří byli a zase budou

KAPITOLA ČTYŘI: Nebeské vzpoury

KAPITOLA PĚT: Kosmická geografie

KAPITOLA ŠEST: Slovo, jméno, anděl

KAPITOLA SEDM: Pravidla boje

KAPITOLA OSM: Svatý prostor

KAPITOLA DEVĚT: Svatá válka

KAPITOLA DESET: Pod svícnem je největší tma

KAPITOLA JEDENÁCT: Nadpřirozený záměr

KAPITOLA DVANÁCT: Ten, který přichází na oblacích

KAPITOLA TŘINÁCT: Velký zvrát

KAPITOLA ČTRNÁCT: Ne z tohoto světa

KAPITOLA PATNÁCT: Účastni božské přirozenosti

KAPITOLA ŠESTNÁCT: Vládnout nad anděly

Závěr

Modlitba za odpuštění

Žádost autora

KAPITOLA JEDNA

Věřit Bibli

Skutečně věříte tomu, co Bible říká?

Některým lidem může připadat zvláštní klást takovou otázku v knize, kterou budou číst převážně křesťané. Mně to zas tak zvláštní nepřipadá. Bible obsahuje hodně podivných věcí, kterým se v našem moderním světě těžko věří.

Nemluvím o takových velkých věcech, jako že Ježíš byl Bohem a sestoupil na Zem, zemřel na kříži a vstal z mrtvých. Nemám ani na mysli příběhy o zázracích jako je vyjití z Egypta, kdy Bůh zachránil Izrael z Egypta tím, že je provedl Rudým mořem. Většina křesťanů řekne, že těmto věcem věří. Koneckonců, jakou cenu by mělo prohlašovat se křesťany, kdybyste nevěřili v Boha a Ježíše a nevěřili tomu, že byli schopni činit zázraky?

Mluvím o málo známých nadpřirozených věcech, na které tu a tam při čtení Bible narazíte, ale málokdy o nich slyšíte v církvi.

Například v 1. Královské 22 je příběh zlého krále Achaba, který vládl v Izraeli. Chtěl se spojit s králem Judy, aby společně zaútočili na nepřítele na místě zvaném Rámot v Gileádu. Král Judy chtěl nahlédnout do budoucnosti, aby se dozvěděl, co se stane, když zaútočí. A tak se oba králové ptají Achabových proroků, kteří je povzbuzují k akci. Ti však říkají Achabovi, co chce slyšet. Oba králové to ale ví a rozhodnou se tedy zeptat Božího proroka, chlapíka jménem Míkajáš. Ale ten Achabovi dobrou zprávu nepřinese.

Ale Míkajáš pokračoval: „Tak tedy slyš slovo Hospodinovo. Viděl jsem Hospodina, sedícího na trůně. Všechny nebeský zástup stál před ním zprava i zleva. Hospodin řekl: ‚Kdo zláká Achaba, aby vytáhl a padl u Rámotu v Gileádu?‘ Ten říkal to a druhý ono. Tu vystoupil jakýsi duch, postavil se před Hospodinem a řekl: ‚Já ho zlákám.‘ Hospodin mu pravil: ‚Čím?‘ On odpověděl: ‚Vyjdu a stanu se zrádným duchem v ústech všech jeho proroků.‘ Hospodin řekl: ‚Ty ho zlákáš, ty to dokážeš. Jdi a učiň to!‘ A nyní, hle, Hospodin dal zrádného ducha do úst všech těchto tvých proroků. Hospodin ti ohlásil zlé věci.“ (1. Královská 22,19–23)

Zachytili jste, čemu máte podle Bible věřit? Že se Bůh setkal se skupinou duchovních bytostí, aby rozhodl, co se bude dít na zemi? Vážně?

Za další takový případ vděčíme Judovi:

ných poutech v temnotě pro veliký den soudu. (List Judův 1,6)

Bůh poslal bandu andělů do podzemního vězení? Vážně?

Jak jsem řekl, Bible obsahuje hodně zvláštních věcí, zvláště těch, které se týkají neviditelného duchovního světa. Setkal jsem se mnoha křesťany, kteří nemají problém s těmi (mezi křesťany) méně

kontroverzními učenými, jako například kdo byl Ježíš a co dělal. Ale když dojde na pasáže, u kterých si nejsou jistí, tak je ignorují. Viděl jsem to na vlastní oči. Jednou jsme s manželkou navštívili sbor, kde pastor kázal sérii na 1. list Petřův. To ráno narazil na 1. Petřův 3, 18-22. První věc, kterou řekl, když si stoupl na kazatelnu, bylo: „Tyto verše přeskochíme. Jsou divné.“ Byly *divné*, protože obsahovaly nadpřirozené prvky, které neseseděly jeho teologii. Tak například:

Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl usmrčen v těle, ale obživen Duchem. Tehdy také přišel vyhlásit zvěst duchům ve vězení, kteří neuposlechli kdysi ve dnech Noemových. Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl koráb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí.

(1. Petřův 3,18—20)

Kdo jsou tito duchové a kde jsou uvězněni? Ten pastor to buď nevěděl, nebo se mu odpověď nelíbila, takže se ony verše rozhodl ignorovat.

Jako odborník na Bibli jsem se naučil, že divné pasáže (a spousta těch méně známých a chápaných pasáží v Písmu) jsou ve skutečnosti důležité. Učí konkrétní věci o Bohu, o neviditelném světě a o našich životech. Věřte, nebo ne, ale pokud bychom si je uvědomovali a chápali, co znamenají, i když jsou nejasné, změnilo by to, jak smýšlíme o Bohu. Změnilo by to také, jak smýšlíme o ostatních lidech, o tom, proč jsme na světě, a co je náš končený cíl.

V prvním listě, který Pavel napsal Korintským, se rozčílil, když se věřící vzájemně žalovali u soudu. Podle něj to bylo plýtvání časem i emocionální energií a vrhalo to špatné světlo na víru. Povzdechl si: „Copak nevíte, že budeme soudit svět? Nevíte, že budeme vládnout nad anděly?“ (1. Korintským 6,3, vlastní parafráze)

Soudit svět? Vládnout nad anděly?

To, o čem Pavel v tomto překvapivém verši mluví, je neuvěřitelné, a má to potenciál změnit celý náš život. Bible propojuje jednání nadpřirozených bytostí s našimi životy a naším osudem. Jednou budeme *soudit svět*. A *budeme vládnout nad anděly*, tak jak o tom Pavel hovoří. Ale o tom až později.

Pavel si může něco takového dovolit říct Korintčanům, a tím i nám, protože příběh Bible je o tom, jak nás Bůh stvořil jako součást svojí nebeské rodiny. Není náhodou, že Bible používá slova označující rodinné vztahy, jako například sdílený domov a spolupráci, aby popsala Boha, Ježíše, bytosti neviditelného světa a také věřící – *tebe a mě*. Bůh chce, aby lidstvo bylo součástí jeho rodiny a jeho vlády nad stvořením.

Všichni známe princip *jako v nebi, tak i na zemi*. Tuto myšlenku známe z modlitby Páně (Mt 6,10). Od počátku Bůh chtěl, aby jeho lidská rodina žila v dokonalém světě spolu s ním a jeho druhou rodinou, kterou měl v neviditelném světě – s nebeským zástupcem. Tato kniha popisuje, co byl Boží cíl, jak tomuto cíli odporovaly síly temnoty, jak jeho plán sice napoprvé selhal, ale nakonec v budoucnosti uspěje, prostě celý biblický příběh. Pokud si ovšem do tohoto dramatu nedosadíme *všechny* aktéry, včetně těch nadpřirozených, kteří jsou jeho součástí a kteří jsou ignorováni mnoha učiteli Bible, nejsme ho schopní postihnout v jeho celistvosti.

Členové Božího nebeského zástupu nehrají nějakou nesouvisející, nedůležitou ani vedlejší roli v lidské historii a v Bibli. Hrají klíčovou roli. Ale moderní čtenáři Bible je často přejdou bez povšimnutí, nepochytí, jak fascinujícím způsobem je nadpřirozený svět přítomný v tuctu známých biblických příběhů. Trvalo mi několik desetiletí, než jsem v Bibli uviděl to, co tam vidím teď – a chci s vámi sdílet ovoce těch let studia.

Vraťme se tedy k otázce, kterou jsem položil na začátku. *Skutečně věříte tomu, co Bible říká?* Nyní dochází na lámání chleba. Nemá smysl se učit o tom, co Bible skutečně říká o neviditelném světě a jakým způsobem tento svět působí v našich životech, pokud tomu nevěříme.

V 2. Královské 6,8-23 má prorok Elíša (zase) problém. Naštvaný král poslal vojsko, aby obklíčilo jeho dům. Když jeho sluha začíná panikařit, Elíša mu říká: „Neboj se, protože s námi je jich víc než s nimi.“ Než má sluha čas vznést námitku, Elíša se modlí. „Hospodine, otevři mu prosím oči, aby viděl!“ Bůh na místě odpověděl. „Tu Hospodin otevřel mládenci oči a on uviděl horu plnou koní a ohnivých vozů okolo Eliši.“

Elíšova modlitba je i mojí modlitbou za vás. Ať vám Bůh otevře oči, abyste viděli tak, že se na Bibli už nikdy nebudete dívat stejně.

KAPITOLA DVĚ

Neviditelná říše: Bůh a bohové

Lidé jsou fascinováni nadpřirozenem a nadlidmi. Jen si vzpomeňte na zábavní průmysl v posledních letech. Tisíce knih, seriálů a filmů za poslední dekádu vyprávěly o andělech, mimozemšťanech, příšerách, démonech, duších, čarodějnicích, magii, upírech, vlkodlacích a superhrdinech. Mnohé hollywoodské trháky se točí kolem nadpřirozena: X-Meni, Avengers, série o Harrym Potterovi, Superman, série Stmívání. Seriály jako Hranice nemožného, Lovci duchů a Akta X mají obrovské množství fanoušků dávno poté, co byla natočena poslední epizoda. A koneckonců, nebyly takové věci vždycky velmi populární – v pohádkách, knížkách i umění?

Proč?

Jednou z odpovědí by mohlo být, že jsou útekem z obyčejnosti. Nabízí nám svět, který je zajímavější a víc strhující, než je ten náš vlastní. Něco na souboji zla a dobra kosmických rozměrů nás prostě uchvacuje. Epický boj hrdinů Středozeemě (Gandalf, Frodo a jejich přátelé) proti temnému pánovi Sauronovi v trilogii Pán Prstenů čtenáře (a teď i návštěvníky kin) okouzluje už přes půl století. A čím je pro nás padouch jako z jiného světa, tím působivější je pak úspěch hrdiny.

Lidé jsou k jiným světům přitahováni, protože, jak říká kniha Kazatel, Bůh „lidem dal do srdce i touhu po věčnosti“ (Kaz 3,11). V lidské povaze je něco, co touží po zážitcích, které přesahují lidskou zkušenost – něco božského. Apoštol Pavel také psal o této touze. Vyučoval, že pochází ze skutečnosti, že člověk žije ve světě, který Bůh stvořil. Stvoření svědčí o stvořiteli, a tudíž o světě, který přesahuje ten náš (Ř 1,18–23). Pavel dokonce tvrdí, že ten impulz je tak silný, že musí být potlačován (verš 18).

A přesto se zdá, že k epickému příběhu v Bibli přistupujeme podobně jako k nadpřirozeným příběhům v knihách, kinech a legendách. Je důvod, proč tomu tak je, a ten rozdíl jde za hranice neexistence zvláštních efektů. Pro některé jsou biblické postavy příliš obyčejné nebo příliš staré. Nemáte z nich pocit dynamiky nebo hrdinství. Koneckonců, jsou to ti samí lidé a ty samé příběhy, které slýcháváme od dob, kdy jsme jako děti chodili do nedělní školy. A pak je tu kulturní bariéra. Je těžké se ztotožnit s průvodem starověkých pastýřů a mužů oblečených v dlouhých rouchách, jak je známe z živých betlémů.

Ovšem domnívám se, že je ještě další důvod, proč naši představivost zaujme sci-fi a fantasy daleko snadněji. A tím je způsob, jakým nás učili přemýšlet o neviditelném světě v Bibli. To, co jsem během let slýchával v církvi, nejen míří někdy úplně mimo, ale hlavně to zní, jako by nadpřirozeno bylo velice nudné. A co víc, církve ve svém učení představuje svět nadpřirozena tak vykastrovaný, že pak působí naprosto bezmocně.

Hodně z toho, co si křesťané myslí o neviditelném světě, není pravda. Andělé nemají křídla. (Cherubové se do toho nepočítají, protože nikdy nejsou nazýváni anděly a jsou podobni zvířatům. Andělé vypadají vždy jako lidé.) Démoni nemají rohy a ocase a nejsou to oni, kdo v nás působí hřích (to v pohodě zvládneme my sami). A ačkoli Bible popisuje démonickou posedlost jako skutečně něco strašného,

inteligentní zlo působí ještě daleko temnější věci, než že si dělá maňásky z lidí. Navíc andělé a démoni jsou malí hráči. Církev obvykle nepobírá, co dělají skutečně velcí hráči.

Bohové jsou skuteční

V první kapitole jsem se vás ptal, zda skutečně věříte tomu, co Bible říká. Berte to jako prověrku.

Bible říká, že Bůh má pracovní skupinu božských bytostí, která uvádí jeho rozhodnutí do praxe. Říká se jí Boží shromáždění, kruh (společenství), nebo také soud (Ž 89,5–7; Da 7,10). Jeden z těch jasnějších veršů, které se tohoto týkají, je Žalm 82,1. Český ekumenický překlad správně říká: „V shromáždění bohů postavil se Bůh, vykoná soud mezi bohy.“

Když se nad tím zamyslíte, je to velmi překvapivý verš! Když jsem se na něj poprvé pořádně podíval, vyvedl mě z konceptu. Ale to, co ten verš znamená, je prostě to, co říká. Stejně jako každý jiný verš, Žalm 82,1 musíme chápat v kontextu toho, co říká Bible. A v tomto případě, co říká o bozích a jak máme tento termín chápat.

Původně hebrejské slovo, které překládáme jako „bohové“ je elohím. Mnozí z nás tento výraz považovali za slovo, které má jen jediný význam – jedno ze jmen Boha Otce – a tak pro nás bylo těžké vnímat jeho širší význam. Ale to slovo označuje jakéhokoli obyvatele neviditelného duchovního světa. Takže zjistíte, že označuje Boha samotného (Gn 1,1), demony (Dt 32,17), a mrtvé lidi v posmrtném životě (1S 28,13). Každá netělesná bytost, která má adresu v duchovním světě, je nazvána elohím.

Tento hebrejský výraz neoznačuje žádnou specifickou sadu vlastností, které Bůh má. Bible Boha odlišuje od ostatních bohů jinými způsoby, ale nikoli použitím slova elohím. Například, Bible nařizuje bohům, aby uctívali Boha Bible (Ž 29,1). On je stvořitel a král (Ž 95,3; 148,1–5). Žalm 89,6–7 (ČSP) říká „Vždyť kdo v oblacích je roven Hospodinu? Kdo je podoben Hospodinu mezi Božími syny?“ (1 Kr 8,23; Ž 97,9). Bůh je strašný v společenství svatých...“ Autoři Bible jsou velmi jasní v tom, že Bůh Izraele nemá rovného – on je skutečně tím „Bohem bohů“ (Dt 10,17; Ž 136,2).

Ony bytosti ve „shromáždění svatých“ jsou skutečné. V první kapitole této knihy jsem citoval pasáž, ve které se Bůh setkal s nebeským zástupem, aby se rozhodlo, jak se zbavit krále Achaba. V té pasáži byli členové nebeského zástupu nazváni duchy. Pokud věříme v to, že duchovní svět je skutečný a je obýván Bohem a duchovními bytostmi, které stvořil (jako třeba anděly), musíme také přiznat, že Boží nadpřirozená pracovní skupina, která je popisovaná ve verších, které jsem citoval a v mnoha dalších, je také skutečná. Jinak je všechno, co o duchovní realitě říkáme, prázdným tlacháním.

A jelikož Bible označuje tyto členy shromáždění bohů za duchy, víme, že bohové nejsou jen modly z kamene nebo dřeva. Sochy pro Boha v nebeské radě nepracují. Je pravda, že starověcí lidé, kteří uctívali konkurenční bohy, vyráběli modly. Ale byli si vědomi toho, že bohové vyrobení rukama nebyli tou skutečnou mocí. Tyto rukama vyrobené modly byly pouze objekty, do kterých bohové mohli sestoupit, aby přijímali oběti a sdělovali poznání svým následovníkům. Ti předváděli rituály, aby si dotyčného boha získali, aby k nim přišel a v modle se zabydlel.

Struktura a povinnosti rady

Bohové, kteří se objevují v Žalmu 82,1, se dál nazývají „syny Nejvyššího [Boha]“ (verš 6). Synové Boží se v Bibli objevují několikrát, obvykle v Boží přítomnosti (Jb 1,6; 2,1). Job 38,7 nám říká, že byli kolem Boha předtím, než začal utvářet zemi a tvořit lidstvo.

A skutečně zajímavé je, že Bůh tyto duchovní bytosti označuje za své syny. Protože je stvořil, názvosloví z oblasti „rodiny“ dává smysl. Vy také označujete své potomky jako syna a dceru, protože jste se podíleli na jejich tvoření. Ale vedle toho, že Bůh je Otec, je také jejich králem. Ve starověku králové panovali nad celou svojí rozvětvenou rodinou. Královský status se předával jejich dědicům. Vláda byla rodinnou firmou. Bůh je Pánem své rady. A jeho synové jsou hodnotně hned po něm díky blízkému vztahu, který k němu mají. Ale jak se dozvíme v této knize, něco se stalo a někteří z nich ho zradili.

Boží synové jsou také ti, kteří činí rozhodnutí. Z 1Kr 22 (a dalších pasáží) víme, že Boží činností je zasahování do lidské historie. Když se Bůh rozhodl, že je čas, aby zlý Achab zemřel, nechal na svojí radě, jak se to stane. A setkání boží rady v Žalmu 82 a 1Kr 22 nejsou jediné, které nám Bible představuje. Některé z nich rozhodovaly o osudech říší.

Ve 4. kapitole Daniele byl král Nebúkadnesar potrestán Bohem dočasným šílenstvím. Rozsudek byl předán se slovy „výrok Nejvyššího“ (Da 4,21 ČSP) a „výrokem strážných“ (Da 4,14 SP). Strážní je slovo pro nebeské bytosti Boží rady. Odkazovalo se na to, že neustále strážili lidské záležitosti, nikdy nespali.

Scény z Bible vykreslující zasedání Boží rady nám ukazují, že členové této rady se podílí na Boží vládě. A dokonce v některých případech Bůh dává svým nadpřirozeným agentům svobodu rozhodnout, jakým způsobem to udělají.

Andělé se na Boží radě podílí také. V původních jazycích Bible pojem překládaný anděl znamená ve Starém a Novém zákoně posel. A slovo anděl je v podstatě popis práce. Andělé doručují zprávy pro lidi. O andělech a jejich povinnostech, stejně jako o povinnostech členů Boží rady, se dozvíme víc v dalších částech této knihy.

Proč na tom záleží?

Když jste dočetli až sem, vaše reakce může být: „To je skutečně fascinující, tohle jsem v Bibli nikdy neviděl. Ale co ta informace znamená pro můj každodenní život a způsob, jakým funguje církev, pokud vůbec nějaký vliv má?“ Odpověď je, že pravdy, které jsou prezentovány v této knize, mají všechno společného s tím, jak rozumíme tomu, kdo Bůh je, jaký vztah s ním máme a jaký je náš cíl na této zemi. Abych to ještě ujasnil, každou kapitolu uzavřu pasáží, ve které rozeberu praktické důsledky skutečností, které jsem v ní rozebíral.

V této kapitole jsme se věnovali tomu, jak Bible popisuje Boží vesmírnou administrativu a co nám tento popis říká o Bohu a jeho vztahu k nám.

Za prvé, Boží nebeská rodinná firma je šablonou pro to, jak se Bůh chová ke své pozemské rodině. Tomu se budeme věnovat v příští kapitole, ale zde je příklad: Můžete se ptát, proč by vůbec Bůh potřeboval radu. Bůh by přece neměl potřebovat žádnou pomoc, ani v duchovním světě ne. Vždyť je přece Bůh. Ale Bible jasně ukazuje, že Bůh používá nižší bytosti k tomu, aby uskutečnil svůj záměr.

Nepotřebuje nebeskou radu, ale rozhodl se, že ji bude využívat. A nepotřebuje ani nás. Kdyby chtěl, mohl by mluvit nahlas ke každému, kdo potřebuje evangelium, a dát každému člověku přesně co potřebuje, aby se k Bohu obrátil. Bůh by mohl přesvědčit všechny lidi, aby milovali druhé, tím, že by slyšeli jeho hlas ve své hlavě. Ale takto to nedělá. Místo toho používá lidi – tebe a mě – aby udělali, co je třeba.

Za druhé, Bůh mohl předurčit události tak, aby nakonec vše skončilo, jak chce on sám. Ale nedělá to tak. V příběhu o králi Achabovi nechal Bůh na svých nebeských asistentech rozhodnutí, jak uvést do praxe jeho vůli. Jinými slovy je nechal využívat vlastní svobodné vůle. To nám naznačuje, že ne všechno je předurčeno. A není to pravda jen v neviditelném světě, ale také v tom našem.

Podle Bible má neviditelný svět svoji strukturu. Bůh je výkonný ředitel. Ti, kteří pro něj pracují, jsou jeho rodina. Nadvládu spolu sdílí. Podílí se na fungování společnosti.

A je překvapivé, že Bůh mluví stejným způsobem o lidstvu. Od počátku v Edenu Bůh stvořil lidstvo, aby vládlo na zemi spolu s ním. Bůh řekl Adamovi a Evě: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,28) Adam a Eva byli Božími dětmi, jeho pozemskou rodinou. Bůh chtěl s nimi žít a dovolil jim podílet se na přetváření celé země, aby byla jako Eden.

Pro většinu čtenářů je to známý koncept. Co už tak zjevné není, že Adam a Eva nebyli jedinými členy Boží rodiny v Edenu. Jeho nebeská rodina tam byla také. Zahrada Eden byla místem, kde byl Bůh. A tam, kde je Bůh, je i jeho rodina. O nebi přemýšlíme jako o místě, kde budeme žít s Bohem a jeho anděli – jeho nebeskou rodinou. Takto to mělo být od počátku a takto to i bude. Není náhodou, že Bible končí nebem, které se vrací na zemi, v novém, globálním Edenu (Zj 21–22).

Abychom pochopili svůj úděl, musíme se vrátit do doby, kdy dvě Boží rodiny obývaly stejné místo. Musíme se vrátit do zahrady.

KAPITOLA TŘI

Králové, kteří byli a zase budou

Boží nebeskou radu, Jeho neviditelnou rodinu a pracovní skupinu, jsme si už v krátkosti představili. Je toho ale daleko víc. Musíme se podívat, jak do všeho zapadají hlavní aktéři, jako jsou Ježíš a Satan. Ale než se vrátíme k tomu, jak vypadá neviditelný svět, potřebujeme se znovu podívat na nás samotné. Boží vláda v neviditelném světě, kterou provádí skrze svoji radu, je předlohou pro Jeho vládu na zemi, teologové tomu říkají Boží království. A všechno to začalo v Genesis, v zahradě Eden.

Eden – Boží kancelář

Co vás napadne jako první, když se řekne „zahradu Eden“? Většina lidí, se kterými jsem mluvil, myslí na Adama a Evu. Eden byl jejich domovem. Tam je Bůh postavil (Gn 2,15–25).

Ale Eden byl také *Božím domovem*. Ezechiel Eden označuje jako „zahradu Boží“ (Ez 28,13; 31,8–9). Nemělo by nás to překvapit. Co ovšem může být překvapivé, poté, co Ezechiel nazval Eden „zahradou Boží“, nazval ji také „svatou Boží horou“ (v. 28,14). V mnoha starověkých náboženstvích byly nádherné zahrady a nedostupné hory považovány za domov bohů. Bible používá oba popisy pro Eden. Eden byl Božím domovem a také místem, kde provozoval svůj byznys. Bylo to jeho hlavní velitelství nebo domácí kancelář.

A kde je Bůh, tam je i jeho rada.

Obrazovači Boha

Jeden z nejdůležitějších veršů v Bibli nám naznačuje, že Bůh i jeho rada byli v Edenu. V Genesis 1,26 Bůh říká, „Učiňme člověka, aby byl *naším* obrazem“ (zvýraznění dodáno). Bůh oznamuje svůj záměr skupině. Ke komu hovoří? Ke svému nebeskému zástupu – ke svojí radě. Nemluví k ostatním členům Trojice, protože Bůh nemůže vědět něco, co oni nevědí! A zde se ta skupina, ke které se obrací, zjišťuje, k čemu se Bůh rozhodl.

To oznámení je snadné pochopit. Je to, jako kdybych řekl přátelům, „Pojďme na pizzu!“ *Udělejme to!* Jasně. Ale pak následuje něco, co by nám nemělo ujít. Bůh skupinu nezapojuje do uskutečnění svého rozhodnutí.

Na rozdíl od jiných zasedání nebeské rady, která jsme viděli, členové Boží rady se nepodílí na tomto rozhodnutí. Když je lidstvo stvořeno v dalším verši (Gn 1,27), Bůh je jediný, kdo tvoří. Stvoření lidstva si Bůh ponechal pro sebe. Když se vrátíme k mému příkladu s pizzou, pokud bych poté, co jsem to oznámil, také všechny zavezl do pizzerie a trval na tom, že zaplatím, odvedl bych veškerou práci. A to tu přesně vidíme.

Dává smysl, že Bůh by byl jediný, kdo tvořil lidi. Božské bytosti v jeho radě nemají takovou moc. Ale to působí další zvláštnost. V Gn 1,27 jsou lidé stvořeni v *Boží obraz* („...aby byl *jeho* obrazem,“ kurzíva přidána). Co se tedy stalo „*našemu* obrazu“ z verše 26?

Vlastně nic. Záměna „našeho obrazu“ a „jeho obrazu“ v Genesis 1,26–27 odhaluje něco fascinujícího. Boží oznámení – „Učiňme člověka k našemu obrazu“ – znamená, že on a ti, ke kterým mluví, mají něco společného. A cokoli to je, lidé to také budou sdílet v momentu, kdy je Bůh stvoří. Nejenže jsme něčím podobní Bohu, ale také božským bytostem v jeho radě.

To „něco“ je nám sděleno spojením „Boží obraz“. Lepší překlad Genesis 1,26 by ovšem byl, že Bůh stvořil lidi svým obrazem. Být člověk je *obrazit* Boha (aktivně být jeho živým obrazem, pozn. překl.). Jsme, abych tak řekl, Božími zástupci.

Boží obraz není schopnost, kterou bychom od Boha dostali, jako například inteligence. Můžeme ztratit všechny schopnosti, ale nemůžeme ztratit status Božího obrazovače. To bychom museli nebýt lidmi! Každý člověk, od početí po smrt, bude vždy člověkem a vždy Božím obrazem. Proto je lidský život posvátný.

Jak reprezentujeme Boha? Viděli jsme v předchozí kapitole, že Bůh sdílí svou autoritu s božskými bytostmi své pracovní skupiny. To samé platí pro lidi na zemi. Bůh je nejvyšší král všeho viditelného i neviditelného. Vládne. Svou vládu sdílí s rodinou v duchovním světě a v lidském světě. My jsme zde, abychom se podíleli na Božím plánu pro celý svět, a chce, abychom se z toho těšili spolu s ním.

Nakonec nám Bůh ukázal, jak to máme dělat. Ježíš je nejvyšším příkladem zastupování Boha. Je nazývá obrazem neviditelného Boha (Ko 1,15) a otiskem jeho podstaty (ČSP Žd 1,3). A proto máme Ježíše napodobovat (Ř 8,27; 2K 3,18).

Dvě rady, jeden úděl

Doufám, že vnímáte, kam tím mířím. Lidé jsou v podstatě Boží administrativou, jeho radou, *na zemi*. Byli jsme stvořeni k tomu, abychom žili v Boží přítomnosti spolu s jeho nebeskou rodinou. Byli jsme utvořeni, abychom se těšili spolu s ním a navždy mu sloužili. Původně k tomu mělo dojít na zemi. Eden byl místem, kde se nebe a země protínaly. Bůh a jeho rada obývali stejný prostor jako lidstvo.

Ale k čemu?

Bůh řekl Adamovi a Evě: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,28) To byl úkol pro Boží zobrazovače. Měli sloužit jako místokrálové nad stvořením. To byl příliš velký úkol pro dva lidi, proto Bůh chtěl, aby Adam a Eva zplodili děti.

Ale jak už víme, Adam a Eva i jejich děti selhali. Lidstvo zhřešilo. Kdyby se to bylo bývalo nestalo, země by byla bývala postupně proměna v celosvětový Eden. Mohli jsme mít věčný život na stále zdokonalované planetě, žili bychom s Bohem i jeho duchovní rodinou.

Bůh miloval lidstvo, takže odpustil Adamovi a Evě. Ale od toho momentu byl zbytek lidstva odsouzen k tomu, aby následoval v Adamových a Eviných stopách. Bez Božího zásahu všichni hřešíme a zasloužíme si smrt (Ř 6,23). Jsme smrtelní a tím také hříšníci. Potřebujeme spasení.

Myšlenka, že Bůh chce, abychom se přidali k jeho božské rodině, abychom byli součástí jeho rady a abychom žili v jeho přítomnosti, nám pomáhá pochopit některé úžasné věci.

Vysvětluje, proč Bible nazývá věřící „syny Božími“ nebo „dětmi Božími“ (J 1,12; 11,52; Ga 3,26; 1J 3,1–3). Vysvětluje to, proč se o věřících mluví, že jsou „adoptováni“ do Boží rodiny (Ga 4,5–6; Ř 8,14–16). Vysvětluje, proč se nás mluví jako o „dědicích“ Božích a jeho království (Ga 4,7; Tt 3,7; Jk 2,5) a „účastných boží přirozenosti“ (2Pt 1,4; viz také 1J 3,2). Také to vysvětluje, proč Ježíš po svém návratu dá věřícím „jíst ze stromu života v Božím ráji“ (Zj 2,7). Vysvětluje to, proč nám slíbil, že s námi bude sdílet vládu nad národy (Zj 2,26–28), a dokonce i svůj trůn (Zj 3,21). Životem jdeme *kupředu zpět* do Edenu. *Nebe se vrátí na zemi.*

To budeme dělat v životě po smrti – vládnout v novém, globálním Edenu. Budeme se těšit z toho, k čemu byli původně Adam a Eva zamýšleni. Věčný život nespočívá v celodenním zpěvu a hře na harfu. Spočívá v objevování a vychutnávání nezkaženého stvoření v jeho nepředstavitelné plnosti za přítomnosti Boha samého, vzkříšeného Ježíše i těch, kteří jsou Božím obrazem spolu s námi, jak lidskými, *tak i* nadpřirozenými.

Proč na tom záleží

Sice to tak nemusí vypadat, ale z tohoto všeho plynou myšlenky, které jsou schopné změnit celý život. Pokud bychom vědomě žili, jako by smyslem našich životů bylo reprezentovat Boha samého a naplňovat jeho plán (i když sami ten plán ještě nevidíme), změnilo by to způsob, žijeme náš každodenní život.

Původním Božím plánem bylo, aby celá země byla jako Eden. Bůh chtěl, aby se lidé podíleli na rozšiřování jeho vlády nad celou zemí, tak, jak to bylo v Edenu. Řekl Adamovi a Evě, aby měli děti a stali se pány a správci stvoření (Gn 1,26–28). Tento rozkaz nebyl po pádu zapomenut. Ve skutečnosti byl zopakován po těch strašných událostech potopy (Gn 8,17; 9,1). Ačkoliv byl Eden ztracen, Bůh ho zamýšlí obnovit. Nakonec se jeho vláda – jeho království – plně vrátí spolu s Ježíšem a Bůh stvoří nové nebe a novou zemi (takovou, která ve Zj 21 a 22 vypadá jako Eden). Mezitím můžeme všude šířit pravdu o Bohu a jeho evangelium o Ježíši. Také můžeme Boha reprezentovat každému, koho potkáme, na všech místech, kam půjdeme. Jsme Boží hybnou silou pro obnovu Edenu teď a tady a těšíme se na den, kdy Ježíš dovede svůj plán k vyvrcholení.

Pokud o sobě vědomě přemýšlíme jako o Božích agentech – jeho zobrazení – znamená to, že *na našich rozhodnutích záleží*. Křesťané, kteří už nejsou ztraceni v hříchu, mohou s pomocí Ducha svatého naplnit Boží plán. Máme šířit dobrotu života s Bohem a říct lidem, kteří potřebují slyšet evangelium, jak se z ní také mohou těšit. Naše životy se protínají s životy jiných lidí. A jejich vzpomínky na taková setkání působí řetězovou reakci v jejich životech a v životech lidí, kterých se dotýkají. Nabízíme pohled do života s Bohem nebo života bez Boha. Neexistuje nic mezi.

Vědomí, že všichni lidé jsou Božím obrazem, by nás také mělo vést k tomu, že pro nás lidský život bude posvátný. To se netýká jen závažných etických rozhodnutí ohledně života a smrti. Co jsme se naučili, má dopad na způsob, jakým vidíme ostatní a jak se k nim chováme. Rasismus nemá v Božím světě místo. Nespravedlnost se neslučuje s reprezentováním Boha. Zneužívání pravomoci – doma, v práci, ve vládě – je bezbožnost. Takto se Bůh ke svým dětem nechoval v Edenu, takže to nemá ani místo v našem chování vůči ostatním obrazům.

A na závěr, reprezentovat Boha znamená, že každá práce, která ho ctí, je *duchovní* povolání. Každý legitimní úkol může být součástí posunu našeho světa směrem k Edenu a k požehnání těch, kteří jsou obrazy spolu s námi. Anebo taky ne. Pro Boha nejsou lidé zaměstnaní duchovně svatější nebo speciálnější, protože to mají v popisu práce. Bohu záleží na tom, jak ho každý z nás reprezentuje tam, kde jsme. Buď se stavíme temnotě tím, že sdílíme život, který Bůh zamýšlí pro každého, anebo ho nesdílíme. Příležitosti nemusí být nijak velkolepé, musíme se jich však chopit.

Jakkoli velkolepý byl Boží záměr s Edenem, stejně velkolepá byla rychlost, s jakou zemřel. *Pouze* Bůh je dokonalý. Svoboda v rukou nedokonalých bytostí, dokonce i těch božských, může mít katastrofální následky.

KAPITOLA ČTYŘI

Nebeské vzpoury

Minulou kapitolu jsem ukončil myšlenkou, že svobodná vůle v rukou nedokonalých bytostí, ať už nadpřirozených či pozemských, může mít katastrofální následky. A to je slabé vyjádření. Některé katastrofy v prvních kapitolách Bible, ve kterých hráli roli jak lidé, tak nadpřirozené bytosti, jsou toho dokladem.

Vzpomeňte si, že se Bůh rozhodl sdílet svoji autoritu s božskými bytostmi v nadpřirozeném světě a s lidmi na zemi. To je ta myšlenka za Božím výrokem: „Učiňme člověka k *našemu* obrazu“ (Gn 1,26, zvýraznění přidáno autorem) a také za skutečností, že Bůh stvořil lidi ke *svému* obrazu. Duchovní bytosti a lidé jsou obrazy Boha. Sdílíme jeho autoritu a reprezentujeme ho jako spoluvládci.

Na jednu stranu to bylo skvělé rozhodnutí. Svobodná vůle je součástí toho, že jsme jako Bůh. Nemohli bychom být jako on, kdyby tomu tak nebylo. Bez svobodné vůle umírají koncepty jako láska a sebeobětování. Pokud jste naprogramováni, abyste „milovali“, tak se pro to nemusíte rozhodovat. Není to skutečné. Slova a činy, které jedou podle scénáře, nejsou opravdové. Když nad tím přemýšlím, vzpomínám na poslední z původních filmů Star Wars, *Návrat Jediho*. Duch Obi-wana Kenobiho říká Lukovi, že jeho otec, Darth Vader, „je spíš jako stroj než jako člověk.“ A přesto jsme nakonec zjistili, že to není pravda. Vader zachrání Luka před císařem a stojí ho to život. Nebyl naprogramovaným strojem, jeho rozhodnutí vzešlo ze srdce, z jeho lidství, z jeho svobodné vůle.

Ale Boží rozhodnutí má i svou temnou stránku. Pokud dáte inteligentním bytostem svobodu, znamená to, že se mohou a budou špatně rozhodovat, a dokonce to, že se záměrně vzbouří. To je v podstatě zaručené, protože jediná dokonalá bytost je Bůh. On je jediný, komu skutečně může věřit. Proto se situace v Edenu mohla pokazit. A nakonec se skutečně pokazila.

Problémy v ráji

Zamyslete se nad tím, jak to vypadalo v Edenu. Adam a Eva tam nebyli sami. Byl tam Bůh i se svou radou. Eden byl hlavní boží/lidský stan pro „podrobení“ zbytku země (Gn 1,26–28), pro šíření života Edenu po zbytku planety. Ale jeden ze členů rady se z Božího plánu netěšil.

Tak, jak jsme viděli v Genesis 1, vidíme náznaky v Genesis 3, že Eden byl domovem pro další nadpřirozené bytosti. Ve verši 22, poté, co Adam s Evou zhřešili, Bůh říká: „Teď je člověk jako jeden z nás, zná dobré i zlé.“ (zdůraznění přidáno autorem). Tato fráze je ukazatelem, stejně jako v Genesis 1,26 („náš obraz“).

My víme, že hlavní postava Genesis 3, Had, není skutečným hadem. Ve skutečnosti to nebylo zvíře. Pokud bychom se ho pokusili zavřít do terária v zoo, neuspěli bychom a jeho by to rozhodně nepobavilo. Byl totiž nadpřirozenou bytostí. Zjevení 12,9 ho identifikuje jako Ďábla, Satana.

Někteří křesťané si na základě Zj 12,7–12 myslí, že k andělské vzpouře došlo krátce po stvoření.

„A strhla se bitva na nebi: Michael a jeho andělé se utkali s drakem. Drak i jeho andělé bojovali, ale nezmohli, a nebylo již pro ně místa v nebi. A veliký drak, ten dávný had, zvaný ďábel a satan, který sváděl celý svět, byl svržen na zem a s ním i jeho andělé.“ (Zj 12,7–9)

Ale tato válka je spojena s narozením mesiáše (Zj 12,4–5,10):

„Ocasem smetl třetinu hvězd z nebe a svrhl je na zem. A drak se postavil před ženu, aby pohltil její dítě, jakmile se narodí. Ona porodila dítě, syna, který má železnou berlu pást všechny národy; ale dítě bylo přeneseno k Bohu a jeho trůnu [...] slyšel jsem mocný hlas v nebi: „Nyní přišlo spasení, moc a království našeho Boha i vláda jeho Mesiáše; neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je před Bohem osočoval dnem i nocí.“

Bible nám nikde nenaznačuje, že by se už před událostmi v Edenu některý z Božích obrazů, ať už lidských nebo božských, postavil jeho vůli nebo byl ve vzpouře. Okolnosti se dramaticky změnilly v Genesis 3.

Hadovým zločinem bylo, že se svobodně rozhodl odmítnout Boží autoritu. Bůh předurčil, že se Adam a Eva, abych tak řekl, připojí k rodinné firmě. Že rozšíří Eden na zemi. Ale nepřítel je tam nechtěl. Sám se dosadil na Boží místo. Ve svém srdci si řekl: „Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy, zasednu na Hoře setkávání.“ (Iz 14,13).

Ovšem procitnutí bylo tvrdé. Vzhledem k tomu, že hadův podvod vedl k Adamovu a Evině hříchu, byl vyhnán z Božího domu (Ez 28,14–16) a svržen na zemi – „sražen [odseknut] k zemi“ jak se říká biblickým jazykem (Iz 14,12) – na místo, kde vládne smrt, kde život není věčný. Místo toho, aby se stal pánem života, stal se pánem mrtvých, což znamenalo, že největší nepřítel měl nárok na všechny lidi, protože události v Edenu znamenaly ztrátu pozemské nesmrtelnosti. Lidstvo najednou potřebovalo vykoupení, aby mohlo mít věčný život s Bohem v novém Edenu.

Důsledkem toho všeho pak byla série kleteb. Kletba, kterou uvalil na hada, zahrnovala také část prorocství. Bůh řekl, že Evini potomci budou hadovými nepřáteli: „I řekl Hospodin Bůh hadovi: „[...] Mezi tebe a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její.““ (Gn 3,14–15). Kdo jsou Evini potomci? Lidstvo. A kdo jsou hadovi potomci? No, tam je to trochu abstraktnější. Apoštol Jan nám dává různé příklady – třeba židovští vůdci, kteří nenáviděli Ježíše. Při jedné příležitosti jim Ježíš řekl: „Váš otec je ďábel a vy chcete dělat, co on žádá.“ (J 8,44). Ježíš nazval svého zrádce, Jidáše, ďáblem (J 6,70). Hadovým potomstvem je kdokoliv, kdo se staví Božímu plánu tak jako on.

Špatné símě

Netrvalo to dlouho a nastaly další potíže. Jedno z Adamových a Eviných dětí se stalo vrahem. Kain zabil Ábela a ukázal tak, že je „ze zlého“ (1J 3,12). A jak v biblickém příběhu rostla lidská populace, rostlo i zlo (Gn 6,5).

Ted' bude následovat další nadpřirozený prohrěšek, o kterém se sice v nedělních kázáních příliš nemluví, ale měl obrovský vliv na rozšíření zla po zemi. Tentokrát tu bylo víc rebelů. Zlá nákaza, která se rozšířila v lidstvu v Genesis 6,5 je spojena s příběhem v Genesis 6,1–4 o synech Božích, kteří zplodili vlastní pozemské děti, které jsou známy jako obři (nefilové).

Bible toho sice o moc víc o tom, co se stalo, v Genesis neříká, ale kousky tohoto příběhu se objevují jinde v Bibli a v židovských mimobiblických tradicích, které novozákonní autoři dobře znali a citovali ve svých spisech.

Například Petr a Juda psali o andělech, kteří zhřešili před potopou (2P 2,4–6 CSP; viz také Jd 5–6). Některé věci, které říkají, pocházejí z židovských mimobiblických zdrojů. Petr a Juda říkají, že synové Boží, kteří se dopustili přestoupení, jsou uvězněni pod zemí – jinými slovy, bručí v pekle – až do posledních dnů. Budou součástí Božího posledního soudu, něčeho, čemu Bible říká „den Páně“.

Zdroj, který Juda a Petr citují, je biblistům známý. Jedním z nich je kniha nazvaná 1. Henochova. Byla populární mezi židy za dob Ježíše a také mezi křesťany v rané církvi, i když ji nepovažovali za svatou nebo inspirovanou. Ale Petr a Juda považovali část jejího obsahu za natolik důležitý, že ho přidali do dopisů, které psali.

Tyto zdroje spekulují, že synové Boží chtěli buď lidstvu „pomoci“ tím, že jim poskytnou nadpřirozené poznání, ale pak se to pokazilo, nebo chtěli napodobit Boha tím, že si stvoří vlastní živé obrazy. Také přidávají vysvětlení, odkud pochází démoni. Démoni jsou zemřelí duchové mrtvých obrů, kteří byli zabiti při potopě. Bloudí po zemi a obtěžují lidi a hledají nové tělo. V knihách, které následují v Bibli po Genesis, potomci obrů z Genesis 6,1–4 se nazývají Anákovci a Refájci (Nu 13,32–33; Dt 2,10–11). Někteří z těchto Refájců se objevují v podzemním světě mrtvých (Iz 14,9–11), kam byl také svržen had. Novozákonní autoři to místo nazývají peklem.

Tyto myšlenky nám ukazují, že ranní židovští autoři chápali hrozbu z Genesis 6,1–4. Synové Boží se pokoušeli po svém přeměnit Eden, kde nadpřirozené i lidské existovaly společně. Měli dojem, že tomu, co se děje na zemi, rozumí lépe než Bůh. Stejně si to myslel původní nepřítel, had. Pokus upravit Boží plán, jak obnovit Jeho vládu na zemi špatnou situaci ještě zhoršil.

Nejenže byla epizoda z Genesis 6,1–4 hroznou ozvěnou důsledků hadova potomstva, záměrné opozice vůči Bohu, byla to předehra k něčemu horšímu. Za dnů Mojžíše a Jozue byli někteří z nepřátel, na které narazili při dobývání zaslíbené země, roztroušené klany obrů (Dt 2–3). Tito obři se nazývali různě. V Numeri 13,32–33 jsou nazýváni Anákovci. Je tam doslovně řečeno, že jsou to živí potomci obrů – těch potomků Božích synů v Genesis 6,1–4. Starý zákon nám říká, že proti těmto nadměrným nepřátelům Izraelci bojovali až do Davidových dob. Když sundal Goliáše (1S 17) a někteří z jeho mužů zabili Goliášovy bratry, hrozba byla konečně zničena (2S 21,15–22).

Proč na tom záleží

Prorocká kletba na hadovi a andělský hřích, které následovali, jsou raným příkladem toho, čemu teologové říkají duchovní boj: boj mezi dobrem a zlem, dlouhá válka proti Bohu a jeho lidem. Ta válka se vede na dvou frontách: viditelné a neviditelné.

A ač jsou tyto příběhy zvláštní, učí nás důležitou věc: Bůh měl v otázce lidského osudu nadpřirozenou konkurenci. A stále ji má. Ti, kteří oponují Boží vůli pro zemi i lidstvo, jsou stále naživu a stále působí v duchovním světě i v lidstvu. Ale Bůh má své vlastní plány pro to, jak sjednotí nebe a zemi. Nepřátelská intervence bude potrestána. Lidstvo je příliš cenné. A Bůh si nenechá změnit nebo překazit plány pro svoji lidskou rodinu.

Tyto pasáže nás také učí něčemu dobrému. Ačkoliv se dá válka proti Bohu vystopovat k Božímu rozhodnutí stvořit živé obrazy, ať už lidské nebo božské, které budou sdílet jeho atribut svobody, Bůh není *příčinou* zla.

Nikde z Bible nevyčteme, že by Bůh tlačil své obrazy, aby ho neposlouchaly nebo že by jejich neposlušnost byla předurčená. Skutečnost, že Bůh zná budoucnost, neznamená, že je předurčená. Víme to s jistotou díky pasážím, jako je 1S 23,1–14, která vypráví o tom, jak David zachránil opevněné město Keíla od Pelištejců. Po bitvě se Saul dozvěděl, že David je ve městě. Saul se pokoušel Davida zabít už nějakou dobu, protože se velmi obával, že mu David vezme trůn. Saul poslal armádu do Keíly s nadějí, že David je ve městě. Když se David o Saulově plánu dozvěděl, zeptal se Boha:

„Vydají mě občané Keíly do jeho rukou? Sestoupí sem Saul, jak to slyšel tvůj služebník?
Hospodine, Bože Izraele, oznam to prosím svému služebníku.“ Hospodin odpověděl: „Sestoupí.
[...] Vydají.“
(1S 23,11–12).

David tedy udělal to, co by udělal každý z nás, a utekl z města, jak rychle jen mohl. *A to nám také naznačuje, že Boží předzvědění událostí se nerovná jejich předurčení.* V 1. Samuelově 23 Bůh předvídá dvě události, které se ve skutečnosti nikdy nestaly. Skutečnost, že Bůh předzvěděl vzpoury nadpřirozených bytostí i lidské selhání, neznamená, že *způsobil*, že se ty věci stanou. Předzvědění nevyžaduje předurčení (predestinaci).

Na pád se musíme dívat ve světle toho, že Bůh věděl, že Adam s Evou selžou. Nebyl překvapený. On ví o všem, co je skutečné a co je možné. To, že Bůh byl schopen předzvědět, že zlo a vzpoura vstoupí do světa jak ze strany lidí, tak ze strany nadpřirozeného rebela, který svede lidstvo, ještě neznamená, že to Bůh způsobil.

I my můžeme a máme na zlo, které zažíváme ve svých životech, pohlížet stejně. Bůh předzvěděl pád a měl také připravený plán, aby ho napravil. Věděl, že se narodíme jako hříšníci a budeme selhávat (hodně, budme upřímní). On ta selhání nepředurčil. Když hřešíme, musíme se ke svému hříchu přiznat. Hřešíme, protože jsme se pro to rozhodli. Nemůžeme říct, že to Bůh chtěl nebo že jsme neměli na výběr, protože to bylo předurčeno.

Ale Bůh nás miloval tak, že „Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní“ (Ř 5,6–8). Miloval nás s vědomím, co uděláme. Nejenže nám dal svobodu od hříchu, dal nám svobodu věřit evangeliu a žít pro Ježíše.

Bůh také ví, a my ze zkušenosti též, že se lidem dějí zlé věci, dokonce i křesťanům. Zlo je na světě, protože lidé (a nadpřirozené bytosti) mají svobodnou vůli činit zlé. Náš Bůh není zvrácené božstvo, které předurčuje strašné věci, nebo kdo potřebuje zločiny a hříchy, aby se naplnili jeho velké plány. Bůh nepotřebuje zlo. Tečka. Jeho plány se naplní zlu navzdory tím, že ho přemůže, a nakonec i odsoudí.

Můžeme se ptát, proč Bůh zlo prostě nezničí okamžitě. Ale je pro to důvod: Aby zničil zlo, musel by zničit i své obrazy, jak lidské, tak nadpřirozené, kteří nejsou tak dokonalí, jako je on. To by sice vyřešilo problém zla, ale znamenalo by to, že první Boží myšlenka, totiž stvořit další nadpřirozené činitele a lidské bytosti, aby s ním žili a vládli, byla chybou. Bůh nedělá chyby.

Můžeme si také přát, aby Bůh nebyl býval dal lidem svobodu, ale kde bychom pak byli? Tím, že se Bůh rozhodl nám dát svobodu, rozhodl také, že nebudeme otroky nebo roboty bez mysli. To je totiž alternativa ke svobodné vůli. Svobodná vůle je totiž vlastnost, kterou s Bohem sdílíme. Bez ní bychom rozhodně nemohli být jeho obrazem. Bůh není robot. Učinil nás podle sebe. To také nebyla chyba. Bohu se myšlenka lidství líbila natolik, že to neudělal jinak. A proto také přišel se způsobem, jak i poté, co zlo vstoupilo do světa, vykoupit lidstvo a utřít každou slzu z očí (Zj 7,17; 21,4).

Právě jsme nahlédli do dlouhé Boží války. On má strategii. Ale než podnikne první krok, bude ještě hůř.

KAPITOLA PĚT

Kosmická geografie

Nadpřirozená přestoupení, kterými jsme se zabývali v předchozích kapitolách, mají něco společného.

Jsou to vzpoury s cílem uzurpovat Boží plán pro lidstvo a obnovu jeho vlády. V této kapitole se podíváme na další vzpuru, která tentokrát vzešla od lidí.

Tato vzpoura nás uvrhla do situace, ve které se stále nacházíme. A v této situaci jsou také zapojené nadpřirozené bytosti. Titánský boj o Boží strategii obnovy se zkomplikoval natolik, že pouze Ježíšův návrat ho napraví.

Babylónská věž

Příběh babylónské věže (Gn 11,1–9) je zároveň jedním z nejznámějších, ale také nejméně chápaných příběhů Bible. Děti se o ní učí v nedělní škole jako o době, kdy Bůh zmátl lidské jazyky.

Po potopě Bůh zopakoval příkaz, který dal předtím Adamovy a Evě, aby lidé naplnili zemi. Pokoušel se znovu nastartovat šíření své vlády skrze lidstvo. A zase to selhalo. Lidé to odmítli. Se vzpurnými srdci vymysleli něco lepšího, tedy mysleli si to. Rozhodli se, že postaví věž a nebudou *rozptýleni po celé zemi* (Gn 11,4). Ta logika se zdá divná. Samozřejmě, díky úžasné věži by byli slavní (Gn 11,4), ale jak by tím zabránili rozptýlení po zemi?

Věž je odpovědí. Oborníci na biblistiku a archeologové vědí, že starověcí Babyloňané a města kolem stavěli věže, říká se jim zikkuraty. Jejich účelem bylo poskytnout prostor pro setkávání lidí s bohy. *Byly součástí chrámových komplexů.* Místo toho, aby připodobňovali zemi Edenu, aby všude šířili znalost Boha a jeho vládu, lidé chtěli přivést Boha na jedno místo.

To nebylo v Božím plánu a rozhodně ho to nepotěšilo. Proto řekl – znovu směrem k členům své rady – „Nuže, sestoupíme a zmateme jim tam řeč, aby si navzájem nerozuměli.“ (Gn 11,7, důraz vlastní). Bůh tak učinil a lidstvo bylo rozděleno a rozptýleno. Tento incident vysvětluje, jak vznikly národy, které jsou popsány o kapitolu dříve v Genesis 10.

To je příběh, který křesťané znají. A teď k tomu, který neznají.

Bohové a jejich národy

Genesis 11 není jedinou pasáží, která popisuje, co se při babylónské věži stalo. Dt 32,8–9 popisuje tuto situaci následujícím způsobem:

„Když Nejvyšší přiděloval pronárodům dědictví, když rozsazoval lidské syny, stanovil hranice kdejakého lidu podle počtu synů Izraele [Božích]. Hospodinovým podílem je jeho lid, vyměřeným dílem jeho dědictví je Jákob.“

Některé překlady mají „synů Izraele“ namísto „synů Božích“ v první větě. *Ale Izrael v době babylónské věže neexistoval*. Bůh si Abrahama povolal až po Babylónu (Gn 12). „Synové Izraele“ nemůže být správně. „Synové Boží“ je terminologie, kterou používají svitky od Mrtvého moře, nejstarší biblické manuskripty.

Ta formulace je důležitá. Když Bůh rozdělával národy, *stanovil hranice podle počtu synů Božích*. Bůh přidělil národy členům své nebeské rady. Takto Bible vysvětluje, jak jiné národy začaly vzývat jiné bohy. Do té doby chtěl Bůh mít vztah s celým lidstvem. Ale babylónská vzpoura to změnila. Bůh se rozhodl přenechat národy členům své rady.

Bůh soudil lidstvo. Ani po potopě nepokračovalo s plánem, který započal v Edenu. Takže se Bůh rozhodl vytvořit nový národ, svůj „podíl“, jak říká Dt 32,9 – Izrael. Začal vyvolením Abrahama v Genesis 12, v kapitole, která následuje po příběhu babylónské věže.

Boží rozdělení národů mezi jiné bohy rámcuje celý Starý zákon. Jak? Zbytek Starého zákona mluví o Bohu Izraele a jeho lidech, Izraelitech, v konfliktu s bohy jiných národů jejich lidmi.

To nebyl původní Boží záměr. Ano, to, jak se Bůh s národy vypořádal při babylónské věži, byl trest, ale neplánoval je opustit navždy. Když uzavíral smlouvu s Abrahamem, jasně řekl: „V tobě dojdou požehnaní veškeré čeledi země.“ Platilo to pro něj i pro jeho potomstvo. Bůh plánoval vrátit národy do svojí rodiny.

Pavel to všechno věděl. Ve svém kázání v Athénách řekl pohanským filosofům: „On stvořil z jednoho člověka všechno lidstvo, aby přebývalo na povrchu země, určil pevná roční údobí i hranice lidských sídel. Bůh to učinil proto, aby jej lidé hledali, zda by se ho snad nějakým způsobem mohli dopátrat a tak jej nalézt, a přece není od nikoho z nás daleko.“ (Sk 17,26–27)

Bůh varoval svůj lid skrze Mojžíše, aby nevzýval „nebeský zástup“ (Dt 4,19–20), což je označení pro Boží radu, které nalézáme na jiných místech (1Kr 22,19). Skutky 17,26–27 vysvětlují, že Boží záměr byl, aby ho národy stále hledaly.

Ale bohové vládnoucí nad národy tento plán narušovali dvěma různými způsoby.

V Žalmu 82,1 jsme viděli, že Bůh svolal bohy ve shromáždění. Celý žalm nám říká, proč. Bohové národů vládli nespravedlivě – takovým způsobem, který byl proti přání pravého Boha a proti podstatě spravedlnosti. Bůh je hned na začátku setkání obvinil: „Dlouho ještě chcete soudit proti právu, stranit svévolníkům?“ (Ž 82,2). Pak se do nich opíral ještě další dva verše ohledně nespravedlnosti. Popisoval, jak bohové selhali a nechali národy chodit ve tmě a nevedli je k pravému Bohu: „Nic nevědí, nic nechápou, chodí v tmách, a celá země v základech se hroutí“ (Ž 82,5).

Naneštěstí Izraelci místo uctívání pravého Boha skončili u uctívání bohů, „které jim neurčil“ (Dt 29,25 a také 32,17). Boží reakce byla rychlá a tvrdá (Ž 82,6–7 CSP): „Řekl jsem: Jste bohové, všichni jste synové Nejvyššího, ale takto zemřete jako lidé, padnete jako někdo z knížat.“

Bohové přijdou o svoji nesmrtelnost (Ž 82,7) a zemřou jako lidé. Z jiných pasáží víme, že tento soud je spojen s posledními časy (Iz 34,1–4). Na konci žalmu 82 pisatel doufá, že přijde den, kdy Bůh konečně získá zpět národy jako své dědictví. A v Novém zákoně se mu přání splní.

Svět, jak ho chápe Deuteronomium 32

Světónázor, který nám představuje Dt 32, představuje *biblickou geografii jako kosmickou geografii*. Země je buď svatá, tedy zasvěcená bohu Jahve, nebo je to panství jiného boha. Tento pohled na svět se pak odráží na mnoha místech v Bibli. Například Starý zákon v knize Daniel odkazuje na to, že cizím národům vládnou nadpřirozená „knižata“ (Da 10,13; 20–21). Jiný příklad: Když David utíká před králem Saulem, je nucen odejít z Izraele na pelištejské území. V 1. Samuelově 26,19 se David modlí: „Vždyť mě dnes zapudili, abych se nemohl podílet na Hospodinově dědictví, jako by řekli: ‚Jdi sloužit jiným bohům.‘“ David neměnil božstvo. Nesnažil se popřít Boží vsudypřítomnost. Ale Izrael byla svatá země, místo, které náleželo skutečnému Bohu. David uvízl na území jiného boha.

Můj nejoblíbenější příběh ze Starého zákona, který ukazuje tímto směrem, je 2. Královská 5. Náman byl velitelem syrské armády. A také byl malomocný. Poté, co poslechl Elíšovy instrukce a umyl se sedmkrát v Jordánu, byl zázračně ze svého malomocenství uzdraven. Náman řekl Elíšovi: „Hle, poznal jsem, že není Boha na celé zemi, jenom v Izraeli.“ (5,15) Prorok odmítl platbu, tak ho Náman pokorně požádal o náklad zeminy, kterou si chtěl s sebou vzít domů. *Zeminu? Proč zrovna zeminu? Protože to byla půda, která patřila Bohu Izraele. Byla svatá.*

Není náhodou, že stejné myšlení prostupuje Nový zákon. Pavel používá celou řadu názvů pro nepřátelské duchovní bytosti (Ef 1,20–21; 3,10; 6,12; Kol 1,16; 2,15): vlády, mocnosti, síly a panstva. Co mají všechny společnosti? Byla to dobře známá označení pro geografickou vládu.

Apoštol Pavel napsal dva dopisy korintskému sboru, aby se vyjádřil k věcem, které slyšel. V prvním dopise řekl vedoucím sboru, aby vyloučili muže, který žil v sexuálním hříchu bez pokání (1K 5,1–13). Je zvláštní, že napsal, aby vydali „tohoto člověka satanu ke zkáze těla“ (1K 5,5). Jak si vysvětlit použití takového jazyka?

Dává to smysl pouze na pozadí tohoto kosmicko-geografického světónázoru Starého zákona. Izrael byl ve starozákonní teologii Hospodinovým „podílem“ a země, kterou jim dal, byl Kanaán. Jeho přítomnost posvětila zemi, ta se stala svatou. Původně Boží přítomnost přebývala ve svatostánku. Když Izraelci odpočívali a tábořili, schrána smlouvy byla umístěna uprostřed, a tím se izraelský tábor stal svatou půdou. Později se Izraelci usídlili v Kanaánu a Boží přítomnost byla v chrámě, a tím posvětila zaslíbenou zemi jako svaté území – Jahve a jeho lid byli doma. Nyní Boží přítomnost sídlí ve věřících – my jsme chrámem Božím (1K 6,19; 2K 6,16; Ř 8,9). To znamená, že věřící, tělo Kristovo, jsou také lidem Božím, novým Izraelem. Pavel to jasně vysvětluje v Galatským 3: „Pochopte tedy, že syny Abrahamovými jsou lidé víry... Vy všichni jste přece skrze víru syny Božími v Kristu Ježíši. Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Ga 3,7; 26–29).

A protože věřící a místa, kde se scházejí, jsou svatým místem, hřích musí být odstraněn. Tak, jak bylo území kolem izraelského tábora a národy kolem pod nadvládou jiných bohů chápáno jako nesvatá půda, v novozákonních dobách, a i dnes, je to svět. Proto Pavel nařizuje, aby věřícího, který nechce činit pokání, vyhnali zpět do světa, do satanovy domény. Být vyloučen z církve znamená být navrácen na nesvatou půdu. Tam patří hřích.

Proč na tom záleží

Kosmická geografie je výsledkem Božího soudu nad národy po událostech babylónské věže a je také pozadím, na kterém probíhal zápas Izraele. Je to také pozadí, na kterém se objevuje evangelium. Dobrou zprávou Ježíšova díla na kříži je, že Božím lidem nejsou jen Židé, ale všichni, kdo věří v Ježíše (Ga 3). Když jdou učedníci do světa, ze satanova území se stává území Boží. Boží království postupuje a znovu získává národy.

Ponaučení je, že *tento* svět není naším domovem. Temnota se rozšířila po celém světě. Nevěřící jsou v podstatě rukojmími duchovní sil. Potřebují být osvobozeni evangeliem. A nezapomínejme: *evangelium* je naše zbraň. Nemáme autoritu stavět se mocnostem a silám napřímo. Apoštolové nám za tímto účelem nepředali žádný duchovní dar. Ale když budeme věrní při šíření evangelia, proud se změní. Velké poslání je náš plán naší duchovní bitvy. Více se dozvíme v dalších kapitolách.

Ještě jedno ponaučení: každé společenství skutečných věřících musíme vnímat jako svatou půdu. Bohu nezáleží na tom, jak to vypadá zvenku, jak vypadá budova, a kolik lidí se zde schází. Na čem záleží je, že kde jsou dva nebo tři, Ježíš je v jejich středu (Mt 18,20). Je to svaté místo. Každé společenství, ať je jakkoli malé nebo neznáme, stojí na frontové linii duchovní války. Každý sbor má stejný úkol. A mocnosti temnoty ho nepřemohou.

Ke konceptu kosmické geografie se vrátíme v souvislosti s Ježíšovou službou. Prozatím vidíme, že strany konfliktu jsou jasné. Národy světa byly Bohem odsouzeny a vyděděny. Nastal čas, aby začal znovu a vytrhl si vlastní podíl a lid.

KAPITOLA ŠEST

Slovo, jméno, anděl

V minulé kapitole jsme zjistili něco o kosmické geografii Bible. Jako odpověď na lidskou vzpouru Bůh opustil národy. Přidělil je členům své nebeské rady, synům Božím (Dt 32,8–9). Aby národy nahradil, vytvořil si nový lid, svůj vlastní národ. Ten se měl stát jeho prostředkem pro obnovu království na zemi. Z tohoto úkolu se ovšem stal souboj, protože ostatní bohové i lidé se stali nepřáteli pro Izrael i pro Boha.

Nový Boží lid začal Abramem, jehož jméno bylo později změněno na Abrahama. Bůh ho navštívil záhy poté, co vykonal soud za babylonskou věž.

Abraham se setkává se Slovem

Většina křesťanů ví o Boží návštěvě Abrahama v Genesis 12. Bůh mu říká, aby opustil svůj domov a šel na místo, které v životě neviděl. Slibuje mu, že ho povede. Říká mu, že bude jeho Bohem a dává mu speciální, smluvní, zaslíbení. Umožní, že Abraham a Sára budou mít syna, navzdory tomu, že už jsou staří. Z toho syna vzejde velké množství lidí – lidí, kteří budou novou Boží pozemskou rodinou. Skrze ně dojdou pozeňání všechny národy. Přišel v podobě člověka a s Abrahamem mluvil tváří v tvář.

Názna tohoto vidíme v Genesis 12,6–7. Bible říká, že se Bůh Abrahamovi *ukázal*. O tři kapitoly později se Bůh zjevuje znovu (Gn 15,1–6), tentokrát k Abrahamovi přichází jako „slovo Boží“ ve *vidění*. Nebyl to hlas v hlavě, protože „slovo“ vyvedlo Abrahama ven a ukázalo mu hvězdy, aby ukázalo, že jeho potomstvo bude nesčetné (Gn 15,5).

Bůh se Abrahamovi zjevuje jako muž i při jiných příležitostech (Gn 18). Později také Izákovi (Gn 26,1–5), tomu synovi, který byl zaslíbený, a Jákobovi, Izákovu synu (Gn 28,10–22; 31,11–12; 32,24–30).

„Slovo“ nebo hlas Boží jsou způsoby, jakými vyjádřit, že se Bůh v lidské podobě zjevuje na nečekaných místech. Má oblíbená pasáž se nachází v 1S 3. Chlapec Samuel neustále slyší hlas, který ho v noci volá, když se snaží usnout. Nakonec kněz Élí, se kterým Samuel bydlel a pro kterého pracoval, poznal, že je to Bůh. Ve verši 10 Bůh přišel k Samuelovi: „A Hospodin přišel, stanul a zavolal jako předtím: ‚Samueli, Samueli!‘ Samuel odpověděl: ‚Mluv, tvůj služebník slyší.‘“ Víme, že to byl Bůh v lidské podobě, protože podle popisu stojí a na konci kapitoly se píše (1S 3,21): „Hospodin se totiž v Šílu zjevoval Samuelovi svým slovem.“

Jiný prorok, ke kterému „slovo Boží“ přišlo v lidské, fyzické formě byl Jeremjáš. Když je Jeremjáš v Jeremjáši 1 povolán k prorocké službě, říká, že „slovo“ přišlo k němu A Jeremjáš slovo ztotožňuje s Bohem samotným. Pán se ho dotkl *svou rukou* (Jr 1,1–8).

Bůh v lidské podobě

Bůh, který se zjevuje v lidské podobě, je starozákonní vzor dávno předtím, než přišel Ježíš z Nazareta. Když se nad tím zamyslíme, Bůh se od nás naprosto odlišuje. Bible naznačuje, že žádný člověk se nemůže setkat s pravou Boží esencí, s jeho přítomností ve slávě, a přežít. Když se lidé v Bibli s Bohem setkali, očekávali, že zemřou (Gn 32,30; Dt 5,24; Sd 6,22–24). Ale nezemřeli, protože Bůh svoji přítomnost filtroval přes něco, co lidská mysl mohla pojmout – oheň, oblak, a daleko častěji, než si křesťané uvědomují, člověka.

V mnoha případech je Boží přítomnost v podobě člověka popisována jako setkání s „andělem Páně“. Tento Anděl je známá postava. Zjevil se například Mojžíšovi při hořícím keři (Ex 3,1–3). Bůh v keři mu slíbil, že si ho použije, aby vyvedl lid z Egypta. Bůh se zjevil Jákobovi ve snu v Bét-elu (Gn 28,10–22), kde byl identifikován jako Hospodin (Jahve). Později přichází Anděl Hospodinův k Jákobovi v jiném snu a říká mu přímo, že je tím stejným Bohem, se kterým se dřív setkal v Bét-elu (Gn 31,11–12).

Mnozí vykladači Bible se zdráhají identifikovat Anděla jako samotného Boha. Ale existuje několik jasných náznaků, že jím skutečně je. Možná ten nejdůležitějších najdeme poté, co Bůh dal Mojžíšovi Zákon. Když se Izraelci připravovali na vstup do zaslíbené země, Bůh Mojžíšovi řekl: „Hle, posílám před tebou anděla, aby tě střežil na cestě a přivedl tě na místo, které jsem připravil. Měj se před ním na pozoru a poslouvej ho. Neprovokuj ho, neboť nesejme vaše přestoupení, protože mé jméno je v něm. Když ho však budeš bedlivě poslouchat a plnit vše, co říkám, stanu se nepřítelem tvých nepřátel a protivníkem tvých protivníků (Ex 23,20–22 CSP).“

Toto není normální anděl. Toto je Anděl, který může odpustit hříchy (nebo taky ne). Tento Anděl má v sobě Boží jméno. Je to neobvyklý, ale důležitý výraz. „Jméno“ je ve Starém Zákoně způsob, jakým Bůh označuje sám sebe, je to sama Boží přítomnost nebo esence. Například Izajáš 30,27–28 představuje jméno Hospodinovo jako osobu – jako Boha samotného: „Hle, jméno Hospodinovo přichází zdáli. Jeho planoucí hněv se mocně zvedá. Rty mu překypují hrozným hněvem, jeho jazyk je jak šířající oheň.“

Dodnes používají židé, dbalí náboženských předpisů, pro Boha označení *ha-šem* („to Jméno“).

Další náznak, ze kterého je možné zjistit, že tento Anděl byl Bůh v lidské podobě, je porovnat Ex 23,20–22 s dalšími pasážemi. Anděl, který se setkal s Mojžíšem u hořícího keře, ten Anděl nesoucí v sobě Boží jméno, skutečně vyvedl Izraelce z Egypta a do zaslíbené země (Sd 2,1–3). Ale to udělal také Hospodin (Joz 24,17–18) a samotná Boží přítomnost (Dt 4,37–38). Hospodin, přítomnost a Hospodinův Anděl jsou různá označení pro tu stejnou osobu: Boha. Ale Anděl má lidskou podobu.

Biblická pasáž, která to ukazuje nejpřesvědčivěji, je velmi mlhavá. Málokdo si jí vůbec všimne. Odehrává se u smrtelné postele. Než Jákob zemřel, požehnal Josefovým dětem. Při žehnání vzpomíná na epizody ze svého života, na některá setkání s Bohem. Své požehnání začíná takto (Gn 48,15–16): „Bůh, před nímž ustavičně chodívali moji otcové Abraham a Izák, Bůh, Pastýř, který mě vodí od počátku až dodnes, Anděl, Vykupitel, jenž před vším zlým mě chránil...“ a pak celkem neuvěřitelně pokračuje „ať [on] požehná těm chlapcům.“ Neříká: „ať [oni] požehnají těm chlapcům,“ jako kdyby hovořil o dvou různých osobách, Bohu a Andělu. On je v modlitbě spojuje dohromady: ať *on* požehná těm chlapcům.

Ještě o něco neuvěřitelnější je v Soudcům 6 povolání Gedeona. *Oba*, Hospodin i Anděl, jsou přítomni *ve stejné scéně* (Sd 6,22–23). Už ve Starém Zákoně byl Bůh více než jedna osoba. A jedna z těch osob se zjevovala jako člověk.

Ježíš: Slovo, Jméno a Anděl

To, jak jsme dosud Boha popisovali, by mělo čtenáři znít povědomě, protože je to starozákonní verze toho, jak se v Novém Zákoně mluví o Ježíši.

Abraham se setkal se slovem, s Bohem v lidské podobě. V Janovi 1,1 apoštol píše: „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh.“ Ve 14. verši Jan říká, že toto Slovo „se stalo tělem a přebývalo mezi námi.“ Každý Žid z prvního století, který četl Janovo evangelium, by se mohl vrátit zpátky k Bohu samotnému, a k tomu, že přišel jako Slovo. Ve skutečnosti Ježíš dokonce tvrdil, že Abraham „zajásal, že mohl vidět můj [Ježíšův] den“, a že byl dříve, než Abraham (J 8,56–58).

Mojžíš se setkal s Hospodinovým Andělem, Bohem v podobě člověka, v hořícím keři a také později. Tento Anděl vyvedl Izrael z Egypta a uvedl je do zaslíbené země. Ale Juda ve svém krátkém dopise píše: „Připomenouti však chci vám, kteří (to) všechno jednou (pro vždy) víte, že Ježíš vysvobodil lid z Egypta, po druhé zahubil ty, kteří neuvěřili“ (Škrabal). Tento Anděl byl také třetí osobou trojice, ten, který se pak narodil panně Marii.

Boží přítomnost, a jméno odlišují tohoto Anděla od ostatních. V Novém Zákoně někdy Ježíš mluví o Bohu Otci jako o jméně. Když se těsně před svým zatčením a soudním řízením, které pak vedly k ukřižování, modlil v Getsemanské zahradě, modlil se takto: „A nyní ty, Otče, oslav mne svou slávou, kterou jsem měl u tebe, dříve než byl svět. Zjevil jsem tvé jméno lidem, které jsi mi ze světa dal [...] Dal jsem jim poznat tvé jméno...“ (Jan 17,5–6.26). Co myslel tím posledním prohlášením? Ježíš neřekl, že by přišel, aby lidem řekl, jak zní Boží jméno. Byli to Židé. Věděli, jak se Bůh jmenuje – Jahve. Měli Starý Zákon. Boží jméno si mohli najít v tisících veršů. Když Ježíš řekl, že dal lidem poznat Boží jméno, znamená to, že dal lidem poznat Boha *samotného*. Byl Bohem přímo před nimi. *On byl slovo, které se stalo tělem*.

Proč na tom záleží

V našem poznávání biblické krajiny jsme se dostali poměrně daleko. Všechny biblické příběhy se odehrávají na pozadí a v kontextu obrovského duchovního konfliktu, který probíhá v neviditelném světě. Je to zápas mezi bohy, kde vítěz bere vše.

Podle biblického chápání neviditelného světa má Bůh nepřátele, kteří to myslí vážně. Jsou to jiní bohové, kteří mu kdysi byli loajální, ale pak šli vlastní cestou. Tito rebelující bohové jsou těmi, které Pavel popisuje jako mocnosti temna, panstva, vlády a autority neviditelného světa (Ef 6,11; Ko 1,16).

Stále tam jsou. V Novém Zákoně se nepíše o tom, že už by byly pryč. Žijí, aby se stavěli na odpor Boží vládě a aby ho připravili o věčné shledání s milovanou lidskou rodinou, které nastává skrze evangelium.

Jednou z těchto mocností temna je pán mrtvých. Jeho právoplatný nárok na lidstvo vyplývá z toho, že podvedl Adama a Evu a tím ztratili nesmrtelnost. A to byl také jeho cíl: zničit lid, který náleží Jahve. O to také usilovali zplozenci soupeřících synů Božích, když Izraelci vešli do Kanaánu – zabíjet nebo být zabit, aby zabránili Božímu lidu získat zemi. Poté, co Izrael zemi získal, mocnosti temna se stále snažily dosáhnout stejného cíle, i když jejich strategie se změnila: svést Boží lid k tomu, aby uctíval jiné bohy, a pak se ho Jahve zbaví sám. A tak se také stalo. Bůh poslal svůj lid do vyhnanství.

Ale mocnosti temnot věděly ještě něco dalšího, a to, že se Jahve svého plánu nevzdá. Kletba, kterou proklel původního rebela, která slibovala, že jednou přijde potomek Evy, který napraví lidské selhání v Edenu, se naplní. Věděli, že se v jeden moment objeví Zaslíbený, ačkoliv Pavel nám říká, že nevěděli přesně, jak to Bůh plánuje (1K 2,6–8; Ef 3,10; 6,12). A to proto, že to bylo tajemství, které jim Nejvyšší schválně zatajil.

KAPITOLA **SEDM**

Pravidla boje

Prozatím jsme se dozvěděli, že Bůh odvrhl národy a etnické skupiny při událostech s babylonskou věží. Nižší bohové převzali vládu (Dt 32,8–9). Když pak Bůh začal znovu s Abrahamem, bylo jasné, že je plánuje skrze vliv Izraele přitáhnout zpět k sobě (Gn 12,3). Nicméně bohové těch národů by se museli vzdát své nadvlády i uctívání (Ž 82,6–8). To vyústilo v konflikt jak ve světě viditelném, tak i neviditelném. Od okamžiku, kdy se na scéně objevil Izrael, byl na ostří nože s ostatními bohy.

Kdo je Jahve?

Izrael byl ještě na začátku svého biblického příběhu, když se ocitl v prekérní situaci. Josefův příběh (Gn 37–50) vysvětluje, jak se Izrael dostal do Egypta. Boží prozřetelnost obrátila zlo, které bylo zamýšleno proti Josefovi jeho vlastními bratry, a zachránila Izrael od hladomoru (Gn 46,3–4; 50,20). Bůh záměrně Izraeli neoznámil, že mají okamžitě opustit Egypt. Věděl, že faraon, který tak poctil Josefa, zemře a bude nahrazen nepřítelem (Ex 1). Předvídal, že Egypt přinutí Izrael k nuceným pracím (Gn 15,13–16). A také věděl, že Izrael zachrání, až nastane čas (Gn 46,4).

Ale proč Bůh vyčkával? Bůh má vždycky dobrý důvod pro utrpení. My jej ovšem ne vždycky vidíme. V tomto případě to Písmo vysvětluje.

Poté, co Mojžíš utekl z Egypta a zabydlel se v divočině, Bůh ho povolal u hořícího keře (Ex 3,1–14) a poslal ho zpět do Egypta s jasným rozkazem: Řekni faraonovi: „Propuť můj lid“ (Ex 5,1). Faraon to vnímal jinak. Byl vtělením boha v Egyptě, symbolem jeho slávy a moci. Přece si nenechá říkat, co má dělat, nějakým neviditelným Bohem hebrejských pastýřů. Vždyť ani nevěděl, že Mojžíšův Bůh je skutečný. Posměšně odpověděl: „Kdo je Hospodin, že bych ho měl uposlechnout a propustit Izraele?“ (Ex 5,2).

Vzápětí se mu dostalo velmi bolestivé odpovědi. Bůh to na něj narafičil. Řekl Mojžíšovi: „Já však zatvrdím jeho srdce a on lid nepropustí.“ (Ex 4,21). Bůh se rozhodl vyprovokovat souboj. Poté, co staletí utlačoval Izrael, bylo načase, aby byl Egypt spolu se svými bohy potrestán. Faraonovo zatvrzení bylo součástí celé zápletky. Bible říká, že rány byly namířeny na egyptské bohy, zvláště pak ta poslední, smrt prvorozených (Ex 12,12; Nu 33,4), což byl přímý útok na faraonův dům: „Když nastala půlnoc, pobil Hospodin v egyptské zemi všechno prvorozené, od prvorozeného syna faraónova, který seděl na jeho trůnu, až po prvorozeného syna zajatce v žalářní kobce, i všechno prvorozené z dobytka.“ (Ex 12,29).

Faraon se Bohu vysmíval, ale věci se obrátili proti němu. Jak později píše Pavel: „Neklamte se, Bohu se nikdo nebude posmívat. Co člověk zaseje, to také sklídí.“ (Ga 6,7). Rány, které Egypt utržil a které připravily cestu pro osvobození Izraele z Egypta, měly kýžený efekt. Lidé i na tak vzdálených místech, jako byl Kanaán, slyšeli, jakou porážku uštědřil Bůh Izraele Egyptu a jeho bohům (Joz 2,8–10; srov. Ex 15,16–18; Joz 9,9). Mojžíšův tchán Jitro to zhodnotil takto: „Nyní jsem poznal, že Hospodin je větší než všichni bohové.“ (Ex 18,11).

Není divu, že na druhé straně Rudého moře Mojžíš položil rétorickou otázku, kterou se vysmíval faraonovi a jeho ztracené armádě: „Kdo je mezi bohy jako ty, Hospodine?“ (Ex 15,11).

Jakmile byli Izraelci venku z Egypta a za Rudým mořem, věděli, kam směřují. Šli se setkat se svým Bohem v jeho nejnovějším pozemském domově a velícím stanu na hoře Sinaj.

Ve skutečnosti toho Izraelci o Bohu zas tolik nevěděli. Po dobu událostí vyjití neměli *žádnou* Bibli. Jediné znalosti, které Izraelci o Bohu měli, získali z příběhů, které slyšeli od svých rodičů a které se předávaly z generace na generaci. Když ten příběh v Bibli čteme dnes, vidíme, co Bůh zamýšlel. Izraelci se potřebovali hodně naučit. A Sinaj byl školou.

Izrael – Boží rodina a zástupci na zemi

Když stál Mojžíš před faraonem ještě před vyjitím, řekl mu, že pro něj má Bůh následující poselství: „Izrael je můj prvorozený syn... Propusť mého syna, aby mi sloužil.“ Představa, že Bůh má syna, a v tomto případě se jedná o všechny Abrahamovy potomky, je důležitá. Vrací nás zpět k Adamovi a Evě.

Bůh chtěl rodinu lidí. Chtěl žít na svém stvoření, na zemi, s lidmi, které stvořil. Chtěl, aby s ním byla jak jeho neviditelná, tak i lidská rodina, a aby mu sloužily. Chtěl, aby se lidé množili a aby se celá země změnila v Eden. Ale když Bůh lidstvo opustil u babylonské věže, neměl děti až do okamžiku, kdy povolal Abrahama. Izrael byl novou Boží rodinou. Bylo na čase, aby se vrátil k původnímu plánu. Tak, jak Adam a Eva byli Božím obrazem na zemi, i Izrael měl hrát tuto roli.

Návrat na Sinaj byl návratem domů. I nebeská rada tam byla a přihlížela, jak Bůh uvádí svůj plán znovu do pohybu. Byla svědkem nové smlouvy mezi Bohem a jeho lidem, kterou byl Zákon.

Boží Zákon přijatý z rukou andělů

Překvapilo vás, když jsem řekl, že nebeská rada byla přítomna na Sinaji, když Bůh předal Desatero? Pokud jste to někdy viděli film o vyjití z Egypta a událostech na Sinaji, anděly jste neviděli. Ale Bible říká, že tam byli a že předali Boží zákon (Sk 7,52–53; Žd 2,1–2).

Také je řečeno, že Zákon byl psán „prstem Božím“ (Dt 9,9–10). Takový jazyk už by nám měl být povědomý, jde opět o Boha v lidské podobě. Bůh byl na Sinaji a zjevil se jako člověk, stejně jako se v příbězích z knihy Genesis zjevuje Anděl Páně. On a nebeský zástup dali Zákon Mojžíšovi a Izraeli.

Poté, co Mojžíš dostal Zákon, on, Áron, Áronovi synové a sedmdesát izraelských starších viděli Boha Izraele v lidské podobě. Tentokrát se tam setkali, aby pojedli (Ex 24,9–11). A tak jako Ježíš při Poslední večeři zpečetil novou smlouvu svou krví, tak toto jídlo oslavovalo novou Boží smlouvu s Izraelem na Sinaji, tedy Zákon.

Bůh dal Izraeli zákon proto, aby byl svatý (Lv 19,2). Chtěl, aby byl oddělený od národů, aby byl na první pohled znát, že je součástí Jeho rodiny. A tak jako je Bůh odlišný od všech ostatních bohů a všeho pozemského, Boží lid měl být odlišný od ostatních lidí.

Co znamenala svatost? Co bylo její podstatou? Svatost neznamovala divnost. Svatost znamenala být identifikován s Pánem, být oddaný Bohu a užívat všech dobrých věcí v životě, které vychází ze stavu správného vztahu s Bohem. Bůh chtěl, aby Izrael přitáhl ostatní národy zpátky k němu (Dt 4,6–8; 28,9–10). Bible říká, že Izrael měl být „královstvím kněží“ (Ex 19,6) a „světlo národů“ (Iz 42,6 CSP; 49,6 CSP; viz také 51,4; 60,3). Celý národ zdědil Abrahamovu pozici být požehnáním pro všechny národy (Gn 12,3).

Věřící oddanost

Být ve správném vztahu s Bohem je jiný způsob, jak mluvit o spasení. Ale navzdory tomu, co jsme se často učili na biblických hodinách, spasení nepřišlo Izraelcům z toho, že poslouchali pravidla, že plnili Zákon. Spasení si nikdo nikdy nevysloužil nebo nezasloužil. Je *dáno* Boží milostí jako odpověď na víru.

Stejně jako my, kteří jsme se narodili po Kristově smrti, i Izraelci museli mít víru. Museli věřit, že jejich Bůh je Bohem bohů, důvěřovat mu, že z nich učinil svůj lid. Že jsou jediní, kteří mají přístup k Bohu bohů. A Zákon nebyl způsobem, jakým dosahovali spasení, byl to způsob, jak prokazovali svoji loajalitu Bohu, ve kterého věřili. Pro Izraelce znamenalo spasení víru v Boží zaslíbení a charakter a odmítnutí uctívat jiného boha. Byla to *víra* a *oddanost* z celého srdce, nikoli získávání schodků do nebe.

Krá David páchal zlé věci, jako cizoložství a zprostředkování vraždy (2S 11). Podle Zákona byl vinen a zasloužil za své zločiny zemřít. Ale i přesto nikdy nezaváhal ve své víře v Jahve jako Boha Nejvyššího. Nikdy se neoddal jinému bohu. A Bůh mu prokázal milost.

To samé platí i v Novém zákoně. Věřit evangeliu znamená věřit, že Bůh Izraele sestoupil na zem jako člověk, dobrovolně zemřel na kříži a obětoval se za naše hříchy a třetího dne znovu vstal. To musíme přijmout vírou a pak prokázat svou oddanost Ježíši tím, že opustíme ostatní bohy. Bez ohledu na to, co ti ostatní bohové tvrdí o spasení, Bible říká, že mimo jméno Ježíš není spasení (Sk 4,12) a musíme víru zachovat (Ř 11,17–24; Žd 3,19; 10,22; 38–39). Osobní selhání se nerovná zaměnění Ježíše za jiného boha, Bůh ten rozdíl rozpozná.

Proč na tom záleží

V tom, co se stalo při vyjití z Egypta a v událostech na Sinaji je mnoho fascinujícího symbolismu. Například scéna, kde Mojžíš a další jedí s Bohem v lidské podobě na Sinaji nás zaujme na první pohled. Spolu s Mojžíšem je tam sedmdesát starších. Pokud sečtete národy v Genesis 10, které Bůh vydědil po událostech u babylonské věže, také získáte sedmdesát. Tyto národy byly přiděleny synům Božím, bohům menšího významu, když Bůh soudil národy (Dt 4,19–20; 32,8–9). Proč sedmdesát starších a sedmdesát vyděděných národů?

Ta shoda je záměrná. Když Ježíš začínal svou pozemskou službu, vyslal sedmdesát učedníků (Lk 10,1). Byla to předzvěst velkého poslání. Signalizovalo to myšlenku, že Ježíšovi učedníci získají národy zpět pro Boží království. To království pak dosáhne plnosti na konci věků v novém, globálním, Edenu ze Zjevení 21–22. Opakování čísla sedmdesát je poselství, že Boží nová pozemská rodina, Izrael, Abrahamovy děti, získají zpět, co bylo ztraceno.

Ale zde to nekončí. Apoštol Pavel napsal Galatským, že věřící získali zaslíbení daná Abrahamovi. Každý, kdo věří v Ježíše, je Abrahamovým dítětem skrze víru (Ga 3,26–29). To znamená, že vy i já jsme dostali stejný úkol odvést národy od bohů. Je naším úkolem přivádět lidi v duchovním područí jiných bohů k víře v Ježíše. My jsme nová Boží lidská rada na zemi. A až budeme oslaveni, připojíme se k jeho nadpřirozené rodině v novém Edenu.

Tyto myšlenky nám Bible předává na mnoha místech. Kniha Zjevení popisuje, jak věřící na konci věků zdědí vládu nad národy spolu s Ježíšem (Zj 3,21). To znamená, že nahradí syny Boží, kteří vládli národům od babylónské epizody. Proto také Jan říká, že věřící získali moc stát se Božími dětmi (J 1,12; srov. 1J 3,1–3). My na konci věků nahradíme nepřátelské bohy – syny Boží.

To je důvod, proč Pavel píše, aby se věřící přestali soudit před světskými soudy: „Nevíte, že budeme soudit anděly?“ (1K 6,3). Poté, co budeme deifikováni (oslaveni) na nové zemi, *budeme nad anděly*. Jednoho dne budeme jako Ježíš (1J 3,1–3; 1K 15,35–49) a budeme s ním vládnout nad národy (Zj 2,26), které jsou nyní ovládány nepřátelskými bohy. Věřící, Abrahamovi duchovní potomci, nakonec zvrátí vydědění národů spolu s prokletím smrti, které vyplynulo ze selhání v Edenu.

Měli bychom žít, jako ti, kteří věří v tento úděl. Všechno, co je součástí starozákonního plánu, směřuje k nám. Bůh chtěl dvě rodiny, jednu nadpřirozenou a jednu lidskou, aby žily a vládly společně v Edenu. Tento plán byl narušen vzpourou, ale oživen záchranou Izraele z Egypta. Z Abrahamových dětí měl vzejít mesiáš, který měl napravit selhání v Edenu (Gn 3,15). Bez Izraele by nás nečekala věčnost.

A to je přesně také důvod, proč se bohové a jejich následovníci znovu budou pokoušet vymazat Izrael.

KAPITOLA OSM

Svatý prostor

Izraelci strávili u hory Sinaj víc než rok. Proč tak dlouho? Už uzavřeli smlouvu s Bohem a dostali Desatero. Ale stále se měli co učit. Slíbit, že budou věřit a budou oddaní Bohu svých předků, Abrahama, Izáka a Jákoba, je jedna věc. Ale vědět, co Bůh očekává a jak to vypadá, je věc druhá.

Koncept svatosti

Mnohá starozákonní pravidla a praktiky jsou založeny na potřebě lidem ukázat, že Bůh *je jiný* než všechno ostatní. Svou podstatou a charakterem je naprosto jedinečný, jiný, než lidstvo a ostatní věci. Pro Izrael to byla pravda, kterou bylo třeba neustále opakovat. Jinak by si mohli myslet, že Bůh je obyčejný.

Bible tuto skutečnost Boží jedinečnosti nazývá *svatostí*. Znamená to „být oddělený“ nebo „být odlišný“. Podstatou této myšlenky ovšem není jen otázka morálního jednání (tedy představy, že bychom se měli chovat takovým způsobem, abychom odráželi Boží standard morálky), ačkoliv i ta je v tom zahrnutá (Lv 19,2).

Bůh se nespokojil s tím, že dal Izraelcům intelektuální vysvětlení svatosti. Chtěl, aby princip jinakosti pronikal celým životem starověkého Izraele. Bible říká, že tohoto bylo dosaženo skrze rituály (symbolické činy) a skrze pravidla pro vstupování na svatá místa.

V čem je Bůh „jiný“?

Stručně řečeno, „ve všem“, ale to je příliš abstraktní. Bible je daleko praktičtější a rituály a pravidla pro život v Izraelském společenství to odrážejí.

Například nám Bible ukazuje, že Bůh nebyl jen zdrojem života v Izraeli, on *byl* život. Bůh není z této země, z místa, kde je smrt, nemoc a nedokonalost. Jeho panství je nadpřirozené. Naše panství je pozemské. A pozemský prostor, kde přebývá, je díky jeho přítomnosti posvátný a *nadpozemský*. Prostor, ve kterém se nacházíme my, je obyčejný. Bůh se nachází na opačném pólu k obyčejnosti.

Ve starověkém Izraeli byly tyto myšlenky vyjádřeny skutečností, že lidé museli být pozváni a očištěni předtím, než mohli být na stejném místě jako Bůh. Mnohá pravidla ve Starém zákoně se týkala očišťování.

Izraelci mohli být diskvalifikováni pro přítomnost na posvátném místě (stát se „nečistým“) různými činnostmi a stavy. Sexem, ztrátou krve, některými tělesnými vadami a dotykem mrtvého těla (člověka nebo zvířete). Izraelci měli zakázáno jíst konkrétní dravce, kteří žrali mršiny (např. supi, jestřábi; Lv 11,13–19), nebo zvířata, která se běžně nacházela na mršině nebo uvnitř ní (např. ještěrky, myši; Lv 11,14–40).

V těchto případech nebyla nečistota otázkou morálky, ale svým spojením se ztrátou života a nesusouladem s Boží dokonalostí. Ačkoliv logika je jasná, je našemu modernímu myšlení cizí. Ztráta krve a

tělních tekutin byly chápány jako ztráta toho, co tvoří a udržuje život. Bůh nemohl být spojován se ztrátou života, ale s tím, že je *dárce* života. Požadavek na očišťování po ztrátě těchto tekutin byl připomínkou Boží podstaty. Podobné „očišťování“ se vyžadovalo poté, co se člověk stal nečistým skrze kontakt s mrtvolou. Lidé mohli být také vyloučeni pro fyzickou nedokonalost nebo zranění; v tomto případě byla nedokonalost v nesouladu s Boží dokonalostí.

Všechny tyto zákony měly živě ilustrovat povědomí o nadpřirozeném světě.

Jak spravit problém nečistoty

Pro Izraelce byla „nečistota“ a z ní vyplývající nemožnost vstoupit na posvátné místo velkým problémem. Pokud byli nečistí, nemohli přinášet oběti na správných místech. Řešením byla rituální očista, která někdy zahrnovala oběť a čekací dobu.

Nám je zcela cizí logika obětování krve – namáčení něčeho do krve nebo pokropení krví, aby byl člověk nebo věc očištěna a hodni vpuštění na svaté místo. Ale oběti krve měly teologický důvod – představovaly koncept zástupnosti. Vzhledem k tomu, že v krvi byl život (Lv 17,11), smrt zvířete vyučovala tomu, že přistoupit k Bohu způsobem, který neurčil, znamená smrt. A krev oběti z milosti zastupovala Izraelce v jejich poskvrněném a nečistém stavu.

Klíčovým bodem této lekce bylo, že Bůh *zachovával* životy Izraelců tím, že byli zastoupeni obětí. Lidský život je svatější než život zvířete, protože lidé byli stvořeni k Božím obrazu (Gn 1,26; 9,6). Izraelci vděčili za svoji existenci Bohu, jehož nadpřirozený zásah umožnil Abrahamovi a Sáře mít dítě (Gn 12,1–3). Ale lidský život byl neustále v ohrožení v přítomnosti svatého Boha. Oběti jim připomínaly, že Bůh má moc nad životem a smrtí a že jim Bůh chce prokazovat milost.

Nebe (i peklo) na Zemi

Neustálé upoutávání pozornosti k Boží jinakosti také signalizovalo další myšlenky nejen o Bohu, ale i o nadpřirozených hranicích. Představa odlišení „hranic panství“ byla pro Izrael velmi důležitá součástí nadpřirozeného chápání světa. Pokud půda, na které přebývala Boží přítomnost, byla svatá, pak všechno ostatní nebylo – buď to bylo obyčejné anebo v některých případech to dokonce bylo zlé a nepřátelské.

Boží přítomnost byla označována připomínkami Edenu. Mnohé rysy svatostánku a chrámu byly navrženy tak, aby připomínaly Eden; místo, kde se setkává nebe a země. Zlatý svícen byl vytvarován a ozdoben do tvaru stromu (Ex 25,31–34), byla to analogie ke stromu života v Edenu. Stál na stráži před oponou, která strážila cestu ke svatyni svatých, kde byla umístěna schrána smlouvy, jejíž víko mělo funkci Božího trůnu (Ex 25,10–22).

Cherubové uvnitř svatyně svatých jsou také jasně spojeni s Edenem. Cherubové v Edenu strážili místo, kde Bůh přebýval (Gn 3,24). Cherubové ve svatyni svatých strážili víko schrány smlouvy (Ex 25,18–20). Když Šalamoun později vybudoval chrám, stan svatostánku se přestěhoval dovnitř a nad schránou, která

reprezentovala Boží trůn, byli vztyčeni dva obrovští cherubové, čímž se archa stala jeho podnožkou (1Pa 28,2).

I chrám byl vyzdoben jako zahrada v Edenu, byl plný obrazů bujné vegetace a zvířat (1Kr 6–7). Květiny, palmy, lvi a granátová jablka byli vyřezáni do prvků jeho architektury. Byla to vizuální připomínka místa, kam Bůh poprvé přišel na zem, aby tam přebýval se svou lidskou rodinou.

Izraelci potřebovali také připomínku temné stránky kosmické geografie. Pokud byl izraelský tábor a později izraelský národ svatou půdou, kde Bůh přebýval se svými lidmi, pak území mimo Izrael bylo *nesvaté*. Dlouho před událostmi na Sinaji Bůh opustil jiné národy a přenechal je nižším bohům (Dt 4,19–20; 32,8–9). Jednoho dne je znovu získá, ale během biblických dob to bylo území temnoty.

Jeden z izraelských rituálů to nezapomenutelně ilustroval. Den smíření (Jom kipur) se odehrával každý rok (Lv 16) a obsahoval názorný příklad, který měl lidem připomínat existenci svaté a nesvaté půdy.

Vzali se dva kozlové. Jeden z nich byl obětován a jeho krví byla postříkána svatyně, aby byla očištěna od lidské poskvrny na další rok. Obětovaný kozel byl „pro Hospodina.“ Druhý kozel nebyl zabit, ale byl vypuštěn do pustiny poté, co na něj nejvyšší kněz symbolicky přenesl hříchy lidu. Tento kozel byl pro Azázela.

Kdo nebo co byl „Azazel“? Některé anglické překlady používají slovo „scapegoat“ (tam, kde angličtina používá toto slovo, čeština většinou používá slovní spojení „obětní beránek“) místo Azázela. Ale ve svitcích od Mrtvého moře se toto konkrétní slovo používá jako vlastní jméno pro démona. Během své cesty do Země zaslíbené Izraelci obětovali démonům (Lv 17,7), protože se báli zlých sil, které mohly ohrozit jejich tábor. Pustina byla, koneckonců, mimo izraelský tábor a tím to také bylo místo zlých bytostí. Ta praxe musela ustát a dosaženo toho bylo kozlem pro Azázela. Nebyla to oběť zlým bohům – ten kozel nebyl nikdy obětován. Místo toho byl vypuštěn do pouště jako symbol očištění svaté země (izraelského tábora) od hříchu.

Proč na tom záleží

V Novém zákoně se věci změnily, ale zároveň zůstaly stejné. Bůh stále zůstává *jiny*. Jeho svatost vyžaduje, abychom byli očištěni, než vejdemo do jeho přítomnosti. Dosahujeme toho tak, že věříme v to, co Ježíš vykonal na kříži.

Všechno, co pro nás Ježíš vykonal, má nadpřirozenou příchuť. Vyšel do pustiny, na místo, kde mohl očekávat síly zla, a překonal Satanovo pokušení. Následoval počátek jeho služby, která byla zakončena porážkou Dávla, který „má vládu nad smrtí“ (Žd 13,12). Ježíš byl ukřižován *za* branou svatého města (Žd 13,12). Protože na něj byly vloženy naše hříchy, byl nečistý a Jeruzalém byla svatá půda.

Ježíšova smrt a zmrtvýchvstání nás posvěcují, činí nás způsobilými Boží přítomnosti. Naše hříchy byly „odňaty“ (Ř 11,27, viz také 1J 3,5). Ačkoliv jsme hříšníci, jsme svatí, pokud jsme v Kristu. Ačkoliv jsme nedokonalí, naše nedokonalosti jsou díky Ježíši přehlíženy. Je to jednoduché, ale velmi hluboké.

Někdy máme dojem, že Izraelci byli duchovně daleko privilegovanější. Koneckonců měli Boží přítomnost ve svém středu. Žili ve světě, kde nadpřirozená, kosmická geografie, byla *skutečností*. Někdy si myslíme, že mít to, co měli oni, byli bychom duchovněji, lépe na Boha naladěni. Jen mít neustále na očích ty připomínky Boha.

Nový zákon říká, že je *máme*.

Nepotřebujeme svatostánek nebo chrám, které by nám ukazovaly, kde je svaté místo. Naše těla *jsou* svatými místy. Pavel o našich tělech mluví jako o „stanu“ (2K 5,4), protože v nich přebývá stejná Boží přítomnost, která přebývala ve svatyni svatých, ve svatostánku a v chrámě (Ř 8,9–11). Nakonec naše těla, pozemské sídlo našeho ducha, zemřou, ale budou nahrazena příbytkem, „který nebyl zbudován rukama“ (1K 5,1–3), nebeským příbytkem, novým Edenem, nebem, které se vrátí na zem (Zj 22,1–3).

A vzhledem k tomu, že Bůh přebývá ve věřících skrze svého Ducha, každá církev, každé shromáždění věřících, je svatou půdou. Z tohoto důvodu také Pavel smutně říká Korintským, aby křesťana, který nechtěl činit pokání, „vydali Satanu“ (1K 5,5). Církev byla svatým místem. Mimo společenství bylo panství Satana. Tam patřil hřích i se svým nevyhnutelným sebezničením.

Je na čase, abychom se na sebe dívali z nadpřirozeného pohledu. Jsi Boží dítě, způsobilé pro vstup na svatou půdu, ne proto, co děláš nebo neděláš, ale protože jsi v Kristu, Bohem adoptovaný (Ř 8,15; Ga 4,5). Jsi vytržen z panství temnoty a přeneseni do „do království [jeho] milovaného Syna“ (Ko 1,13).

Nikdy nesmíme ani na vteřinu zapomenout, kdo jsme v Kristu a co to znamená pro svět.

KAPITOLA DEVĚT

Svatá válka

Bible je kontroverzní kniha. Lidé, kteří ji neberou jako Boží slovo, mají často námitky proti tomu, co říká. Jsou ale pasáže, které jsou nepříjemné i křesťanům. Jedním z takových příkladů je válka, kterou Izrael vedl při dobývání zaslíbené země.

Proč? Převážně kvůli tomu zabíjení. Zdá se příliš důkladné a bez rozlišování obětí. Proč bylo potřeba vybit celé obyvatelstvo některých měst – muže, ženy, děti, a dokonce i dobytek? Nebylo by lepší je vyhnat, než je pozabíjet?

Tyto námitky mají odpověď, ale zjistil jsem, že ta odpověď se zdá křesťanům stejně nepříjemná jako problém samotný. Motiv a důvod dobývání zaslíbené země lze pochopit, pouze pokud se na to díváme optikou izraelského vnímání nadpřirozeného světa.

Nadpřirozený důvod

Boje o zaslíbenou zemi jsou ohraničeny dvěma faktory, které byly hluboce zakořeněny v izraelském chápání světa jako lidského obydlí, ale také jako kořisti v neviditelné duchovní válce. O obou jsme už mluvili, ale dobré, když si je zopakujeme.

Prvním z faktorů jsou důsledky událostí babylonské věže, kdy se Bůh rozhodl, že poté, co se národy proti němu vzbouřily, nechce s lidmi z těchto národů mít přímý vztah. Místo toho je přidelil členům své nebeské rady, synům Božím, aby jim vládli (Dt 4,19–20; 32,8–9). Poté si povolal Abrahama a umožnil, aby se mu a Sáře narodilo dítě (Izák), ze kterého vzešel Izraelský lid.

V 82. žalmu zjišťujeme, že tito bohové menšího významu se nechali zkorumpovat. Začali dovolovat nespravedlnost. Lidé je začali uctívat místo Boha nejvyššího. Tak se stali nepřáteli jak Boha, tak jeho lidu Izraele. A vzhledem k tomu, že některé z těchto národů obývaly zemi Kanaán, kterou Bůh chtěl dát svému lidu Izraeli po vyvedení z Egypta, Mojžíš a Izraelci věřili, že lidé, kteří tuto zemi obývali, byli jejich nepřáteli na život a na smrt a jejich bohové by udělali vše, co by bylo v jejich silách, aby zničili Izrael.

Druhý z faktorů byl pro Izraelce ještě děsivější. To, co se stalo, když dorazili na hranice zaslíbené země Kanaánu, ho dobře ilustruje.

Mojžíš poslal do Kanaánu dvanáct zvědů, aby podali hlášení ohledně země a jejích obyvatel. Zvědové se vrátili s důkazy o tom, že země samotná je úžasná: oplývá „mlékem a medem“ tak, jak jim to Bůh řekl (Nu 13,27). Ale pak následovala skutečná bomba: „Země, kterou jsme procházeli, abychom ji prozkoumali, je země požírající své obyvatele a všechen lid, který jsme v ní viděli, jsou obrovití muži. Viděli jsme tam obry – synové Anákoví totiž pocházejí z obrů – a připadali jsme si jako kobylinky a takoví jsme byli i v jejich očích.“ (Nu 13,32–33 CSP).

O obrech (zrůdách, nefilech) už jsme se zmiňovali. Byli to zlověstní potomci synů Božích a dcer lidských zpátky v Genesis 6,1–4. Obří Anákovci, které izraelští zvědové viděli v Kanaánu, byli jejich potomky, a mezi národy a městy, která Izraelci měli porazit, aby získali zemi (Nu 13,28–29) jich bylo rozptýleno víc. Najednou se těžký úkol – dobýt zemi – stal téměř nespíitelným. Teď budou muset porazit protivníky nepřírozené velikosti.

Pouze dva zvědové, Jozue a Káleb, věřili, že jim Bůh Anákovce porazit pomůže porazit. Zbytek zvědů přesvědčil lid, že prohrají. Nedůvěřovali Bohu, tomu Bohu, který tak důkladně zničil faraona a jeho armádu, že zasáhne a dá jim vítězství. Místo toho si ztěžovali: „Nemůžeme vytáhnout proti tomu lidu, vždyť je silnější než my.“ (Nu 13,31).

Bůh odpověděl: „Jak dlouho mě bude tento lid znevažovat? Jak dlouho mi nebude věřit přes všechna znamení, která jsem uprostřed něho konal?“ Bůh se rozzlobil tak, že hrozil Izrael vydědit, což byla přesně ta věc, kterou udělal národům u babylonské věže, a začít znovu, tentokrát s Mojžíšem. „Budu ho bít morem a vydědím jej, a z tebe učiním větší a zdatnější národ, než je on.“ (Nu 14,12).

Mojžíš Boha prosil, aby se smíloval (Nu 14,13–19). A Bůh to udělal, ale nevíru lidu přejít nemohl. Bylo třeba, aby se poučili. A lekce to byla náročná. Řekl Mojžíšovi:

Hospodin odpověděl: „Na tvou příměluvu promíjím. Avšak, jakože jsem živ, Hospodinova sláva naplní celou zemi. Proto žádný z mužů, kteří viděli mou slávu a má znamení, jež jsem činil v Egyptě i na poušti, a pokoušeli mě už aspoň desetkrát a neposlouchali mě, nespátří zemi, kterou jsem přísězně zaslíbil jejich otcům; nespátří ji žádný, kdo mě znevažoval. [...]

Na této poušti padnou vaše mrtvá těla, vás všech povolaných do služby, kolik je vás všech od dvacetiletých výše, kdo jste proti mně reptali. Věru že nevejdete do země kromě Káleba, syna Jefunova, a Jozua, syna Núnova, ačkoliv jsem pozvedl ruku k přísaze, že v ní budete přebývat. Ale vaše děti, o nichž jste tvrdili, že se stanou kořistí, do ní uvedu, takže poznají zemi, kterou jste zavrhlí. (Nu 14,20–31).

„Desetkrát“ byl výraz, který tehdy znamenal „znovu a znovu“ (Gn 31,7; Jb 19,3). Bůh až dosud svým lidem stížnosti promíjel. Místo aby se radovali, že nemusí otročit v Egyptě, neustále si ztěžovali na jídlo (Nu 11,1–14,31–35) a na Bohem vyvoleného vůdce Mojžíše (Nu 12,1–16). Ale pak mu došla trpělivost a tentokrát měla mít jejich nevíra velké důsledky. Izrael měl bloudit pouští po čtyřicet let do doby, než poumírali dospělí, kteří nevěřili.

Druhá šance

Izrael dostal druhou šanci dobýt zaslíbenou zemi. Deuteronomium 2 a 3 popisuje, jak se Izraelci během těch čtyřiceti let dostali na území na druhé straně Jordánu (Zajordání), na východ od zaslíbené země. Země v Zajordání byly Edóm, Moáb a Amón, území, které Bůh dal potomkům Abrahamova synovce Lota a Ezaua, Jákobova bratra. Lidé, kteří tam žili, byli příbuzní Izraelců, tedy většina z nich. Ale byli tam i další.

Bůh vedl Mojžíše touto cestou záměrně a nebylo to z důvodu návštěvy u příbuzných. Nakonec se dostali na území Bášanu, což bylo místo se strašnou pověstí. V mimobiblické starověké literatuře byla tato oblast známá jako „území hada“. Dvě největší města, která jsou v souvislosti s putováním zmiňována (Dt 1,4; Jz 13,12), Aštarót a Edreí, byla považována za bránu do podsvětí, kde je říše mrtvých. V izraelském nadpřirozeném světonázoru je Bůh vlastně přivedl k branám pekla.

A to není všechno.

Bůh Izraelce přivedl na setkání se dvěma králi: Síchonem a Ógem. Tito dva králové byli Emorejci (Dt 3,2–3; 31,4) a vládli nad něčím, co Bible nazývá Refájci. A jak Dt 2,11 zlověstně poznamenává, Anákovci byli „pokládáni za Refájce“. Bůh vedl svůj lid skrze Mojžíše na další území, které bylo obsazeno stejným druhem obrů, jako byli ti, kteří před lety vyděsili izraelské zvědy k nevíře (Nu 13,32–33) a způsobili čtyřicetiletou pouť.

Před lety Izraelci stáhli ocas. Ale tentokrát to dopadlo jinak. Jak řekl Mojžíš: „A Hospodin, náš Bůh, nám ho vydal. Porazili jsme ho i jeho syny a všechen jeho lid. [...] Tak nám Hospodin, náš Bůh, vydal do rukou i bášanského krále Óga s veškerým jeho lidem. Pobili jsme je a nikdo z nich nevyvázl.“ (Dt 2,33; 3,3) Prorok Ámos tento boj ve svojí knize popisuje o mnohá léta později takto: „Já jsem zničil před nimi Emorejce vysoké jako cedry a pevné jako duby. Zničil jsem je od koruny až ke kořenům.“

Začátek druhé šance byl tvrdý. Bůh vyžadoval, aby se postavili svým strachům, které jim způsobili čtyřicet let bezcílného bloudění. Měli na své straně Boha, který rozdělil Rudé moře. A bylo na čase, aby si to uvědomili.

„Vyhubte je jako klaté“

Izrael porazil Síchona a Óga. Zde také vidíme počátek dobývání zaslíbené země, jehož součástí bylo úplné zničení. Celá města, která obývali obří Refájci měla být „vyhubena jako klatá“ (Dt 3,6). Cílem nebyla pomsta. Cílem bylo zajistit zničení rody obrů. Pro Izraelce byly tyto klany démonské, byly produktem vzbouřených padlých nebeských bytostí. A oni nemohli s tímto démonským dědictvím žít na stejném území.

Uplynul nějaký čas a než přešli Jordán, Mojžíš zemřel. Vedení přešlo na Jozua. Vedl vojenské tažení Izraelců na dobytí zaslíbené země. Toto tažení bylo vedeno dvěma faktory, které jsem zmínil dříve v kapitole: vyhnat nepřátelské národy a během toho také zničit klany obrů.

V tomto kontextu je dobývání zaslíbené země svatou válkou, bojem proti silám temnot a nepřátelům, kteří jsou pod nadvládou cizích bohů, o kterých Bible říká, že jsou skutečnými duchovními bytostmi.

Logika dobývání je pak dobře shrnuta v knize Jozue 11, 21–22:

Toho času přitáhl Jozue a vyhladil Anákovce z pohoří, z Chebrónu, z Debíru, z Anabu a z celého judského pohoří i z celého pohoří izraelského; Jozue vyhubil je i jejich města jako klaté. V zemi Izraelců nezanechal žádné Anákovce; nějakí zůstali jen v Gáze, v Gatu a v Ašdódu.

Proč na tom záleží

Jozuova tažení byla z větší části úspěšná, ale nebyla úplná. Několik obrů uniklo, a ačkoliv se to nemusí zdát příliš důležité, signalizuje to budoucí události. Někteří z nich totiž skončili v Gatu. Gat se stal pelištejským městem (Jz 13,3) a byl domovem Goliáše v dobách krále Davida (1S 17,4). Goliáš nebyl jediným obrem v Gatu (1Pa 20,5–8). Ne všichni, kteří měli být zahubeni jako klatí, byli zničeni a nesplnění primárního cíle pak měla pro Izraelce důsledky.

Kniha Soudců nám říká, že dobývání nebylo v okamžiku Jozuovy smrti dokončeno ani jinde. Nikdy nebylo dotaženo do konce. Izraelci se rozhodli, že to stačí, a neposlechli Boží příkaz, aby vyhnali i ostatní národy. Ale částečná neposlušnost je také neposlušnost.

Izraelci pak za své rozhodnutí nenaplnit Boží cíle platili další staletí. Kniha Soudců popisuje hrozný koloběh: Izrael byl opakovaně přemáhán nepřátelskými národy a loajalita k Bohu byla téměř vymýcena. Věci se zlepšili v dobách krále Davida a jeho syna Šalomouna, ale jakmile byl Šalomoun pryč, Izrael se rozpadl, nastala občanská válka a s ní přišla i modloslužba.

Sláva dobytého vítězství je zastíněna obrovským selháním, a nakonec se vítězství změnilo v prohru. Boží plán královské vlády, plán na obnovení Edenu, se znovu rozpadl. A rozložení nadpřirozeného světa, které bylo důsledkem událostí babylonské věže, kdy nevěřící národy jsou ovládány zlými bohy, zůstalo stejné. Izrael byl poražen a rozptýlen, jeho zaslíbená země se znovu dostala pod nadvládu jiných bohů a jejich lidí. Je to stejné rozložení, které známe z Nového zákona. Pavel používá pro síly temna pojmy, jako *panstva, vlády, trůny a mocnosti*. Každý z těchto pojmů se ve starověku používal pro označení geografické vlády.

Příčinou izraelského selhání byla neposlušnost a nevěra na straně Božího lidu. Lidé jsou slabí. Je div, že se námi Bůh zabývá. Ale pokud se ohlédneme na Eden, víme proč. Bůh se lidstvu zavázal. Jsme jeho obraz, jsme jeho pozemská rodina. Byli jsme součástí jeho původního plánu pro vládu nad zemí. Kdyby Bůh lidi vyloučil z účasti na vládě své rady na zemi, znamenalo by to, že toho není schopen dosáhnout a že to byl špatný nápad od samého počátku. Bůh není neschopen dosáhnout svých cílů. Jak už jsem zmínil dříve, on nedělá chyby.

Bylo na čase změnit přístup ke starému problému hříchu a selhání. Lidstvu se nedá důvěřovat, že obživí plán na království Edenu. Pouze Bůh sám mohl udělat, co bylo třeba. Jen Bůh mohl naplnit povinnosti vyplývající z jeho smluv. Ale lidstvo nemělo být odstaveno na druhou kolej. Místo toho *se Bůh měl stát člověkem*. Bůh sám měl naplnit Zákon a smlouvy a vzít na sebe trest za lidská selhání. Ale toto nemyslitelné řešení bylo třeba udržet v tajnosti přede všemi, včetně těch inteligentních nadpřirozených bytostí, které se stavěly jeho záměrům. A nemělo to být snadné.

KAPITOLA DESET

Pod svícnem je největší tma

Od okamžiku pádu se Bůh snaží oživit svůj původní plán pro Eden: žít na Zemi se svou rodinou složenou z lidí i nadpřirozených bytostí. Adamovi a Evě řekl, aby byli plodní a množili se, a tak rozšiřovali Boží vládu po celé planetě. Bůh si přál, aby Země byla místem, kde nebe potkává zemi, kde si lidé mohou užívat duchovního a kde si duchovní může užívat země a lidstva. Ovšem víme, jak *to* dopadlo.

Dějiny selhání

Lidstvo zhřešilo a bylo vykázáno z Boží přítomnosti. Eden byl zavřený. Duchovní nepřítel, Had, byl vyhozen, vykázán z Boží přítomnosti a shozen na zem, na místo, kde vládne smrt a kde život není věčný. Stal se pánem mrtvých a tím si také nárokoval každého člověka, který kdy žil, protože lidé hřeší a mzdou hříchu je smrt (Ř 6,23).

Po potopě Bůh zopakoval svůj plán na Eden Noemu a jeho rodině: buďte plodní a množte se. Byl to nový začátek. Ale lidstvo se místo jeho naplnění vzbouřilo. Než by poslechli Boha a šířili jeho poznání a vládu po celém světě, postavili věž, kam k nim měl Bůh sestoupit.

To nezafungovalo. Bůh to nedovolil. Zmátl jazyky národů a nechal je pod vládou své rady. Pak se rozhodl začít znovu s novou lidskou rodinou skrze Abrahama a Sáru. K ostatním národům se chtěl dostat přes Abrahamovy potomky poté, co by znovu ustanovil svoji vládu (Gn 12,3).

Tohle také nedopadlo. Stejně jako další pokus, když vyvedl Izrael z Egypta, přivedl je na Sinaj, a nakonec do zaslíbené země. Izrael selhal. Nakonec Bůh pozvedl Davida a Šalamouna. Ale poté, co Šalamoun zemřel, Izrael následoval jiné bohy a Izraelci se obrátili vzájemně proti sobě. Bůh je nakonec musel vykázat ze zaslíbené země do exilu.

Lidský příběh bez Boží přítomnosti je příběhem o selhání. Lidstvo je totiž od pádu ztracené. Lidé jsou nedokonalí a odloučení od Boha. Není možné se spolehnout na to, že by jakýkoliv lidský vládce mohl udržovat Boží království. Byl by v pokušení nezůstat loajální vůči Bohu. Šel by svou vlastní cestou. Lidé by hřešili a připojili se k pánu mrtvých, k Božím nepříteli číslo jedna. Ale Boží představa o tom, že bude sdílet své požehnání správy Edenu s rodem králů – správců, se nedá naplnit bez lidí. A jediný způsob, jak by lidé mohli znovu vstoupit do Božího plánu bylo, že by byli obnoveni. Bylo potřeba zlomit kletbu pádu.

A na to měl Bůh plán.

Řešení a problém

Bůh potřeboval člověka, který by byl víc než jen člověk. Někoho, kdo by byl schopen odolat pokušení, kdo by vždy poslechl, kdo by se hodil na krále, kdo by zvrátil prokletí smrti svou vlastní smrtí a zmrtvýchvstáním. A to se mohlo stát jen tak, že by se Bůh sám stal člověkem. Bůh v lidské podobě naplní svůj plán pro lidstvo a obnoví Eden. Teprve až bude lidem odpuštěno, až budou skrze moc vzkříšení proměněni jako Ježíš (1J 3,1–3), se může Eden stát realitou.

Mělo to drobný zádrhel. Pokud by bylo známo předem, jak to bude vypadat, že muž, který je Bohem má zemřít a vstát z mrtvých, aby zajistil obnovu původního Božího záměru, síly temnot by na to neskočily.

To je přesně to, co Pavel píše v dopise korintské církvi:

„Moudrosti sice učíme, ale jen ty, kteří jsou dospělí ve víře – ne ovšem moudrosti tohoto věku či vládců tohoto věku, spějících k záhubě, nýbrž moudrosti Boží, skryté v tajemství, kterou Bůh od věčnosti určil pro naše oslavení. Tu moudrost nikdo z vládců tohoto věku nepoznal; neboť kdyby ji byli poznali, nebyli by ukřižovali Pána slávy.“ (1K 2,6–8)

O kom to Pavel mluví? Slovo *vládcové* může označovat lidské autority, jako byl Pilát Pontský a židovští vůdčové, ale Pavel má na mysli i nadpřirozené, démonické mocnosti (Ef 2,2). Bylo třeba, aby Boží nepřátelé, bytosti pozemské i nadpřirozené, neměly tušení. Všechno totiž záviselo na smrti a vzkříšení bohočlověka.

Ale jak takovou věc utajit?

Utajený mesiáš

Bohočlověk, na kterém závisela obnova Edenu, byl samozřejmě mesiáš, Ježíš z Nazareta. Ale překvapilo vás, když jsem řekl, že mesiášský plán by tajný? Nečtete snad Starý zákon a nevidíme celý plán? Nikoliv.

Ať už tomu věříte nebo ne, ve Starém zákoně nikde není verš, který používá slovo *mesiáš* pro muže, který by byl zároveň Bohem a zemřel za hříchy lidstva. Ani Izajáš 53,11, což je obraz „trpícího služebníka“. Slovo *mesiáš* se neobjevuje ani ve zbytku kapitoly, ani nikde jinde v Izajáši. „Služebník“, o kterém se mluví je národ Izrael, nikoliv osoba – spasitel (Iz 41,8; 44,1–2; 44,21; 45,4; 48,20; 49,3).

A slovo *mesiáš*, které znamená „pomazaný“ se téměř vždycky vztahuje pouze k Davidovi nebo k některému z jeho potomků, kteří po něm vládli.

To, že mám pravdu, že profil božského mesiáše, který zemře a bude vzkříšen, nenajdeme ve Starém zákoně, nám koneckonců ukazuje sám Nový zákon.

Vzpomeňte si, jak reagovali učedníci, když Ježíš řekl, že půjde do Jeruzaléma a bude tam zabit. To prohlášení je zmátlo a působilo jim nepokoj (Mt 17,22–23; Mk 9,30–32). Jejich odpověď nebyla: „To přece čtete v Písmu.“ Petr Ježíše dokonce napomínal za to, že to řekl (Mt 16,21–23).

Učedníci neměli žádný náznak, ani tušení, že toto je Boží plán. O Ježíši si mysleli pouze to, že je syn Davidův a je po právu dědicem trůnu, někým, kdo dělal zázraky jako starozákonní proroci.

A dokonce *po* vzkříšení bylo třeba, aby jim byla mysl *nadpřirozeně* otevřena, aby viděli trpícího mesiáše. Poté, co Ježíš vstal z mrtvých, ukázal se jim a řekl: „To jsem měl na mysli, když jsem byl ještě s vámi a říkal vám, že se musí naplnit všechno, co je o mně psáno v zákoně Mojžíšově, v Prorocích a Žalmech.“ Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu (Lk 24,44–45).

Tento „nový Boží plán“ – že zemře a vstane z mrtvých a tím zvrátí kletbu pádu – není ze Starého zákona nikterak patrná. Místo toho máme náznaky rozptýlené po desítkách míst. Nikdy to není na jednom místě. Profil mesiáše vidíme pouze zpětně a jen ti, kteří už vědí, kde hledat a co čekat.

Inteligentní zlé nadpřirozené bytosti samozřejmě věděly, že dorazil prorokovaný syn Davidův (Mt 8,28–29; Lk 4,31–35). Natolik chápaly Starý zákon. Ale ani to, co říkají démoni, nenaznačuje, že by chápali, že Ježíš přišel na zem, aby zemřel a znovu vstal, a tím zvrátil kletbu.

Jak řekl Pavel, kdyby to oni i Satan chápali, nikdy by se nesnažili dohnat lidi, jako byl Jidáš, aby zradil Ježíše těm, kteří ho chtěli mrtvého. Dábel a jeho spojenci mají různé chyby, ale hloupí nejsou. Byli *ošáleni* proto, aby Ježíše zabili tak, jak to Bůh naplánoval. Dali do pohybu události, které nakonec vedly k jejich zničení. Byl to Boží způsob, jak je chytit do pastí.

Části profilu

Zpětně vidíme části mesiánského profilu jasněji, než je mohli vidět učedníci. A i když nikde není verš, který by popisoval božského mesiáše, syna Davidova, který zemře a vstane, aby zvrátil kletbu, skrze celý Starý zákon se tato vlákna vinou. A když už známe, jak se plán uskutečnil, můžeme tato vlákna najít a sledovat je zpět.

Pokud se například zeptáte: „Kdo je syn Boží?“, odpovědí ve Starém zákoně není „Ježíš“. Adam byl Božím synem, prvním člověkem. Izrael byl Božím synem (Ex 4,23; Oz 11,1). Izraelští králové jsou nazýváni Božím synem (Ž 2,7). V Novém zákoně je Ježíš „druhým Adamem“ a „Synem Božím“ (Ř 1,4; 1K 15,45; 2K 1,19; Žd 4,4).

Můžeme se zeptat: „Kdo je Boží služebník?“ Adam sloužil Bohu (Gn 2,15). Izrael byl nazýván Božím služebníkem (Iz 41,8; 44,1–2; 21; 45,4; 48,20; 49,3). David a další izraelští králové v jeho rodové linii byli nazýváni Božím služebníkem (2S 3,18; Ž 89,3; 1Kr 3,7; 2Pa 32,16). Ježíš byl také služebníkem (Sk 3,13; 4,30; Fp 2,1–8).

Trpěli někdy tito Boží synové a služebníci? Skončila někdy jejich pozemská existence? Byla jejich existence obnovena? Měli budoucnost v novém Edenu? Odpověď na všechny tyto otázky zní ano. Adam, Izrael i davidovští králové byli vyhnáni z Boží přítomnosti, z toho místa, kde Bůh sídlil (Eden a zaslíbená země). Ale přesto budou vykoupeni a v novém Edenu budou žít s Bohem a vzkříšeným Ježíšem.

Podstatné je to, že všechny tyto postavy nějak ukazují na Ježíše, *kteří doplňuje celkový obraz*. On je ten celistvý obraz, který je vidět, když najdeme všechny kousky a umístíme je na správné místo. Všechno to bylo skryto svícem a vidět to bylo až zpětně.

Proč na tom záleží?

Inteligentní zlo – Satan, démoni, menší bohové, kteří jsou and národy – neví všechno. Nemají Boží mysl a nedokážou jí proniknout. Máme ve zvyku si myslet, že když jsou nadpřirození, tak také všechno vědí, ale není to pravda. Existuje pouze jedna vševědoucí bytost, a to je Bůh, který je na naší straně.

Kvůli pádu jsme všichni pod Satanovou jurisdikcí. Co mám na mysli? Protože Adam zhřešil, do světa „vstoupila smrt“ (Ř 5,12). Had byl proklet, sražen dolů, aby vládl nad mrtvými, do podsvětí, kterému někdy říkáme peklo. Kvůli pádu jsou všichni odsouzeni ke smrti a k tomu, že půjdou do místa mrtvých, tam, kde vládne Dábel.

To se změnilo, když Ježíš *přišel poprvé* a naplnil Boží plán spasení tím, že zemřel na kříži a vstal z mrtvých. Prvním krokem k obnově Edenu bylo poskytnout lidstvu prostředek k tomu, aby uniklo kletbě smrti. Všichni, kdo věří, kdo byli přijati do Boží rodiny a království, už nejsou rukojmími v rukách kletby smrti a pána smrti. Proto Ježíš na počátku své služby obnovy království (Lk 10,1–9) řekl: „Viděl jsem, jak satan padá z nebe jako blesk“ (Lk 10,18). Ježíš věděl, že svou smrtí a vzkříšením zaplatí hříšníkovi dluhy a tím také vezme Satanovi jakýkoliv nárok na naše duše. Království bylo počátkem konce pro pána mrtvých.

My si tedy znovu musíme připomínat, kdo jsme a odkud naše identita pochází. Věřící jsou kolektivně jako církve nazýváni *tělem Kristovým*. A Kristovo tělo bylo vzkříšeno. Vstaneme, protože on vstal (1K 15,20–23). On je *prvotinou* z mrtvých. My jsme *shromážděním církve prvorozených, jejichž jména jsou zapsána v nebi* (Žd 12,22–24). Jak řekl Jan: „Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi“ (J 1,12). *Satan si nemůže nárokovat Boží děti*, protože povstanou z mrtvých. Není důvod hledat živé mezi mrtvými.

Bůh neodkryl své karty ani lidem, ani nadpřirozeným bytostem, ani loajálním, ani nepřátelům. Konkrétní detaily toho, jak měl mesiáš dokončit Boží záměry, bylo skryté. Ale Bůh *sdělil* naprosto jasným způsobem, že když se objeví mesiáš, bude to Bůh v lidském těle a obnova Edenu je koncovkou celé hry. V dalších kapitolách pak uvidíme, že to byl dostatek informací na to, aby způsobil víru v lidských srdcích a aby nalákal mocnosti temnot, aby uvedly do chodu události, které je nakonec zničí.

KAPITOLA **JEDENÁCT**

Nadpřirozený záměr

V minulé kapitole jsme viděli, jak Starý zákon představuje mesiáše jako tmu pod svícnem. Klíčem, k Božímu plánu obnovy Edenu a vykoupení lidstva byla smrt mesiáše, Ježíše, na kříži a pak jeho vzkříšení.

Pouze tím, že se stal člověkem, mohl Bůh zajistit, že lidský král z rodokmene Davidova bude vládnout svým lidem bez toho, aby upadl do hříchu a duchovně zabloudiv. A pokud by tento král zemřel namísto svého lidu a vstal z mrtvých, Bůh by mohl spravedlivě odsoudit hřích a zároveň poskytnout spasení pro všechny. Pouze smrtí mesiáše a jeho zmrtvýchvstáním by padlí lidé mohli mít místo v Boží rodinné radě a vládnout v obnoveném království Edenu tak, jak to bylo původně naplánováno.

Ale zamysleme se and tím, co to všechno obnášelo: Ježíš musel nějak zajistit, aby nadpřirozené mocnosti temnot zmanipulovaly lidi, aby ho zabili, ale zároveň aby nerozuměli tomu, co dělají. Jak řekl Pavel Korinťanům (1K 2,6–8), kdyby skutečně věděli, jaký bude výsledek, nikdy by Pána neukřížovali.

Když se na Ježíšův život a službu podíváme touto optikou, dávají najednou smysl. Jinak je docela snadné, aby čtenář Nového zákona došel k závěru, že Ježíšova služba, která předcházela kříži, byla poněkud chaotická. Koneckonců nám evangelia nepopisují vždycky ty stejné události. Například narození Ježíše najdeme jen ve dvou (Matouš a Lukáš) a návštěvu moudrých mužů jen v jednom (Mt 2). Někdy se jednotlivé scény objevují v jiném pořadí než druhých evangeliích. Ale ty Ježíšovy skutky, které jsou zaznamenané v evangeliích před ukřížováním, jako uzdravování nemocných kázání o Božím království, odpouštění hříšníkům, konfrontování pokrytců, byly víc než skutky nějakého putujícího mudrce, který tu a tam učiní zázrak. V příbězích z evangelií je ukryto daleko víc, než se zdá. To, co Ježíš dělal, mělo totiž důležitý podtext.

Jak převézt zlo

Událost, která označuje začátek Ježíšovy veřejné služby, byl jeho křest. Tehdy Bůh veřejně označil Ježíše jako svého syna (Mk 1,11) a tam ho také Jan Křtitel rozpoznal jako toho, který „snímá hříchy světa“ (Mk 1,29). Když tato slova čteme, okamžitě myslíme na ukřížování. Ale Ježíšovi učedníci tak nepřemýšleli. Upřímně, nikdo nad tím takto nepřemýšlel. Když Ježíš ke konci své služby, což bylo asi tři roky od křtu, začal mluvit o smrti, jeho vlastní učedníci tuto myšlenku zavrhlí (Mt 17,22–23; Mk 9,30–32). To poslední, co chtěli slyšet od svého Pána, bylo, že brzy zemře. To byla bláznivá řeč. Nerozuměli, že Ježíšova smrt na kříži byla v plánu od samého počátku. A proč tomu nerozuměli? Protože, jak jsme si říkali v minulé kapitole, tento plán nebyl ve Starém zákoně jasně popsáný.

Po křtu byl Ježíš veden Duchem svatým do pouště, aby konfrontoval Satana (Mt 4,1; Mk 1,12; Lk 4,1–13). Z toho, že ďábel přišel pokoušet Ježíše, vidíme, že věděl, kým Ježíš je. Že je mesiášem s posláním obnovit Boží „samosprávu“ na zemi. Koneckonců, „pomazaný“ (mesiáš) měl být král z Davidovy rodiny.

Satan, „vládce tohoto světa“ (J 12,31), věděl, že Ježíš bude chtít získat jeho království – národy, které Bůh odvrhl u babylónské věže předtím, než stvořil Izrael (Dt 4,19–20; 32,8–9).

Většina z nás si vybavuje scénu mezi Ježíšem a Satanem. Satan Ježíše třikrát pokoušel. (Mt 4,3–11). Satanova třetí taktika, kterou se snažil, aby Ježíš porušil svůj vztah s Bohem, byla nabídnout synu Božímu národy světa (Mt 4,5–9). Nabídnout mu tu stejnou věc, o které si myslel, že si ji Ježíš přišel vzít zpátky.

Pak ho ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu a řekne mu: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“ (Mt 4,8–9)

Satanova nabídka byla chytrým pozměněním Božího plánu. Výsledek by byl takový, jaký si Bůh přál – obnova národů, kterým odebral dědictví, a tak přestali být jeho lidem. Mise by byla splněna. Jediné, co Ježíš potřeboval udělat, bylo, aby vzýval Satana místo Boha.

Tato Satanova nabídka prozrazuje, že si ještě neuvědomil, že Boží plán *vyžaduje* Ježíšovu smrt. Ježíš mu ani nijak nenapověděl. Nevysvětloval důvod, proč odmítl. Prostě mu řekl, ať se ztratí. Bůh si sám vezme, co mu patří, kdy bude chtít a jak bude chtít. Ježíšovo poslání se ale netýkalo vlády na národy. Bylo to obnovení rodiny. A aby bylo možné obnovit rodinu, nejen Izrael, hřích musel být odčiněn. A podle původního Božího plánu měla jeho vláda zahrnovat i jeho děti. Kříž byl nezbytný pro vykoupení lidstva a pro to, aby plán fungoval. Ježíš se nenechal nachytat, avšak ďábel, když přišel správný čas, nachytán byl.

Příchuť Edenu

Okamžitě po svém pokušení na poušti udělal Ježíš dvě věci: povolal učedníky (Petra, Ondřeje, Jakuba a Jana) a uzdravil člověka posedlého démonem (Mk 1,16–28; Lk 4,31–5,11). A tak to pokračovalo dál. Povolával učedníky a uzdravoval, tím zahájil vzorec chování. Jak povolával další učedníky, dával jim moc vyhánět demony a uzdravovat lidi z každé nemoci, postižení nebo zdravotní obtíže (Lk 9,1–5).

Nejprve si Ježíš vyvolil dvanáct učedníků. Toto číslo není náhodné. Odpovídá dvanácti kmenům Izraele. Ježíš započal svou službu s pohledem na Izrael. Koneckonců byl to Boží podíl, vyvolený nad ostatní národy (Dt 32,8–9). Pavel pak hlásal evangelium stejným způsobem – začal u židů a pak šel k pohanům (Ř 1,16–17).

Ale Ježíš neskončil u dvanácti. V Lukáši 10 povolal dalších sedmdesát lidí, aby uzdravovali a vyháněli demony (Lk 10,1.9.17). To číslo nebylo náhodné. Je to počet národů, které jsou na seznamu v Genesis 10 – národy, které Bůh odvrhl při událostech babylónské věže a umístil je pod nadvládu nižších bohů (Dt 4,19–20; 32,8–9). Některé překlady mají v těchto verších *sedmdesát dva*, ne sedmdesát. To proto, že některé starozákonní manuskripty mají součet národů v Genesis 10 sedmdesát dva. Ať už je to jedno nebo druhé, ukazuje to na stejnou věc. Poslání těchto mužů odpovídá počtu národů z Genesis 10. Tak jako povolání dvanácti bylo znamením, že království vešlo do Izraele, vyslání sedmdesáti vysílalo signál, že království si vezme zpět i národy.

Když se sedmdesát vrátilo (Lk 10,17), Ježíšova odpověď něco naznačuje: „Viděl jsem, jak satan padá z nebe jako blesk.“ (Lk 10,18). To poselství je dramatické: Nastává velký zvrat. Jakmile budou lidé náležet

Ježíši, Satan už si nebude nárokovat lidstvo. Čas, kdy měl přístup k Bohu, aby „osočoval bratří“ (Zj 12,10), skončil. Stal se žalobcem bez případu.

Pojďte si pro mě

Po těchto třech letech kázání o příchodu Božího království, ukazování Boží lásky lidem a příkladem, jak by vypadal život ve světě Edenu, se Ježíš začal připravovat na konec – na to, proč přišel.

Těsně předtím, než se vydal na svou poslední cestu do Jeruzaléma, vzal Ježíš své učedníky daleko na sever Izraele. Potřeboval vyprovokovat ukřižování. Nemohl si vybrat lepší místo, kde hodit nadpřirozeným mocnostem rukavici.

Ježíš přivedl své učedníky na místo zvané Cesarea Filipova. To bylo římské jméno. Ve Starém zákoně se to místo nazývá Bášán. Už jsme o něm mluvili v kapitole 9. Bášán byl považován za bránu do říše mrtvých – byla to brána pekel. Césarea Filipova se nacházela na úpatí hory Chermón, kam podle židovského myšlení sestoupili synové Boží při vzpouře popsané v Genesis 6,1–4. Ve Starém zákoně byl Bášán a Chermón domovem nadpřirozených vesmírných mocností.

Na tomto místě se Ježíš zeptal známou otázkou: „A za koho mě pokládáte vy?“ (Mt 16,15). Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého.“ (v. 16). Ježíš ho pochválil a dodal:

„Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích. A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na této skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou.“ (v. 17–18)

O tom, co vlastně Ježíš myslel tou „skálou“ se během staletí vedly debaty. Klíčem k pochopení tohoto slova je zeměpis dané oblasti. Cesarea Filipova je na vzdáleném severu oblasti Bášán. Ve starozákonní době se o této oblasti říkalo, že tam byly brány do říše mrtvých. Cesarea Filipova se nachází na úpatí hory „Skála“ je ta hora. „Brány pekla“ označují místo, kde Ježíš a jeho učedníci stáli.

Ježíš provokoval síly temnoty. Během pádu lidstvo ztratilo svůj věčný život s Bohem a tím si zasloužilo smrt a věčné oddělení od Boha. Pán mrtvých – Had, známý také jako Satan a Ďábel – měl nárok na lidstvo. Každý člověk se k němu připojil v říši mrtvých. Ale Bůh měl jiný záměr. Tajný plán, který spočíval v tom, že bude Ježíš poslán zaplatit za hříchy lidstva, se měl stát přímým útokem na brány pekla. Pán mrtvých a jeho síly neobstojí proti Božímu království. V podstatě Ježíš v té pasáži (Mt 16) přišel k Ďáblovým dveřím a zpochybnil jeho nárok. Chtěl ho vyprovokovat. Proč? Protože nastal čas, aby se Boží tajný plán dal do pohybu.

A pokud tato slovní výzva nestačila, Ježíš ještě zvýšil napětí. Matouš, Marek a Lukáš se shodují, že další událostí Ježíšovy služby bylo proměnění na hoře. V Markovi 9,2–8 se píše:

Po šesti dnech vzal s sebou Ježíš jen Petra, Jakuba a Jana a vyvedl je na vysokou horu, kde byli sami. A byl proměněn před jejich očima. Jeho šat byl zářivě bílý, jak by jej žádný bělič na zemi nedovedl vybělit. Zjevil se jim Eliáš a Mojžíš a rozmlouvali s Ježíšem. Petr promluvil a řekl Ježíšovi: „Mistře, je dobré, že jsme

zde; udělejme tři stany, jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi.“ Nevěděl, co by řekl; tak byli zděšeni. Tu přišel oblak, zastínil je a z oblaku se ozval hlas: „Toto jest můj milovaný Syn, toho poslouchejte.“

Proměnění se událo na hoře Chermón. Ježíš si toto místo vybral, aby Petrovi, Jakubovi a Janovi ukázal, kdo skutečně je – ztělesněná Boží sláva. Dával Satanovi a mocnostem temnot výpověď. *Přišel jsem, abych si vzal zpátky, co je moje. Přiblížilo se království Boží. Ve výsledku: „Jsem tady – dělejte s tím něco.“*

Není náhodou, že okamžitě po proměnění se Ježíš otočil k Jeruzalému a začal říkat svým učedníkům, že tam zemře. Oni to nechtěli slyšet. Ale Ježíš hodil Satanovi a zbytku zlých mocností návnadu, aby se dali do akce. Byli najednou v časovém stresu, aby něco podnikli. A to Ježíš zamýšlel, protože jeho smrt byla klíčová.

Proč na tom záleží?

Ježíš sloužil záměrně tak, jak sloužil. Měl jasnou představu o své roli v obnově Božího království na zemi. Má pokračovat do doby, než se vrátí, do doby, kdy uvede světový Eden.

Ačkoli naše životy nejsou tak zásadní, jako byl ten jeho, máme roli, stejně jako ji měli učedníci. Musíme žít tak, jako bychom tomu věřili. Věřící nejsou uvedeni do Boží rodinné rady jako pozorovatelé, ale jako účastníci (Kol 1,13).

Jeden z Ježíšových záměrů bylo ukázat, jak vypadal Eden a jak bude vypadat život s Bohem. V Boží rodině a pod Boží vládou nebude nemoc nebo fyzická nedokonalost. Nebudou tam nepřátelské mocnosti. Boží vláda je ovšem větší než zahrada a širší než Izrael. Toto království bude celosvětové. Zahrne všechny národy. Bude jako Eden – nebe na zemi.

Naším úkolem je napodobovat Ježíše. Tak jako on se můžeme starat o těla i duše těch, kteří jsou jeho obrazem, můžeme je vést k víře v Krále a posilovat jejich odhodlání, aby mu byli věrní. Nepotřebujeme nadpřirozenou moc, abychom „obvazovali rány zlomeným srdcem“ a „vyhlašovali zajatcům svobodu“ ve stopách mesiáše (Iz 61,1). Ale ve svojí podstatě jsou to také nadpřirozené skutky. Vyžadují náš odpor vůči temnotě a také strategické vnímání. Žádná laskavost nebude opomenuta a bude použita Duchem, aby vedla něčí srdce. Žádné sdílení evangelia nebude bez ovoce. Ježíšova laskavost byla v souladu s jeho poselstvím. Tyto dvě věci se vzájemně neumenšovaly. To je příklad, který může napodobit každý věřící, je to popis práce pro vizi království.

Nakonec si připomínáme také to, že inteligentní zlo má nejen limity, ale je také *zranitelné* vůči Božímu království a jeho skutkům. Ježíš už je usazen „na pravici Boží, když vstoupil do nebe a podřídil si anděly a vlády a mocnosti“ (1Pt 3,22). „Už a ještě ne“ jsme jeho spoluvládci (Kol 3,1; 2Tm 2,12; Zj 2,26; 3,21). Brány pekla neobstojí proti postupu Církve a jejího naplňování role Božího království na zemi. Rozhodnutí účastnit se velkého zvratu je jen na nás.

KAPITOLA DVANÁCT

Ten, který přichází na oblacích

Poslední kapitolu jsem uzavřel poznámkou, že Ježíš začal mluvit o své smrti okamžitě poté, co provokoval mocnosti temnot u bran pekla a na hoře Chermón. Tato výzva uvedla do pohybu řadu událostí, které nakonec vedly k soudnímu procesu a Pánově smrti na kříži. Křesťané četli o Ježíšově procesu mnohokrát. Ale má nadpřirozené pozadí, které se často přehlíží.

Abychom pochopili, co Ježíši nakonec vysloužilo rozsudek smrti od židovských vůdců a předání Pilátu Pontskému, aby ho vykonal, musíme zpátky do starozákonní knihy Daniel na zasedání, kde se Bůh setkává se svým nebeským zástupem, se svou nebeskou radou.

Věkovitý a jeho rada

Daniel 7 začíná zvláštním viděním. Daniel vidí čtyři veliká zvířata, která vystoupila z moře (Da 7,1–8). Všechna vypadají bizarně, ale čtvrté zvíře je nejhorší z nich. Ve snech, které jsou ve Starém zákoně vykládány, předměty i živé bytosti něco představují. A v tomto snu čtyři zvířata znamenají čtyři říše. Víme to, protože témata v tomto vidění odpovídají tématům v Nebúkadnesarově snu z Daniela 2, který se týkal Babylónu a tří následujících říší. My se zaměříme na to, co Daniel popisuje dál.

Viděl jsem, že byly postaveny stolce a že usedl Věkovitý. Jeho oblek byl bílý jako sníh, vlasy jeho hlavy jako čistá vlna, jeho stolec – plameny ohně, jeho kola – hořící oheň. Řeka ohnivá proudila a vycházela od něho, tisíce tisíců sloužily jemu a desetitisíce desetitisíců stály před ním. Zasedl soud a byly otevřeny knihy.

Víme, že Věkovitý je Bůh Izraele. To se dá určit velmi snadno, zvláště pak když porovnáme popis trůnu (stolec) s popisem v Ezechiellově vidění Božího trůnu (Ez 1). Oheň, kola a lidská podoba sedícího na trůně jsou stejné jako u Daniela.

Ale všimněme si, že tam není jen jeden trůn. V Danielově vidění je několik trůnů (Da 7,9). Dost pro Boží dvůr, pro Boží radu (Da 7,10).

Nebeský dvůr se ve vidění sešel, aby rozhodl o osudu čtyř zvířat – říší. Je rozhodnuto, že čtvrté zvíře musí být zabito a další zvířata zneškodněna (Da 7,11–12). Budou nahrazena jiným králem a královstvím. A zde se zápleтка začíná zamotávat.

Syn člověka, který přichází na oblacích

Daniel pak pokračuje ve vyprávění svého vidění:

Viděl jsem v nočním vidění, hle, s nebeskými oblaky přicházel jakoby Syn člověka; došel až k Věkovitému, přivedli ho k němu. A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctivali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je moc věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno. (Da 7,13–14)

„Syn člověka“ je fráze, která se ve Starém zákoně objevuje mnohokrát. Nemělo by nás překvapit, že se jedná o člověka. O to víc je překvapivější, jak ho popisuje tato pasáž. Daniel 7,3 popisuje člověka, který *přichází na oblacích* k Věkovitému.

Co na tom? Pokaždé, když se to objevuje ve Starém zákoně, odkazuje se *pouze* na Boha samotného (Iz 19,1; Dt 33,26, Ž 68,32–33, Ž 104,1–4). Ale v Danielovi 7 je *Bůh už na scéně* jako Věkovitý. A jako by Daniel viděl „druhého Boha“, který je zároveň člověkem – podobně, jak křesťané věří v Boha, který je ve více než jedné osobě.

A to je podstatné.

Když byl Ježíš souzen a stál před Kaifášem v Matouši 26, jeho život visel na vlásku a on ještě přilil do ohně následujícím:

Velekněží a celá rada hledali křivé svědectví proti Ježíšovi, aby ho mohli odsoudit k smrti. Ale nenalezli, ačkoli předstupovalo mnoho křivých svědků. Konečně přišli dva a vypovídali: „On řekl: Mohu zbořit chrám a ve třech dnech jej vystavět.“ Tu velekněz vstal a řekl mu: „Nic neodpovídáš na to, co tihle proti tobě svědčí?“ Ale Ježíš mlčel. A velekněz mu řekl: „Zapřísahám tě při Bohu živém, abys nám řekl, jsi-li Mesiáš, Syn Boží!“ Ježíš odpověděl: „Ty sám jsi to řekl. Ale pravím vám, od nynějška uvidíte Syna člověka sedět po pravici Všemohoucího a přicházet s oblaky nebeskými.“ Tu velekněz roztrhl svá roucha a řekl: „Rouhal se! Nač ještě potřebujeme svědky? Hle, teď jste slyšeli rouhání. Co o tom soudíte?“ Jejich výrok zněl: „Je hoden smrti.“ (Mt 26,59–66)

Zdá se to jako poměrně bezúčelná odpověď na jasnou otázku, když Ježíš cituje Kaifášovi Daniele 7,13. *Vážně chceš vědět, kdo jsem, Kaifáši? Tak pozorně poslouchej.* Reakce je okamžitá. Kaifáš hned pochopil, že Ježíš tvrdí, že je druhá božská osoba z Daniela 7,13 – Bůh v lidské podobě. A to bylo rouhání a důvod pro rozsudek smrti.

Ježíš to samozřejmě věděl. Neměl v plánu se chránit. Věděl, že *musí* zemřít, aby obnovil Boží království, přivedl věřící do Boží rodiny a získal zpět národy z rukou zlých panstev a mocností, které ovládaly národy od dob, kdy Bůh odvrhl národy při událostech babylónské věže.

A skutečně i zemřel. Žalm 22 je známý tím, že Davidovými slovy popisuje fyzické účinky ukřižování a tím nám také dává nahlédnout do neuvěřitelných hrůz kříže. Trpící žalmista sténá:

Všem, kdo mě vidí, jsem jenom pro smích, šklebí se na mě, potřásají hlavou:
„Svěř to Hospodinu!“ „Ať mu dá vyvážnout, ať ho vysvobodí, když si ho oblíbil!“
Ty jsi mě vyvedl z života matky, chovals mě v bezpečí u jejích prsou.
Na tebe jsem odkázán už z lůna, z života mé matky ty jsi můj Bůh.

Nebud' mi vzdálen, blízko je soužení, na pomoc nikoho nemám!
Množství býků mě kruhem svírá, bášanští tuři mě obstoupili.
Rozevírají na mě tlamu jak řvoucí lev, když trhá kořist.
Rozlévám se jako voda, všechny kosti se mi uvolňují, jako vosk je mé srdce, rozplynulo se v mém nitru.
(Ž 22,7–15)

Děsivá část tohoto popisu jsou zuřiví „bášánští tuři“. Jak už jsem řekl dříve, ve starozákonních dobách byl Bášan epicentrem démonických bohů a říší mrtvých. Bylo to centrum uctívání Baala, který byl symbolizován býkem. „Býci ze země Bášanu“ je odkaz na demony, na mocnosti temnot. V našich dobách je tento obraz zachycen v celé své strašidelné odpudivosti C. S. Lewisem ve Lvu, čarodějnici a skříní. Nikdo, kdo četl knížku nebo viděl film, nezapomene, jak se Aslan pokorně vzal nadšeným hordám Bílé čarodějnice na Kamenném stole.

A tak, jak Ježíš úplně vypekl Satana, Aslan obehrál Bílou čarodějnici. To, co zlo pokládalo za moment vítězství, se stalo neodčinitelnou porážkou.

Jste bohové, ale zemřete jako lidé

Ztráta nároku na životy dětí Adamových nebyla jedinou Satanovou ztrátou, kterou utrpěl skrze kříž. Jeho spolu-rebelové, nadpřirození bohové (*elohim*) národů také začali ztrácet svá panství.

Tito nadpřirození bohové byli národům přiděleni Nejvyšším, Bohem Izraele (Dt 4,19–20; 32,8–9). Nevíme, kdy se stali jeho nepřáteli, ale došlo k tomu. Přesvědčili Boží lid, Izrael, aby ho přestali uctívat a začali obětovat jim (Dt 17,1–3; 29,26–27; 32,17). Žalm 82, na který jsme se dívali v druhé kapitole, abychom si představili boží radu, nám vypráví, že tito *elohím* zneužili své pravomoci a začali odměňovat zlo. Nezajímají se o Boží zákon ani o jeho spravedlnost.

Bůh povstane ve shromáždění bohů (*elohím*), mezi bohy vynese soud:
„Jak dlouho budete soudit špatně a stranit ničemům?
Zjednejte právo bezmocnému a sirotkovi, nuznému a chudému zjednejte spravedlnost!
Vytrhněte chudého a nuzného vysvobodte z ruky ničemů.
Nerozumějí tomu, nechápou to, chodí v temnotách.
A všechny základy země se hroutí.“
(Ž 82,1–5 ČSP)

Zbytek žalmu vypráví o tom, že Bůh svolal nebeskou radu, aby bohům řekl, že jejich budoucnost vypadá bledě. Jejich hrůzovláda skončí, když se Bůh rozhodl znovu získat národy:

Řekl jsem: „Jste bohové, všichni jste synové Nejvyššího,
ale takto zemřete jako lidé, padnete jako někdo z knížat.
Povstaň, Bože, zjednej na zemi právo,
vždyť tobě dědičně patří všechny národy!“
(Ž 82,6–8 CSP)

Kdy se Bůh rozhodl znovu získat národy? Odpověď čteme dříve v Danielovi 7,14:

A byla mu dána vladařská moc, sláva a království, aby ho uctivali všichni lidé různých národností a jazyků. Jeho vladařská moc je moc věčná, která nepomine, a jeho království nebude zničeno.

Poselství Daniela 7,13–14 je jasné: Když se Syn člověka ujme království, bude to začátek konce nadpřirozených mocností temnot. Ježíš dostal království při svém vzkříšení. Bůh „sílu svého mocného působení prokázal přece na Kristu: Vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích, vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou zývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím.“ (Ef 1,20–21)

Proč na tom záleží?

Před křížem si Satan nárokoval naše duše na věčnost. Lidé umírají a odchází do říše mrtvých, *jeho říše*. Tam bychom byli bývali zůstali, kdyby nebylo Ježíšovy oběti a vzkříšení. Skrze víru v jeho dílo na kříži jsme vzkříšení spolu s ním. Jak jsme viděli v předchozí kapitole, Satan byl vyhnán z Boží přítomnosti, když se na zemi začalo šířit království (Lk 10,18). Bůh už nebude brát v potaz jeho obvinění proti věřícím. Už nemá nárok na naše duše.

Proč tedy žijeme, jako by ho měl?

Spasení nezískáváme morální dokonalostí. Je to dar, který získáváme skrze milost, skrze víru (Ef 2,8–9). To také znamená, že spasení nemůžeme ztratit morální nedokonalostí. Co nezískáváme svým dobrým výkonem, nemůžeme špatným výkonem ztratit. Spasení je založené na věrnosti ve víře – na důvěře v to, co Ježíš udělal, aby porazil Satanův nárok, a v odvrácení se od všech ostatních bohů a systémů víry, kterých jsou tito bohové součástí.

Toto je poselství Božího království, které jsme povoláni hlásat národům (Mt 28,19–20). A když posloucháme, říše nepřátelských bohů, mocnosti a panstva se neustále scvrkávají duše po duši. A brány pekla, říše mrtvých, neobstojí tváří v tvář vzkříšení a neobstojí tváří v tvář postupu evangelia.

V okamžiku Ježíšova ukřižování se ovšem nic z toho nezdálo učedníkům reálné. Ale brzy to pochopili díky dramatickému a nezapomenutelnému zážitku.

KAPITOLA TŘINÁCT

Velký zvrát

Je docela možné, že vedle příběhů o Ježíši, které nacházíme v evangeliu – příbězích o jeho narození, smrti a kázání na hoře – jsou nejznámější pasáží v Novém zákoně Skutky 2, kde Duch svatý sestoupil na Ježíšovy následovníky v den Letnic. Ten den se stal začátkem rodící se církve i pro celosvětové evangelizace v Ježíšově jméně.

A i když je to známá pasáž, odehrává se v ní daleko víc, než si většina lidí uvědomuje. Skutky 2 jsou napsané tak, aby signalizovaly tažení, která má zvrátit kosmickou geografii, jež nastala po událostech babylónské věže a ve které národy kromě Izraele byly pod nadvládou nižších bohů. Události Letnic byly součástí plánu, jak Ježíšovým evangeliem infiltrovat národy, které Bůh vydědil při babylónské věži. Byla to starověká strategie duchovního boje.

Letnice

Skutky 2 popisují skutečně nezvyklé události, které se při Letnicích udály:

Když nastal den Letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchr, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat. V Jeruzalémě byli zbožní židé ze všech národů na světě, a když se ozval ten zvuk, sešlo se jich mnoho a užasli, protože každý z nich je slyšel mluvit svou vlastní řečí. Byli ohromeni a divili se: „Což nejsou všichni, kteří tu mluví, z Galileje? Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči?“ (Sk 2,1–8)

Některé momenty, které se odkazují na nadpřirozený světonázor Starého zákona, je těžké rozpoznat, protože se ztrácí v českém překladu. „Prudký víchr“, který se spojuje s příchodem Ducha svatého, je známý popis Boží přítomnosti ve Starém zákoně (2Kr 2,1.11; Jb 38,1; 40,6). Oheň je také známý z popisů Boha (Ez 1,4; Iz 6,4; Da 7,9; Ex 3,2; 19,18; 20,18).

Z těchto popisů je jasné, že Bůh byl přítomný při této příležitosti a zodpovědný za to, co se dělo. Jeho záměrem bylo spustit tažení na převzetí národů od nižších bohů, kterým je kdysi přidělil (Dt 4,19–20; 32,8–9) a kteří se stali jeho nepřáteli (Ž 82).

Božím nástrojem byla slova učedníků, k tomu obraz jazyků. Bůh umožnil židovským následovníkům Ježíše, aby mluvili k ostatním Židům, kteří se sešli o Letnicích, Židům, kteří žili ve všech národech, které byly pod nadvládou nepřátelských bohů. Když slyšeli evangelium a uvěřili, vraceli se zpátky do svých národů a vyprávěli ostatním o Ježíši.

Letnice a Babylón

Byla to babylónská věž, která vyprovokovala Boží rozhodnutí rozptýlit národy a umístit je pod autoritu jiných bohů (Dt 4,19–20; 32,8–9). Nevypadá to, že by mezi touto událostí a tím, co se stalo ve Skutcích 2, byla jakákoliv souvislost. Ale v originálních jazycích tam jsou jasná spojení.

Skutky 2 jsou propojeny s babylónskou věží dvěma klíčovými věcmi. Za prvé, ohnivé jazyky, které se „rozdělily“, a za druhé, dav, který se skládal z Židů ze všech národů, o kterých se mluví, že jejich jazyky byly „zmateny“ (CSP). V češtině se to možná nezdá příliš přesvědčivé. Ale Lukáš píše řecky a slova, která použil a překládáme je „rozděleny“ a „zmatení“ pochází z Genesis 11,7 a Deuteronomia 32,8, obě popisují rozdělení jazyků a národů při Babylónu a následný zmatek.

Autor Skutků, Lukáš, byl pohan. Četl pouze řecky. A proto používal řecký překlad Starého zákona, který byl tehdy (i dnes) známý jako Septuaginta. Byl to Starý zákon první církve, protože málokdo četl hebrejsky. Lukáš přemýšlel o babylónské věži, když psal Skutky 2.

Ale proč to spojovat? Zamysleme se nad tím, co se stalo na den Letnic. Duch svatý přišel stejně, jako Bůh často přicházel ve Starém zákoně, jako prudký vítr a oheň. Zmatek, který byl vytvořen tím, že lidé měli více jazyků (což byl důsledek Babylónu), byl odstraněn, když ohnivé jazyky umožnily učedníkům mluvit jazyky Židů z celého světa, kteří se sešli v Jeruzalémě na oslavu. Tři tisíce jich uvěřily poselství o Ježíši (Sk 2,41).

Tito noví věřící, kteří přijali Ježíše jako Mesiáše, nesli toto poselství s sebou, do svých zemí a do národů, které byly u babylónské věže rozptýleny. V Genesis 11 se Bůh odvrátil od lidských národů a hned poté, v Genesis 12, si vyvolil Abrahama, aby ustanovil nový Boží lid a národ. Nyní plánoval posbírat lidi ze všech těchto národů, které odvrhl, a přivést je do své věřící rodiny spolu s židovskými věřícími, kteří byli potomci Abrahama. Časem pak Boží království předčí království nepřátelských bohů.

Je neuvěřitelné, v jakém pořadí jsou jmenovány národy na seznamu ve Skutcích 2. Pokud byste se podívali na mapu, šli byste od východu, kde byli Židé ve vyhnanství na konci Starého zákona: Babylon a Persie, až na západ, na úplný konec tehdy známého světa. Pokrývají stejnou vzdálenost a rozsah jako národy vypsané na seznamu v Genesis 10 – ty, které jsou pod vládou nižších bohů.

Nebojujeme proti tělu a krvi

Většina knihy skutků pokrývá Pavlovy misijní cesty. Pavel byl apoštolem pohanů. Byl tou osobou, kterou Bůh poslal zakládat sbory v národech mimo Izrael. Jeho cesty i okolnosti života, jako zatčení Římany, ho vedly na západ.

Pavel ve svých listech často mluvil o duchovních silách, které bránily jeho službě a šíření evangelia. Jeho slovník pro zlé entity, jejichž panství narušil po příchodu Letnic, ukazuje, že chápal starozákonní

kosmickou geografii. Všimli jste si niti, která se vine Pavlovým názvoslovím (čerpáno z CSP) pro neviditelné síly temnoty?

- vlády (Ef 1,20–21; 6,12; Ko 2,15)
- autority (Ef, 1,20–21; 3,10; 6, 12; Ko 2,15, 1K 2,6)
- mocnosti (Ef 1,20–21; 3,10)
- trůny (Ko 1,16)
- panstva (Ef 1,20–21; 1K 8,5)

Všechno to označuje *vládu nad teritoriem*. Ve skutečnosti se ty samé pojmy používají v Novém zákoně a v jiné řecké literatuře pro lidi, kteří mají politickou moc. Pavlův jazyk se týká autority. Odráží, jak Starý zákon vykresluje vztah mezi duchovním a lidským světem: národy, které Bůh odsunul stranou, jsou pod nadvládou duchovních bytostí, které jsou nepřátelské jak jemu, tak jeho lidem.

„Pojedu do Španělska“

Kniha Skutků končí tím, jak Pavel dorazil do Říma. Pavel byl vězněm a do Říma putoval z dvojího důvodu: chtěl se odvolat k císaři a šířit evangelium. Pavel věděl, že pokud chce znovu získat národy, které byly pod nadvládou nepřátelských bohů, musel se dostat až na sám konec známého světa. Ve starozákonní době se to místo jmenovalo Taršíš. V Pavlově době se tomu říkalo Hispanie (Španělsko). Pavel se chtěl dostat do Španělska, aby tam dokončil své poslání. To, co píše Římanům před tím, než ho uvěznili, nám říká, že měl v úmyslu cestovat do Španělska – na nejzápadnější konec země jeho doby – aby získal všechny národy pro Ježíše:

... už mnoho let k vám toužím přijít, až se vydám do Hispanie. Doufám tedy, že se u vás zastavím a že mě vypravíte na další cestu, až aspoň trochu užiji radosti ze společenství s vámi... Až dokončím tento úkol a řádně jim odevzdám výtěžek sbírky, vydám se do Hispanie a zastavím se u vás. (Ř 15,24.28)

Pavla motivovalo vědomí, že Boží plán na obnovu království byl spuštěn za jeho života. Věřil, že až „vejde plný počet pohanů“ pak „bude spasen všecken Izrael“ (Ř 11,25–26). Myslel si, že dokončí, co započaly Letnice.

Proč na tom záleží?

Pavel se na svůj život díval z nadpřirozené perspektivy. Vnímal sám sebe jako Boží nástroj. A tím také byl. Ale tím také byli všichni ti nejmenovaní věřící, kteří po Letnicích šli z Jeruzaléma před ním a infiltrovali démonské pevnosti tam, kde žili.

A to jsme také my.

Pokud *my* jsme Božím nástrojem stejně, jako byl *Pavel* Božím nástrojem, pak jak to, že byl daleko vlivnější a efektivnější? Jeden z rozdílů je, že Pavel *rozuměl*, o co v životě běží. *Věřil*, že mocnosti, které měly nadvládu nad zemí, byly skutečné. A že mocnost, která je v něm, je větší.

Věříš tomu? Bible je popisuje jako věci, které se rozumí samo sebou. A Pavel k nim tak přistupoval ve svém životě.

Pavel nevěděl, jak je svět skutečně velký. Nevěděl o Severní Americe, Jižní Americe, Číně, Indii, Norsku, Austrálii, Islandu a jiných místech. Ale Bůh ano. Bůh věděl, že úkol šířit evangelium celému světu byl nakonec daleko větší, než co mohl Pavel pojmout. Bůh věděl, že aby se naplnil Pavlův osobní cíl zasáhnout evangeliem každou část země, budou muset následovat druzí. Pokud se aktivně nesnažíme tento úkol naplňovat, pak neděláme to, co máme na zemi dělat. Pokud chceme pouze to, aby Bůh přišel a naplnil naše potřeby, tak jsme jako lidé babylónské věže spíše než Ježíš, dvanáct učedníků nebo Pavel.

Druhý důsledek pasáží Písma, které jsme zkoumali, je, že démonské pevnosti jsou biblické. Nedostali jsme přesný popis démonských zón nebo jejich hranic nebo dokonce jak vypadá duchovní hierarchie temné strany. Ale *je nám řečeno*, že neviditelné mocnosti vnímají zemi jako své teritorium. Zjišťujeme také, že tyto mocnosti se staví na odporu Božímu království a nechtějí, aby se lidé stali součástí Božeho plánu, jak šířit jeho dobrou vládu. To znamená, že bychom měli *očekávat* odpor, který nemůžeme vysvětlit logikou nebo empirickými důkazy a nemůžeme ho porazit vlastními silami. Bůh nám dal svého Ducha a posílá své neviditelné agenty, aby nám pomohli s jeho posláním (1K 3,16; 6,19; Žd 1,13; 1J 4,4).

Otázka, kterou si musíme položit, je tato: Jak by naše životy vypadaly, kdybychom se každý den budili s náhledem na svět a nadpřirozené vlivy, které v něm působí, tak, jak se na ně díval Pavel? Kdybychom každý den žili s vědomím vlastního statusu jako člena Boží rodiny, který má úkol osvobozovat své sourozence z temnoty? Kdybychom žili záměrně, s vědomím že naše rozhodnutí a naše slova nejsou náhodně zbytečná? Co kdybychom místo toho věřili, že neviditelné inteligentní bytosti kolem nás využívají našich rozhodnutí, našich skutků, našich slov, aby ovlivňovali jiné lidi pro dobré nebo pro zlé, bez ohledu na to, jestli je známe nebo ne? Naše zaměstnání, náš příjem, náš talent, dokonce i naše problémy ve světle toho, proč tu jsme a *kým* ve skutečnosti jsme a budeme, nejsou bezvýznamné. Nevidíme nadpřirozený svět, stejně jako nevidíme svět mikroskopický, ale jsme neoddělitelně jejich součástí.

Věřící v první církvi takto přemýšleli. A jak uvidíme v další kapitole, věřili, že svět kolem nich je zotročený temnotou, která se jednoho dne bude muset poddat. Navzdory tomu, že to byl boj mezi nimi a nepřátelským světem a jeho mocnostmi, za Boží pomoci a za pomoci jeho neviditelných agentů tiše vyprodukovali celosvětovou věc zvanou křesťanství. *Věřili*, že duchovní konflikt je reálný a že nakonec nemohou prohrát. My jsme živým důkazem toho, že neprohráli.

KAPITOLA ČTRNÁCT

Ne z tohoto světa

Ve své známé modlitbě v getsemanské zahradě se Ježíš předtím, než ho zatkli, aby ho soudili, modlil za své následovníky: „Nejsou ze světa, jako ani já nejsem ze světa“ (J 17,16). Věřící byli zcela jistě ve světě, povolání Bohem, aby nesli evangelium do každého národa (Mt 28,19–20), ale nebyli ze světa. Ten paradox, že jsou ve světě, ale nejsou z něj, byl raným křesťanům signalizován několika pamětihodnými způsoby.

Svatý prostor, svatá půda a Boží přítomnost

V kapitole 8 jsme mluvili o konceptu svatého prostoru. Ve Starém zákoně byl Bůh pro Izraelce naprosto *jiný*. Prostor, který obývala jeho přítomnost, byl oddělený od ostatního prostoru. To nebylo popření Boží všudypřítomnosti všude a v každém okamžiku. Byl to způsob, jakým vyznačil území, na kterém se rozhodl setkávat se svými lidmi. Byl to jeden z účelů, pro který chtěl svatostánek a chrám. Koncept svatého prostoru byl nejen důvodem pro mnohé izraelské zákony a rituály, ale také posiloval myšlenku kosmické geografie, že svět je rozdělený mezi nižší bohy a Boha Nejvyššího, Boha Izraele.

Představa svatého prostoru je přinesena do Nového zákona velmi dramaticky. Stačí, abychom se zeptali: „Kde je Boží přítomnost právě teď?“ Ačkoliv je Bůh všude, speciálně přebývá *v každém věřícím*. Ať už tomu věříte nebo ne, vy jste svatým prostorem. Pavel velmi jasně napsal „vaše tělo je chrámem Ducha svatého“ (1K 6,19).

To samé platí o území, kde se věřící schází jako skupina. Když Pavel psal církvi v Korintu, řekl jim kolektivně: „Jste Boží chrám“ (1K 3,16). Efezským věřícím řekl, že patří „...do Boží rodiny... v něm jste i vy všichni spolu budování v Boží příbytek v Duchu“ (Ef 2,19; 21–22 CSP).

Důsledky jsou pak zarážející. Většina z nás zná Ježíšovo prohlášení, „Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich“ (Mt 18,20). Ale když se to vezme v kontextu starozákonní představy o svatém místě, toto prohlášení znamená, že kdekoliv se věřící scházejí, duchovní půda, na které se nacházejí, je posvěcená uprostřed mocností temnot.

Jahve si vyvolil za svůj konečný příbytek ve Starém zákoně Izrael – chrám v Jeruzalémě. Izrael se stal svatou půdou, protože to bylo místo, kde přebývala Boží přítomnost. Ale svatá půda byla neustále v ohrožení od okolních národů, které ji obklopovaly, a od jejich nepřátelských bohů. Stejně tak i věřící jsou dnes v duchovní válce. My jsme teď Boží chrám, to speciální místo, kde přebývá Boží duch, jsme body světla jeho přítomnosti a jsme rozmístěni po celém světě, který je svázaný mocnostmi temnot.

Vydán Satanovi

Tento koncept je dobře ilustrován Pavlovým názorem na svatost místního sboru. Každé tělo věřících bylo svatou půdou, nebyl tam prostor pro hřích bez pokání.

V kapitole 8 jsme se dívali na to, jak se izraelský tábor vypořádával s hříchem v táboře, ve svatém prostoru. Mluvili jsme o Dni smíření (Lv 16), kdy se hříchy národa rituálně přenesly na kozu – na tu „pro Azázela“ (Lv 16,8.10). Azazel byl démonickou entitou, o které se lidé domnívali, že přebývá v divočině. Izraelci vyhnali kozu do divočiny, kam odnášela jejich hříchy. Tento skutek symbolicky posílal hříchy lidí, kam patřily – do divočiny, na místo duchovní temnoty.

Pavel chtěl, aby se Korintští vypořádali s hříchem stejně – aby ho poslali kam patří. V 1K 5 Pavel napsal Korintským o člověku, který žije v sexuálním hříchu a musí konat pokání. Prikázal, aby vydali „toho člověka satanu“ (1K 5,5). Důvod byl jasný – hřích nemá místo na svaté půdě. Věřící měli odstranit věřící, kteří nečinili pokání, z církve (1K 5,9–13). Být takto vyloučen z církve znamenalo být hozen zpět do satanovy říše, zpátky do světa.

Pavel doufal, že když tento muž, který odmítl činit pokání, bude vydán „ke zkáze těla, aby duch mohl být zachráněn v den Páně“ (1K 5,5). (Tento odkaz se netýká fyzické smrti, ale smrti tělesných vášní, které si tohoto muže podmanily [Gal 5,24; 1K 11,32–33]).

Křest jako duchovní boj

Petr se k této věci staví stejně jako Pavel – věřící jsou postaveni proti mocnostem temna. Jeho přístup k boji se odráží v jedné ze zvláštějších pasáží Nového zákona (1Pt 3,14–22):

Ale i kdybyste pro spravedlnost měli trpět, jste blahoslaveni. „Strach z nich ať vás neděsí ani nezviklá a Pán, Kristus, budiž svatý“ ve vašich srdcích. Buďte vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslychal o naději, kterou máte, ale čiňte to s tichostí a s uctivostí. Když jste vystaveni pomluvám, zachovávejte si dobré svědomí, aby ti, kteří hanobí váš dobrý způsob života v Kristu, byli zahanbeni. Je přece lépe, abyste trpěli za dobré jednání, bude-li to snad vůle Boží, než za zlé činy. Vždyť i Kristus dal svůj život jednou provždy za hříchy, spravedlivý za nespravedlivé, aby nás přivedl k Bohu. Byl usmrcen v těle, ale obživen Duchem. Tehdy také přišel vyhlásit zvěst duchům ve vězení, kteří neuposlechli kdysi ve dnech Noemových. Tenkrát Boží shovívavost vyčkávala s trestem, pokud se stavěl koráb, v němž bylo z vody zachráněno jenom osm lidí. To je předobraz křtu, který nyní zachraňuje vás. Nejde v něm zajisté o odstranění tělesné špíny, nýbrž o dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme – na základě vzkříšení Ježíše Krista, jenž jest na pravici Boží, když vstoupil do nebe a podřídil si anděly a vlády a mocnosti.

Jsem si jist, že jste si v této pasáži všimli jistých podivností. Co má Noemova archa a uvěznění duchové společného se křtem? A říká snad tento text, že nás křest spasí?

Petr se tu snaží o totéž, o co Pavel v Římanům 5. Pavel v této pasáži mluvil o Ježíši, ale také měl na mysli Adama. Ježíše je potřeba brát jako svého druhu opak Adama. Proto také Pavel říká něco jako: „Jako se neposlušností jednoho člověka [Adama] mnozí stali hříšníky, tak zase poslušností jednoho jediného mnozí se stanou spravedlivými“ (Ř 5,19). Petr má mysli Henocha, nikoli Adama, když v 1. Petrově 3 píše o

Ježíši. Ale pro Petra nebyl Henoch opakem Ježíše. Henoch tu funguje jako analogie pro to, co chce říct o Ježíši.

Můžete si říkat, co na tom? Koneckonců, ve Starém zákoně je jen několik veršů o Henochovi (Gn 5,18–24). Vše, co se tam o něm dozvídáme je, že žil před potopou a že „chodil Henoch s Bohem. A nebylo ho, neboť ho Bůh vzal“ (Gn 5,24). Tyto verše skutečně nemají žádné spojení s tím, co Petr říká v 1. Petrově 3.

Abychom pochopili, co na Henochovi Petrovi připomínalo Ježíše, musíme pochopit, co Petr četl o Henochovi v židovských knihách mimo Staré zákon. Konkrétně pak to, že Petr znal starou židovskou knihu, která toho o Henochovi říkala hodně. Jmenuje se, předvídatelně, 1. Henochova. Je plná detailů toho, co se dělo v dobách potopy. Zvláště pak popisuje epizodu z Genesis 6,1–4, kde si synové Boží (Henoch jim říká strážní) pořídili děti (obři, nefilové) s lidským i ženami. Když Petr a Juda psali o andělech, kteří zhřešili ve dnech Noemových (2Pt 2,4–5; Ju 6), naráželi na myšlenky z 1. Henochovy, které nejsou součástí biblického příběhu o potopě. V příběhu o potopě z Genesis se například vůbec nepíše o tom, že by tito synové Boží byli uvězněni v podsvětí, v říši mrtvých, až do konce dnů, ale Henoch to říká (1. Hen 6,1–4; 7,1–6; 10,4.11–13).

Něco se s těmito „duchy ve vězení“ z 1. Henochovy stalo, co dalo Petrovi lepší porozumění osoby Ježíše. V 1. Henochově má Henoch sen, kde ho tito uvěznění duchové požádali, aby se za ně přimluvil u Boha. Koneckonců, Henoch chodil s Bohem a koho lepšího poprosit, aby požádal Boha o jejich propuštění? Henoch to udělal, ale odpověď byla záporná. Bůh řekl jasné *ne*. Henoch pak musel tuto odpověď předat, sestoupil k duchům ve vězení. Řekl jim, že stále podléhají soudu.

Petr použil tento příběh jako analogii k Ježíši. To, co chtěl sdělit, bylo, že když Ježíš zemřel, sestoupil do říše mrtvých a nesl poselství pro padlé duchovní bytosti, které tam byly. Když viděli, že Ježíš vstoupil do říše mrtvých, měli asi pocit, že démoni zvítězili a oni se z vězení brzy dostanou. Místo toho jim Ježíš řekl, že tam dlouho nebude – vstane z mrtvých. To vše bylo součástí Božího plánu. Nezvítězili. *Stále podléhají soudu a zkáze*. Proto tato zvláštní pasáž končí tak, jak končí: Ježíš „vstoupil do nebe“ a usadil se na pravici Boží poté, co si podřídil „anděly a vlády a mocnosti“ (1Pt 3,22).

Proč to Petr všechno spojuje se křtem? V Petrově myšlení je Ježíšova smrt a zmrtvýchvstání, včetně vyhlášením vítězství démonským mocnostem, symbolizována ve křtu. Křest symbolizuje smrt, pohřbení také vzkříšení Ježíše (Ř 6,1–11).

Petrovi pak křest „odpovídá“ tomu všemu, protože je to „dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme – na základě vzkříšení Ježíše Krista“ (1Pt 3,21). Řecké slovo „závazek“ se vztahuje ke slibu, který člověk činí. Řecké slovo „svědomí“ často odkazuje na schopnost rozpoznat dobré a špatné. Ale není tomu tak v tomto případě. Znalost rozdílu mezi dobrým a zlým nemá konkrétní vztah ke Kristově smrti, pohřbu a vzkříšení. Toto řecké slovo může také znamenat učinit závazek – dobrý, nikoli hloupý. A to chtěl Petr říct (1Pt 3). Svoji podstatou je *křest přísahou věrnosti a zároveň poselstvím démonským mocnostem* (a také poselství lidem) o tom, na čí straně duchovní války stojíte. První křesťané to chápali lépe než my. Rané křestní formule zahrnovaly na základě této pasáže odmítnutí Satana *a jeho andělů*.

Proč na tom záleží?

Za prvé, musíte pochopit, že věřící jsou svatou půdou, místem, kde přebývá Boží přítomnost – sláva Starého zákona. Ale žijeme tak? Izraelci a věřící za dob Ježíše cítili neustálou potřebu být jiní než nevěřící. Jejich cílem nebylo být divní za každou cenu, aby se jim nevěřící vyhýbali. Izrael měl být „královstvím kněží“ a „svatým národem“ (Ex 19,6). Měli žít tak, jak Bůh chtěl, aby žily jeho děti – aby vedly plodný, produktivní, šťastný život. Izraelci měli přitahovat lidi, kteří byli zotročeni nepřátelskými bohy, zpět k pravému Bohu.

Pokud se náš pohled na svět naladí na Boží plán záchrany lidí ze všech národů, aby se tak stali členy Boží rodiny, pak nejsme z tohoto světa. Pokud jsme z tohoto světa, znamená to, že jsme pohlceni starostmi tohoto světa a podle toho také žijeme. Nevěřící by měli být z naší řeči, chování, etiky i postoje k ostatním lidem schopní poznat, že nejsme cyničtí, sobečtí nebo bezcitní, že není naším záměrem využívat druhé, abychom se dostali kupředu. Neměli bychom žít pro sebeuspokojení. Máme žít opačně. Jinými slovy, máme žít tak, jak žil Ježíš. Lidé se chtěli kolem něj zdržovat, *protože* nebyl jako všichni ostatní.

Za druhé, to, co děláme ve svých sborech, by mělo vyvyšovat Boha a Ježíše. V biblických dobách posilovala návštěva chrámu chápání Boží dokonalosti a jinakosti a také jeho lásky k jeho dětem. Tyto věci šly ruku v ruce. Proč by Bůh, který nic nepotřebuje a je nadřazený všemu, potřeboval lidskou rodinu? Proč by se vůbec obtěžoval se stvořením nové rodiny poté, co národy odvrhl u babylónské věže a svěřil je jiným bohům? Proč se prostě nevzdálil? Protože nás miluje.

My víme, že Bůh mohl udělat něco jiného, ale neudělal. To dává jeho lásce význam. Když církve mluví o Boží lásce bez toho, aby zdůraznila ironii kontrastu mezi Boží láskou a ostatními Božími vlastnostmi, křesťané ji berou za samozřejmost. Může tak působit velmi lacino, pokud si lidé neuvědomují Boží svatost.

Třetím důsledkem toho, o čem jsme mluvili v této kapitole je, že i mocnosti temnot podle našeho chování poznají, na čí jsme straně. Nejsou blbí. Vidí naši loajalitu vůči Bohu, vidí, jak jednáme na základě našeho rozhodnutí následovat Ježíše, skrze křest a boj s hříchem. Ale také nás vidí, když jednáme vůči Bohu neloajálně, a vědí, jakou zranitelnost to přináší do našich životů. Ať už se nám to líbí nebo ne, jsme sledováni *oběma* stranami duchovní války.

Tyto pravdy je snadnější pochopit než žít. Ačkoliv jsme vykoupeni, jsme padlí. Abychom je mohli uvádět do praxe, musíme naladit svou mysl a svá srdce na to, proč tu jsme, proč tu žijeme jako cizinci ve vlastním světě. Stejně jako Ježíš nepocházíme z tohoto světa – žijeme v něm, ale nejsme z něj (J 8,23; 1J 4,4). Tento kontrast a naše postavení nám budou ještě jasnější, když pochopíme, co to vlastně znamená žít jako Boží děti.

KAPITOLA PATNÁCT

Účastni božské přirozenosti

Víte, kdo jste?

Už jsem se na to jednou ptal, ale je na čase, abych se zeptal znovu. Ano, my jsme ve světě, ale nejsme z něj. Pravda, byli jsme spaseni milostí skrze víru v to, co Ježíš učinil na kříži (Ef 2,8–9). Ale to je teprve začátek pro pochopení toho, co Bůh dělá.

Boží původní záměr bylo v Edenu spojit svou lidskou rodinu se svojí nadpřirozenou rodinou nebeských synů Božích, kteří existovali před stvořením (Jób 38,7–8). Bůh svůj plán po pádu neopustil. Křesťané, vy se stanete bohy, tak jako jeden z Božích *elohím* dětí, budete jako sám Ježíš (1J 3,1–3).

Teologové to nazývají mnoha způsoby. Většinou se tomu říká *oslavení*. Petr to nazýval stát se „účastnými božské přirozenosti“ (2Pt 1,4). Jan to říká následujícím způsobem: „Hleďte, jak velikou lásku nám Otec daroval: byli jsme nazváni dětmi Božími, *a jsme jimi*“ (1J 3,1 důraz přidán). V této kapitole se podíváme na to, jak Bible toto poselství předává.

Boží synové, Abrahamovo sémě

Když Bůh předal národy světa nižším bohům u babylónské věže, učinil tak s vědomím, že si založí novou lidskou rodinu. Bůh si povolal Abrahama (Gn 12,1–8) po babylónské věži (Gn 11,1–9). Skrze Abrahama a jeho ženu Sáru se Bůh vracel ke svému původnímu plánu pro Eden.

Boží lid, Abrahamovy děti, Izraelci, nakonec selhali v obnově dobré Boží vlády na zemi. Ale jedno z těch dětí *nakonec* uspělo. Bůh se v Ježíši stal člověkem, potomkem Davida, Abrahama a Adama. A byl to Ježíš, skrze koho se naplnilo Boží zaslíbení, že národy, které byly potrestány, budou požehnány. Pavel o tom psal na několika místech. Zde jsou dvě z nich:

...dal mi ve zjevení poznat tajemství, které jsem vám právě několika slovy vypsál. Z toho můžete vyčíst, že jsem porozuměl Kristovu tajemství, které v dřívějších pokoleních nebylo lidem známo, ale nyní je Duchem zjeveno jeho svatým apoštolům a prorokům: že pohané jsou spoludědicové, část společného těla, a mají v Kristu Ježíši podíl na zaslíbeních evangelia (Ef 3,3–6).

Vy všichni jste přece skrze víru syny Božími v Kristu Ježíši. Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Ga 3,26–29)

Jak už jsem vysvětloval v předchozích kapitolách, lidé, kteří v době Starého zákona nebyli Izraelci, žili na území, které spadlo pod správu nižších bohů, které jim Bůh přidělil po událostech u babylónské věže. Tam také byly ostatní národy vyděděny ze vztahu s pravým Bohem. Izrael, a pouze Izrael, byl Boží „podíl“

(Dt 32,9) lidstva. Izraelci nazývali lidi z vyděděných národů různými pojmy. Byly tam geografické nebo etnické nálepky (např. Egypťané, Moábcí, Amálekovci), ale obecný popis ve starozákonní době bylo národy, nálepka, která pochází (gentiles v angličtině, pozn. překl.) z latinského „národy“ (gens). Pokud nejsi Žid, pak jsi pohan (jinověrec, součást národů, anglicky gentile, pozn. překl.).

Příběh Nového zákona je, že Abrahamův potomek, Ježíš, zemřel a znovu vstal, aby vykoupil nejen Abrahamovy etnické potomky (Izraelce/Židy), ale také všechny lidi z národů, které byly skutečným Bohem vyděděny. Ve verších, které jsem výše citoval, Pavel popisuje připojení pohanů do Boží rodiny jako tajemství. Udivilo ho, že lidé z národů, které Bůh odvrhl a kteří byli pod nadvládou jiných bohů, mohli zdědit zaslíbení, která byla dána Abrahamovi.

V Kristu jsou všichni, kteří přijímají evangelium, dětmi skutečného boha Jahve, Boha Abrahamova, Izákova a Jákobova (J 1,12; Ga 3,26; Ř 8,14). Proto také když Nový zákon mluví o věřících, používá slovník rodiny (synové, děti, dědic) a jazyk „adopce“ Bohem (Ř 8,15.23; Ef 1,5; Ga 4,4). Slovník dědictví je naprosto jasný a záměrný. Říká nám, kdo jsme: nová božsko-lidská rodina Boží. Údělem věřícího je stát se tím, čím původně byli Adam a Eva: nesmrtelné, oslavené Boží obrazy, které žijí v jeho přítomnosti.

Ale ani to plně nevystihuje, kým jsme. Nejúžasnější je to, jak nás vidí Ježíš.

Rodinná sešlost

První dvě kapitoly knihy Židům nám ukazují dramatický obraz smíšené Boží rodiny – nadpřirozené a lidské. Pro mne je to jedna z nejpoutavějších pasáží Bible.

Židům 1 zdůrazňuje, že Ježíš je vznešenější než andělé (v. 4). Nikdo Ježíše nepřevyšuje v Boží nebeské radě. Koneckonců, on je Bůh. Ve skutečnosti se autor snaží zdůraznit, že vzhledem k tomu, že žádný anděl nebyl shledán dostačujícím, aby se stal člověkem a zdědil království, andělé musí Ježíše uctívat (verše 5–6). Ježíš je Král.

Je pozoruhodné, že když se Ježíš stal člověkem, na krátko byl níž než andělé. Stal se jedním z nás. Lidé jsou nižšími bytostmi než božské bytosti jako andělé. Pisatel listu Židům se ptá:

„Co je člověk, že ho máš, Bože, na mysli, a Syn člověka, že na něj hledíš? Jen nakrátko jsi ho postavil níž než anděly, pak jsi ho korunoval ctí a slávou, všecko jsi podrobil pod jeho nohy.“ Když mu tedy podrobil všecko, znamená to, že nezůstalo nic, co by mu nebylo podmaněno. Nyní ovšem ještě nevidíme, že by mu vše bylo podmaněno. Ale vidíme toho, který byl nakrátko postaven níže než andělé, Ježíše, jak je pro utrpení smrti korunován ctí a slávou; neboť měl z milosti Boží zakusit smrt za všechny. (Žd 2,6–9)

Co je důsledkem Ježíšových činů? Mohli bychom říct spasení. Bylo by to správně, ale minuli bychom to, co chtěl pisatel listu Židům, abychom věděli. Protože se Bůh v Ježíši Kristu stal člověkem, jeho smrtelní následovníci se stanou božskými, stanou se členy té stejné rodiny.

Jednoho dne, ať už to bude po naší smrti nebo poté, co se Ježíš vrátí na zemi, aby zde konečně vytvořil své království, nový Eden, nás také představí zbytku božské rady a radu představí nám. Byl jako my, abychom my mohli být jako On.

Bylo přirozené, že Bůh, pro něhož je vše a skrze něhož je vše, přivedl mnoho synů k slávě, když skrze utrpení učinil dokonalým původce jejich spásy. A on, který posvěcuje, i ti, kdo jsou posvěcováni, jsou z téhož Otce. Proto se nestydí nazývat je svými bratry, když říká: „Budu zvěstovat tvé jméno svým bratřím, uprostřed shromáždění tě budu chválit.“ A jinde praví: „Také já svou důvěru složím v Boha.“ A dále: „Hle, já a děti, které mi dal Bůh.“ (Žd 2,10–13)

Místo toho, aby se styděl před elohím v boží radě za to, že se stal člověkem, a tím také níže postaveným, než jsou oni, Ježíš si to užívá. Byla to součást jeho strategie. Stojí na radě („ve shromáždění“) a představuje nás: *Podívejte, zde jsem já, a zde děti, které mi Bůh dal. Všichni jsme tu navždy spolu.* A to byl plán od samého počátku.

Náš vstup do Boží nadpřirozené, oslavené rodiny je naším údělem. Pavel to krásně popisuje v Římanům 8,18–23:

Soudím totiž, že utrpení nynějšího času se nedají srovnat s budoucí slávou, která má být na nás zjevena. Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů... nejen to: i my sami, kteří již máme Ducha jako příslib darů Božích, i my ve svém nitru sténáme, očekávající přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla.

Pavel věřící povzbuzuje stejným poselstvím. Řekl věřícím v Římě, že si je „předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřimi“ (Ř 8,29). Sboru v Korintu řekl: „Na odhalené tváři nás všech se zrcadí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně“ (2K 3,18). A také že naše lidství bude proměněno, protože „pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost“ (1K 15,53). Pro Petra znamenalo připojení k Boží rodinné radě to, že se staneme „účastnými božské přirozenosti“ (2Pt 1,4). Jan to řekl jednodušeji: „budeme mu podobni“ (1J 3,2).

Proč na tom záleží

Jako křesťané jsme pravděpodobně mnohokrát slyšeli, že potřebujeme být jako Ježíš. To skutečně potřebujeme. Ale když to slyšíme, obvykle si to přebereme *pouze* jako to, že bude dobří nebo možná jen „méně špatní.“ To, co je pro nás skoro nepředstavitelné, že skutečně jednou budeme jako on, často přetvoříme v povinnost podávat výkon.

Místo toho, abychom se cítili vinní za to, jak málo vlastně nejsme jako Ježíš, a slibovali jsme si v srdci, že „příště už to neudělám,“ potřebujeme nechat to požehnání jeho činů, aby přetvořilo naše smýšlení o tom, co znamená, být jako on. Můžeme svoji podobnost Kristu obrátit v povinnost, kterou musíme dělat, aby se na nás Bůh nezlobil, ale je to špatná teologie. Z milosti se stává povinnost. Nebo můžeme být vděční, že jednoho dne budeme tím, co Boha nadchlo k tomu, aby nás stvořil. Budeme tím, k čemu nás

předurčil (Ř 8,29), a budeme žít tak, že se lidé, kteří jsou v otroctví temných sil, budou chtít přidat k nám do Boží rodiny. Buď se můžeme dívat směrem do sebe, nebo se můžeme dívat směrem do nebe.

Současný křesťanský život se netočí kolem strachu, že selžeme a Ten, který nás miloval, když jsme ještě byli v otroctví temných sil, se bude hněvat. Křesťanský život spočívá v pochopení dvou konceptů: naší *adopce* do Boží rodiny, což znamená, že Ježíš je náš bratr a že nás Bůh miluje, jako miluje Ježíše; a našeho úkolu, který spočívá v Božím plánu na obnovu království na zemi. My jsme a budeme *novou Boží radou*. On je náš otec. My jsme jeho děti, které jsou předurčené k věčnému životu tam, kde je on. Jsme jeho spolupracovníky, kteří mají za úkol pomáhat mu osvobozovat ty, kteří jsou stále ve vlastnictví pána smrti a kteří jsou pod nadvládou neviditelných mocností temnot.

To je podstata Bible, od Edenu po Eden. *Toto* je tvůj úděl. Tvůj život nespočívá v tom, aby sis vysloužil místo v Boží rodině. To se nedá zasloužit. Je to dar. Tvůj současný život spočívá v tom, že si budeš cenit své adopce, užívat si ji a přivádět ostatní, se kterými ji budeš moct sdílet.

KAPITOLA ŠESTNÁCT

Vládnout nad anděly

Pro naši víru je nezbytné, abychom chápali, kdo jsme jako křesťané. Jsme synové a dcery Boží, nově sestavená boží rada, která už se podílí na Otcově království. A ještě víc. Ano, jsme Boží rodinná rada, ale za jakým účelem?

Ačkoliv jsme už v království (Ko 1,13), neviděli jsme ještě jeho plné zjevení. Ještě uvidíme, jak se svět stane Edenem. Tento paradox „už a ještě ne“ se v Bibli projevuje mnoha způsoby. V této kapitole vám chci dát nahlédnout do „ještě ne“, které nám odpoví na otázku: „Proč?“

Podíl na království

Náš podíl na Božím království není předurčený v tom smyslu, že nejsme roboti s naprogramovanou funkcí. To by narušovalo skutečnost, že jsme Božími obrazy, jeho zástupci. Byli jsme stvořeni, abychom byli jako on. On je svobodný. Pokud my nemáme skutečnou svobodu, nemůžeme být jako on čili z definice samotné, *nejsme* jako on. Ale my máme svobodu poslechnout a uctívat nebo se vzbouřit a dopřávat si. Sklidíme, co zaséváme. Naše zasévání není naprogramované.

Ale Bůh je větší než my. Měl plán, který se naplnil. Jeho úspěch nezávisí na lidské svobodě a není nucen se jí přizpůsobovat. My ho nemůžeme podrýt a nemohou ho podrýt ani duchovní bytosti, které také mají svobodu se rozhodovat.

Zamysleme se nad setkáním nebeské rady, kterou jsem vám ukázal v první kapitole. Ptal jsem se, jestli věříte věcem, které Bible říká, a pak jsem vás vzal na setkání Boha a jeho nebeské rady z 1Kr 22. Bůh vyhlásil (a tak se to musí stát), že je na čase, aby zlý Achab zemřel. A pak nechal duchovní bytosti své rady, aby rozhodly, jak se to stane (1Kr 22,19–23).

Předurčení a svoboda jdou ruku v ruce tam, kde vládne Boží království. Jeho záměry nikdo neodvrátí a nezastaví. On je schopen vzít hřích i vzpouru a skrze jiné svobodné zástupce dokončit, co se mu zlíbí. Jak jednou o Bohu v knize *Perleandra* napsal C. S. Lewis: „Ať uděláš cokoli, On to promění v dobré. Ale nebude to to dobro, které pro tebe býval připravil, kdybys ho býval poslechl.“

Proč jsme tedy my v současnosti a na tomto místě členy Boží rodinné rady? Abychom se spolu s ním podíleli na vysvobozování lidí z temnoty. Abychom ukazovali, jak žít spravedlivě a milosrdně a tím také imitovat Boha všem, kteří potřebují viditelný příklad. Abychom bránili a šířili pravdu o skutečném Bohu v nepřátelském světě, který je pod nadvládou žárlivých duchovních inteligentních bytostí. Abychom si užívali života tak, jak to Bůh zamýšlel.

Tyto věci, ke kterým jsme povoláni, jsou tréninkem pro království, které přijde. Pavel se ptal Korintánů, kteří ztratili nadpřirozený pohled na věc, když se hádali o věci tohoto světa: „Nevíte, že budeme [vládnout

nad] soudit anděly?“ A myslel to naprosto vážně. Pavel se v tomto svém prohlášení odkazoval na velmi konkrétní věci.

Moc nad národy

Konečná podoba království teprve přijde. A když se tak stane, mocnosti temnot budou poraženy. Démonští bohové navždy ztratí svou vládu nad národy a *budou nahrazeni Boží oslavenou rodinou lidí a radou*. Podívejte se na to, co Ježíš řekl ve Zjevení:

Jenom se pevně držte toho, co máte, dokud nepřijdu. Kdo zvítězí a setrvá v mých skutcích až do konce, tomu dám moc nad národy: bude je pást železnou berlou, jako hliněné nádoby je bude rozbíjet – tak jako já jsem tu moc přijal od svého Otce. Tomu, kdo zvítězí, dám hvězdu jitřní.
(Zj 2,25–28)

Až se Ježíš vrátí, aby usedl na trůn na nové zemi, v novém, globálním Edenu, bude ho sdílet se svými sourozenci. Panstva a mocnosti budou shozeny ze svých trůnů a my zaujmeme jejich místo. Jejich panství nebudou předána andělům, kteří byli Bohu věrní. Na konec v Božím edenském království *my získáme pozici nad anděly*. Ježíš jmenuje do funkcí své lidské bratry a sestry.

Udivuje vás to prohlášení na konci Zjevení 2,28? „Dám [mu] hvězdu jitřní?“ Zní to zvláště, ale týká se Ježíšovy sdílené vlády nad národy poté, co se vypořádá se zlými mocnostmi. „Jitřní hvězda“ je pojem, kterým se popisují božské bytosti (Jb 38,7). Je to také pojem mesiánský. A protože mesiáš je božského původu, používá se pro jeho přicházející vládu slovník „hvězd“. Numeri 24,17 říká: „Vyjde hvězda z Jákoba, povstane žezlo z Izraele.“ V knize Zjevení se Ježíš popisuje tímto způsobem: „Já jsem potomek z rodu Davidova, jasná hvězda jitřní.“ (Zj 22,16)

Slova Zjevení 2,25–28 jsou velmi mocná. Nejenže Ježíš *říká*, že je mesiánská jitřní hvězda, ale že nám *dá* jitřní hvězdu – bude s námi sdílet svou mesiánskou vládu. Zjevení 3,20–21 to vede ještě dál, aby to věřící neminuli:

Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou. Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn.

Proč jsme se tedy stali účastni na božské přirozenosti? Proč nás Ježíš představuje ve shromáždění jako své bratry a sestry? *Aby nám Bůh mohl dát vládu nad zemí tak, jak to zamýšlel od počátku*. Nebe se vrátí na zemi v novém, globálním Edenu.

Věčný Eden

Od prvních kapitol Genesis byl Eden ohniskem Božího plánu pro člověka, pro ostatní bytosti podle jeho obrazu, pro jeho království. Není tedy ani překvapivé ani náhodné, že se poslední kapitola knihy Zjevení vrací zpátky do Edenu.

A ukázal mi řeku živé vody, čiré jako křišťál, která vyvěrala u trůnu Božího a Beránkova. Uprostřed města na náměstí, z obou stran řeky, bylo stromoví života nesoucí ovoce dvanáctkrát do roka; každý měsíc dozrává na něm ovoce a jeho listí má léčivou moc pro všechny národy. A nebude tam nic prokletého. Bude tam trůn Boží a Beránkův; jeho služebníci mu budou sloužit, budou hledět na jeho tvář a na čele ponosou jeho jméno. Noci tam již nebude a nebudou potřebovat světlo lampy ani světlo slunce, neboť Pán Bůh bude jejich světlem a budou s ním kralovat na věky věků. (Zj 22,1–5)

Všimli jste si stromu života, který uzdravuje národy? Nad národy, které byly pod nadvládou panstev a mocností, budou nyní vládnout noví synové a dcery Boží – ty a já.

Není to poprvé, co se ve Zjevení objevil strom života. Když Ježíš mluví o těch, kteří budou věřit až do konce, říká ve Zjevení 2,7 a 11: „Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze stromu života v Božím ráji... Kdo zvítězí, tomu druhá smrt neublíží.“ Odkazy na strom života se rozhodně týkají Edenu. První smrt se vztahuje na fyzickou smrt, kterou přinesl Adamův hřích a jeho vyhnání z Edenu. A protože lidé, jak věřící, tak nevěřící, budou vzkříšeni před soudem, druhá smrt je končným rozsudkem (Zj 21,8). Ti, kteří budou pokračovat v životě s Bohem v novém Edenu, nepodstoupí druhou smrt.

Proč na tom záleží?

Mnozí křesťané mají naprosto nedostatečnou představu o věčném životě. Písmo nám neříká do podrobností, jaké to bude, ale některé aspekty jsou jasné. Nebudeme se vznášet na obláčkách, hrát na harfy a donekonečna zpívat. Nebudeme sedět na nebeských gaučích a povídat s milovanými lidmi, kteří zemřeli před námi nebo se slavnými věřícími z minulosti.

Budeme žít tak, jak to nabízel život v Edenu, budeme si užívat Božího stvoření a starat se o něj. Budeme stát bok po boku s božskými bytostmi, které mu zůstaly věrné. Nebe a země už nebudou dvě rozdílná místa.

To, že známe svůj úděl, by mělo ovlivňovat, jak přemýšlíme teď a tam, kde jsme. Jak řekl Pavel: „Co lidské oko nikdy nevidělo ani žádné ucho neslyšelo, co člověka ani ve snu nenapadlo – to nabízí Bůh těm, kdo ho milují.“ (1K 2,9 B21) To, že známe tento velkolepý, slavný výsledek nám pomáhá udržovat si perspektivu v současných okolnostech. Poté, co Pavel napsal toto, řekl v druhém dopise Korintánům:

Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, Otec milosrdenství a Bůh veškeré útěchy! On nás potěšuje v každém soužení... Chtěli bychom, bratří, abyste věděli o soužení, které nás potkalo v Asii. Dolehlo na nás nadmíru těžce, nad naši sílu, až jsme se dokonce vzdali naděje, že to přežijeme; už jsme se sami smířili s rozsudkem smrti – to proto, abychom nespolehali na sebe, ale na Boha, který křísí mrtvé. (2K 1,3–9)

Bůh nás může zachovat při životě. Ale i ve smrti budeme vzkříšeni a usedneme s Ježíšem na trůn. (Zj 3,21)

Buď žijeme s pohledem na konečný cíl, nebo tak nežijeme. A to, že o něm víme, by mělo měnit naše chování. Pokud byste věděli, že jednou budete sdílet byt nebo pracovat ve stejné kanceláři s člověkem, kterého kritizujete, snižujete nebo jím jinak pohrdáte, investovali byste daleko víc do toho, abyste byli ti, kteří přináší pokoj, kteří povzbuzují a kteří se možná s touto osobou spřátelí. Jak to, že se k jiným věřícím chováme špatně? Jak to, že se víc investujeme do konfliktu s nevěřícími sousedy než do toho, abychom je přivedli blíž k Ježíši? Buď máme pohled upřený na věčnost, nebo nikoli.

Kolik vlády s vámi musí Ježíš sdílet, abyste byli šťastní? Ta otázka se může zdát podivná, *každý* takový dar od Ježíše by přece byl skvělý. Proč tedy soupeříme s ostatními věřícími o tento status? Proč se hádáme ohledně výhod, pozornosti a osobního zisku? Nejsme tedy o nic lepší než Korintané, kterým Pavel musel připomínat jejich úděl? Buď budeme spokojeni s tím, že budeme vládnout spolu s ním nebo s tím spokojeni nebudeme.

Křesťane, je na čase abys žil jako ten, kdo ví, kým je a jaké pro něj Bůh má plány.

Závěr

Došli jsme na konec cesty. Ale možná by bylo přesnější říct, že jsme cestu teprve započali. Zamýšleli jsme se nad některými základními otázkami: *Existují jiní bohové? Pokud ano, mění to něco na tom, jak rozumíme Bibli? Pokud předpokládáme, že neviditelný svět, který Bible popisuje, je reálný – a nejen ty části, které známe a přijímáme, ale i ty neobvyklé a často ignorované části – co to pro nás znamená?* V okamžiku, kdy jsem zachytil nadpřirozenou zápletku Písma, uvědomil jsem si, že musím o některých věcech začít přemýšlet jinak. Mohu to shrnout dvěma slovy: *identita* a *účel*. Doufám, že tato kniha před vás položila výzvu v obou těchto oblastech.

Naše identita — jsme doma v Boží rodině

Tato kniha hodně mluvila o důsledcích, které pro nás má, jak vnímáme, co je to být křesťanem. Co to znamená být „v Kristu“, jak o tom často mluví Nový zákon. Pokud si uvědomíme, že bohové ve Starém zákoně jsou reální, význam Božího přikázání nemít jiného boha mimo Jahve, Boha Izraele, tak dostává přesné obrysy. Tento příkaz se netýká naší pozornosti, kterou věnujeme penězům, lodím nebo autům. Je to výraz Boží žárlivé lásky vůči svému lidu. Jinými slovy, *toto přikázání znamená přesně to, co říká*. Je těžké přehlédnout, jak je absurdní dát svoji loajalitu jiným bohům, než je sám Bůh bohů.

A příšernost toho, že žijeme s důsledky Božího soudu nad bohy a jejich lidmi (nad „národy“) je také zřejmá. My jsme také byli *vydědění*, otroky korupce a vykořisťování jinými bohy. Byli jsme, jak říká Pavel, vzdáleni od Boha a mimo jeho smlouvu (Ef 2,12). Byli jsme ztraceni, ztotožnění temnotou, nepřáteli Boha ve službách neviditelných pánů (Ef 4,18; Ko 1,21).

Pokud chápeme toto, pak nám doktrinární pojmy koncepty jako *adopce* a *dědictví* dávají větší smysl. Dává jim to kontext. Bůh nechtěl zrušit plán, ve kterém měl přebývat se svojí rodinou na zemi, užívat si stvořeného světa, který povstal z jeho vlastních rukou. Ano, u babylónské věže se obrátil zády k lidstvu, ale vzápětí povolal Abrahama, aby vybudoval novou rodinu, která měla být vodičem, kterým se měli vydeděnci dostat zpátky domů (Sk 10,26–27).

Přijetí reality nadpřirozeného světa Bible je nezbytné pro její pochopení. S postupem Starého zákona nám vysvětluje, že hřích modloslužby není hřích jako jiné hříchy. Je to *Hřích*. Izrael byl stvořený, aby byl loajální Bohu, když se obrátil k jiným bohům, byl odeslán do vyhnanství, odvržen, jako ostatní národy. Toto je klíčový důvod, proč je spasení v Bibli vždy popisováno ve vztahu k *víře*. Bůh nakonec nechce lepší chování. Hledá víru – *loajální důvěru*. Když v srdci připojíme k Bohu bohů, zachrání nás. Pokud si zvolíme jiného, zaséváme, co jednou sklídíme.

Pro nás dnes loajální důvěra znamená, že přijímáme, to, co Ježíš učinil na kříži, protože byl Bohem v těle. Naše etika a naše chování (naše skutky) pak nejsou způsob, jakým se stáváme dostatečně loajálními, aby nás Bůh přijal. Jeho přikázání následujeme, protože nám zabraňují, abychom se zničili a zničili i jiné. Ukazují nám záblesk života v jeho království, v novém Edenu. Je to život v souladu s Bohem a zbytkem jeho (a naší) rodiny viditelné i neviditelné.

Náš účel — všichni máme sehrát roli v Božím plánu na obnovu Edenu

Členství v Boží rodině má pouze jedinou podmínku: neochvějnou víru v Boha bohů, který přišel v osobě Ježíše Krista. Nejenže nám toto členství poskytuje mnoho úžasných privilegií, ale také nám poskytuje jasný smysl života.

Členové Boží rodiny mají poslání: mají být Božími agenty pro obnovu dobré vlády na zemi a rozšiřovat členství v jeho rodině. My jsme Božím prostředkem na to, aby velký zvrat, který započal v druhé kapitole Skutků zrodem církve, Božího těla, pokračoval až do dne, kdy se Pán vrátí. Tak, jak se po selhání prvního Edenu zlo šířilo lidstvem jako nákaza, šíří se evangelium tím samým hostitelem jako protilátka. My jsme *přenašeči* pravdy o Bohu bohů, o jeho lásce ke *všem* národům, o jeho nezměněné touze po tom, aby přebýval se svojí rodinou ve svém pozemském domově, který chtěl od počátku stvoření. Eden *znovu ožije*.

Je vědecky dokázáno, že se kontinenty každý rok od sebe vzdalují. Ale postup tohoto „kontinentálního driftu“ je pro lidské smysly nezachytitelný. Víme to jen díky pozorování, která zpětně děláme. Podobné je to s plynulým, neutuchajícím postupem Božího království. Nejsme schopní vnímat na vlastní oči, jak se každým dnem zmenšuje území bohů, sil temnot, nebo jak evangelium po jednom osvobozuje otroky, kteří byli pod jejich nadvládou. Je to *neviditelná jistota*.

Abychom viděli tento obraz, je třeba, abychom jasně uchopili skutečnost, že Bůh stále pracuje na svém plánu, i když to nevidíme. Nemůžeme tvrdit, že věříme v neviditelný, nadpřirozený svět, a zároveň *nevěřit*, že Boží inteligentní prozřetelnost jedná v našich životech a v záležitostech lidské historie. *Bůh chce, abychom žili se záměrem* a věřili, že jeho neviditelná ruka a neviditelní agenti, kteří jsou mu i nám loajální (Žd 1,14), jednají v okolnostech našeho života, takže Boží plán na globální Eden se hýbe nezastavitelně vpřed.

Každý z nás je důležitý na cestě jiných, kteří jdou do království, a také při obraně tohoto království. Každý den máme kontakt s lidmi, kteří jsou pod vládou temnoty, a máme příležitost se vzájemně povzbuzovat v těžkém úkolu, který máme v tomto nedokonalém světě. *Záleží na tom, co říkáme a děláme*, ačkoliv nikdy možná nezjistíme jak. Naším úkolem totiž není vidět, naším úkolem je dělat. Kráčet ve víře není pasivní, je to aktivní život s jasným cílem.

Modlitba za odpuštění

Modlitba za odpuštění: cenný dar

Modlitba za odpuštění je něco, co všichni někdy ve svém životě hledáme. Odpuštění je cenný dar, který se nelehko získává a také nelehko dává. Odpuštění je nezbytné pro život; osvobozuje nás to od věcí, které jsme v minulosti udělali špatně, a dává nám naději do budoucnosti. Kvůli odpuštění přišel Ježíš Kristus na zem, aby zemřel za lidstvo.

Modlitba za odpuštění: Je možná díky Ježíši Kristu

Modlitba za odpuštění je modlitba, kterou přednášíme před Bohem. Ačkoliv jsme si možná ublížili vzájemně, každé ublížení nakonec zraňuje Boha. Můžeme si říkat, jak je to možné. Jak mohou naše nedostatečnost zraňovat všemocného Stvořitele vesmíru? Zajímá ho to vůbec? V Genesis 6 nacházíme, že sám Bůh ve skutečnosti truchlil nad vším zlem, kterým si lidé vzájemně škodili. „I viděl Hospodin, jak se na zemi rozmnožila zlovůle člověka a že každý výtvor jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý. Litoval, že na zemi učinil člověka, a trápil se ve svém srdci.“ (Gn 6,5–6)

Vševědoucí Bůh se trápil nad samotnou myšlenkou zla. A tak musí i konečné odpuštění přijít od Boha. Ale protože jeho spravedlnost a odpuštění nemohou být dány zdarma. Každé zlo musí být zodpovězeno před Bohem, pokud on má být spravedlivým soudcem. Ježíš Kristus zemřel na kříži na Golgotě místo nás, aby našeho hříchy mohly být odpuštěny. Svým utrpením platil za naše přestoupení. „Neboť toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů.“ (Mt 26,28).

Ve své lásce Bůh věděl, že naše svědomí potřebovalo být očištěno od viny a odsouzení. Věděl, že odpuštění hříchů je naší největší potřebou. Jako největší skutek lásky Bůh nejen trpěl bolest našich špatných činů, ale také zaplatil za jejich důsledky, abychom získali odpuštění, které nám nabízí, když hřešíme. Jediné, co musíme udělat, je přijmout jeho dar odpuštění, který zdarma nabízí.

Modlitba za odpuštění: Požádej Boha o odpuštění

Možná jsi narazil na tyto webové stránky a hledal jsi odpuštění pro svou utrpenou duši. Nebo možná bojuješ s tím, abys odpustil jiným to, že ti ublížili. Každému, kdo přijímá Ježíše Krista jako svého Pána a Spasitele, je dáno odpuštění. Pokud přiznáme ty věci, které jsme udělali špatně a prosíme za odpuštění, Bůh nám odpustí bez dalších okolků nebo otázek: „Jestliže vyznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti.“ (1J 1,9)

Pokud Ježíše odmítneme, tak v podstatě odmítáme Boží dar odpuštění. Pak ve skutečnosti říkáme, že si nepřejeme se smířit s Bohem (1J 1,10). A ačkoliv je to naše svobodná volba, že odmítneme přijmout od Boha odpuštění, na konci života nás bude hnát k odpovědnosti za všechny hříchy, které jsme spáchali. Bůh

se touží nechat s námi smířit. „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ Pokud chceš, aby ti bylo skutečně odpuštěno, zamysli se nad tím, co Ježíš řekl, a dobrovolně a upřímně ho přijmi za svého Pána a Spasitele. Bude ti odpuštěno a Bůh začne proměňovat tvůj život.

Modlitba za odpuštění: Přijmi nový život

Modlitba za odpuštění nám dává novou naději a nový začátek. Bůh smaže všechny naše hříchy. „Slituji se nad jejich nepravostmi a na jejich hříchy už nevzpomenu.“ (Žd 8,12)

Pokud chápeš, že jsi hříšník, a věříš, že Ježíš Kristus přišel jako ten jediný Vykupitel z hříchu, pak rozumíš i modlitbě za odpuštění. Otázka zní, jsi připraven ji pronést tím, že přijmeš Boží dar, jeho syna Ježíše Krista? Pokud ano, věř Ježíši, čiň pokání, svěř zbytek svého života jemu jako Pánu:

„Otče, vím, že jsem porušil tvé zákony a mé hříchy mě od tebe oddělují. Je mi to líto a nyní se chci odvrátit od svého hříšného života v minulosti a obrátit se k tobě. Prosím, odpusť mi, pomoz mi víc nehřešit. Věřím, že tvůj syn Ježíš Kristus zemřel za moje hříchy, byl vzkříšený z mrtvých, je živý a slyší mé modlitby. Zvu Ježíše, aby se stal Pánem mého života, aby odted vládl v mém srdci. Prosím, pošli svého Ducha svatého, aby mi pomohl tě poslouchat a činit tvoji vůli po zbytek mého života. Modlím se ve jménu Ježíše. Amen.“

„Obráťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého.“ (Sk 2,38).

Pokud ses dnes rozhodl přijmout Ježíše, vítej v Boží rodině. Bible nám říká, že abychom se mu přiblížili, je třeba, abychom jednali podle tohoto svého závazku.

- Dej se pokřtít, tak jak to Ježíš přikázal.
- Každý den věnuj nějaký čas Bohu. Nemusí to být dlouho, ale zvykni si každý den modlit se k Němu a číst Jeho slovo. Žádej ho, aby dával růst tvé víře a pochopení Bible.
- Hledej společnost dalších Ježíšových následovníků. Vybuduj si kolem sebe skupinu věřících přátel, kteří ti odpovědí na otázky a podepřou tě.
- Najdi si místní společenství, kde můžeš uctívat Boha.

Stal ses dnes Ježíšovým následovníkem? Klikni na ANO Nebo NE

Jsi už Ježíšovým následovníkem? Klikni zde.

Co myslíš? – Všichni jsme zhřešili a zasloužíme Boží soud. Bůh Otec poslal svého jediného Syna, aby uspokojil potřebu tohoto soudu pro ty, kteří v Něj věří. Ježíš, stvořitel a věčný Syn a Bůh, který žil bezhříšný život, vzal trest, který zasloužíme, byl pohřbený a vstal z mrtvých tak, jak to říká Bible. Pokud tomu skutečně věříš a důvěřuješ ve svém srdci, přijímáš Ježíše samotného jako svého Spasitele, vyhlašuješ: „Ježíš je Pán.“ Budeš zachráněn od soudu a strávíš věčnost s Bohem v nebi.

Co na to odpovíš?

Ano, dnes jsem se rozhodl následovat Ježíše.

Ano, jsem už následovníkem Ježíše.

Mám stále otázky.

Žádost od autora

Nadpřirozeno je zkrácená verze mé rozsáhlejší, akademické, knihy *The Unseen Realm: Recovering the Supernatural Worldview of the Bible* (Lexham Press, 2015). (*Neviditelná říše: Jak získat zpět biblický pohled na nadpřirozeno*). Tato kniha k zakoupení v angličtině na Amazon.com.

Věřím, že pro vás bylo *Nadpřirozeno* duchovním povzbuzením. Tuto knihu můžu dávat zadarmo díky štědrým darům lidí, kterým na jejím obsahu záleží. Prosím, abyste zvážili, zda nepřispějete organizaci Miqlat buď na stránkách miqlat.org nebo nakedbible.org, abychom mohli poskytovat zdarma co nejvíce materiálů.

Pro další biblické vyučování můžete navštívit mou webovou stránku, drmsb.com, nebo na adrese nakedbiblepodcast.com můžete poslouchat můj *Naked Bible Podcast*. Tento název, Naked Bible (Nahá Bible) odráží mou touhu vyučovat biblický text nefiltrovaný přes moderní tradice, denominace nebo další náboženské filtry.

Jak dále zjistíte na mých webových stránkách, píšu také sci-fi, abych lidem představil biblickou teologii. Mé romány (v současnosti, *The Façade* a také její další díl, *The Portent*) také zakoupíte pouze v angličtině na Amazon.com